

Enhed
Udsatte Børn

Sagsbehandler
Marie-Louise
Linneballe Hansen og
Charlotte Aastrup
Poole

Koordineret med
Handicap, Familier

Sagsnr.
2022 – 6299

Doknr.
632072

Dato
17-3-2023

Kommenteret høringsnotat til forslag til barnets lov

1. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til forslag til barnets lov har været udsendt i høring i perioden fra den 25. maj til den 24. juni 2022 hos:

3F - Den Offentlige Gruppe, 6-Byerne, Aalborg Universitet (Juridisk Institut), Aarhus Universitet (Juridisk Institut), Adoption & Samfund, Adoptionsnævnet, Adoptionspolitisk Forum, Adoptionstrekanten, Advokatrådet, Advokatsamfundet, Akademikerne, Amnesty International, Ankestyrelsen, Barnets Tarv Nu, Baglandet København, Baglandet Ålborg, Baglandet Vejle, Baglandet Århus, Bedsteforeningen, BUPL - Forbundet af Pædagoger og Klubfolk, Børn og Familier, Byretterne, Børnehjælpsdagen, Børne- og Kulturchefforeningen, Børnenes Bureau, Børneringen, Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Danmarks Lærerforening, Danner, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Handicapforbund, Dansk Kvindesamfund, Dansk Psykologforening, Dansk Retspolitisk Forening, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Danske Familieadvokater, Danske Handicaporganisationer (DH), Danske Regioner, Datatilsynet, De Anbragtes Vilkår, Den Danske Dommerforening, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, Det Centrale Handicapråd, Det Kriminalpræventive Råd, Departementet for Børn, Unge og Familie (Grønland), Digitaliseringsstyrelsen, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolenes Tjenestemandforening, Domstolsstyrelsen, Fabu, FADD – Foreningen af Døgn og Dagtilbud for udsatte børn og unge, Fagbevægelsens Hovedorganisation, Fagligt selskab for Sundhedsplejersker, Familieretshuset, FOA – Fag og Arbejde, FBU-ForældreLANDSforeningen, Forældre og Fødsel, Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD), Foreningen af ledere af sundhedsordninger for børn og unge, Foreningen Far til Støtte for Børn og Forældre, Foreningen til støtte for Mødre og Børn, Foreningen RIFT, Frivilligrådet, Godfar, HK Kommunal, HK Landsklubben, Danmarks Domstole, Institut for Menneskerettigheder, Joannahuset, Jordemoderforeningen, Julemærkefonden, Justitia, Jysk Børneforsorg, KFUM's Sociale Arbejde, KL, Kristelig Fagbevægelse, Kvinderådet, KVINFO, Københavns Universitet (Det Juridiske Fakultet), Landsforeningen Børn og Samvær, Landsforbundet DUI-leg og virke, Landsforeningen af ungdomsskoleledere, Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK), Landsorganisationen for sociale tilbud (LOS), Landsforeningen for børn og forældre, Landsforeningen for Socialpædagoger, Landsstyreområdet for Sociale Anliggender (Færøerne), Landsforeningen LEV, Ledernes Hovedorganisation, Livsværk, Lev uden Vold, Lægeforeningen, Lær for Livet, Mandecentret, Mentorbarn, Mødrehjælpen, Plejefamiliernes Landsforening, Politiforbundet, Red Barnet, Red Barnet Ungdom, Retspolitisk Forening, Rigsombudsmanden i Grønland, Rigsombudsmanden på Færøerne, Rigsrevisionen, Rådet for etniske minoriteter, Røde Kors, Rådet for Socialt Udsatte, Sand, Selveje Danmark, Sind, Sjældne Diagnoser, Skole og Forældre, Socialpædagogernes Landsforbund, Socialtilsynene, Socialt Lederforum, SUMH – Sammenslutningen af Unge med Handicap, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), TABUKA, Tuba, Tænketanken Adoption,

Udbetaling Danmark, ULF Udviklingshæmmedes Landsforbund, Ungdommens Røde Kors, Ungdomskriminalitetsnævnet, Ungdomsringen, UNICEF Danmark, Vestre Landsret, Østre Landsret.

Herudover har lovforslaget været tilgængeligt på Høringsportalen.

2. Modtagne hørings svar

Der er indkommet hørings svar inden for fristen fra følgende høringsparter (i parentes er angivet den i høringsnotatet anvendte forkortelse): Aalborg Kommune på vegne af 6-Byerne (6 Byerne), Aalborg Universitets juridisk Institut (Aalborg Universitet), Adoption & Samfund, Adoptionstrekanten, Adoptionsnævnet, Ankestyrelsen, Bedsteforeningen, BUPL - Forbundet af Pædagoger og Klubfolk (BUPL), Børne- og Kulturchefforeningen (BKF), Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Danner, Dansk Socialrådgiverforening (DS), Danske Handicaporganisationer (DH), Danske Regioner, Datatilsynet, De Anbragtes Vilkår (DAV), Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet (DUKH), Fabu, FADD – Foreningen af Døgn og Dagtilbud for udsatte børn og unge (FADD), Familieretshuset, FBU ForældreLANDSforeningen (FBU), Foreningen af Kommunale Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark (FSD), Foreningen Far til Støtte for Børn og Forældre, Foreningen RIFT (RIFT), Institut for Menneskerettigheder, Jordemoderforeningen, Justitia, KFUM's Sociale Arbejde, KL, Københavns Byret på vegne af byretterne, Landsforbundet DUI-leg og virke, Landsorganisationen for sociale tilbud (LOS), Livsværk, Lær for Livet, Mødrehjælpen, Plejefamiliernes Landsforening (PLF), Politiforbundet, Red Barnet, Retten på Frederiksberg, Rigsrevisionen, Røde Kors, Rådet for Socialt Udsatte, Selveje Danmark, Skole og Forældre, Socialpædagogernes Landsforbund (SL), Socialtilsyn Hovedstaden, Socialtilsyn Nord, Socialtilsyn Syd, Socialtilsyn Øst, Sundhedsministeriet, Ungdommens Røde Kors Ungdomskriminalitetsnævnet, UNICEF Danmark (UNICEF), Vestre Landsret, Østre Landsret.

Herunder er der inden for fristen modtaget hørings svar fra Bente Adolphsen og Caroline Adolphsen fra Aarhus Universitets juridiske institut, Dansk Erhverv, Dataproces, For Lige Vilkår, Forældrenes Landsorganisation (FOLA), Hjernebarnet, Københavns Kommune, Landsforeningen Autisme, Mentor Immanuel, Netværket af Ungdomsråd (NAU), Psykiatrifonden, Pårørende foreningen SAVN (SAVN), Simon Feldskov, Stop Vold mod Børn og Viborg Kommune.

Efter udløbet af høringsfristen er der modtaget hørings svar fra: Dansk Psykologforening, Det Kriminalpræventive Råd og Københavns Professionshøjskole. Røde Kors har desuden fremsendt et supplerende hørings svar efter fristen. Hørings svar modtaget efter fristen indgår ikke i høringsnotatet.

Alle hørings svar offentliggøres på Høringsportalen.

I notatet er alene medtaget de væsentligste temaer fra hørings svarene.

Det skal bemærkes, at flere af hørings svarene indeholder bemærkninger til den generelle behandling af sager om adoption, både med og uden samtykke. I det omfang disse bemærkninger falder uden for lovforslaget, kommenteres de ikke i høringsnotatet, men indgår i de løbende overvejelser om forbedring af adoptionslovgivningen. Desuden vedrører en række bemærkninger de ændringer af adoptionsloven, der er foreslået i det samtidigt fremsatte følgelovforslag til barnets lov, forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og forskellige andre love (Ændringer som følge af barnets lov, initiativret for adopterede børn, adoption uden samtykke fra fødslen, samvær med børn på kvindekrisecentre m.v., fast-track for godkendelse af plejefamilier m.v.). Disse

bemærkninger kommenteres heller ikke her, men der henvises til høringsnotatet vedrørende følgelovforslaget.

3. Høringssvarene

Byretterne, bortset fra Retten på Frederiksberg, Familieretshuset, Politiforbundet, Rigsrevisionen, Vestre Landsret og Østre Landsret har ikke haft bemærkninger til høringen.

3.1. Større ændringer på baggrund af høringssvarene

Der er på baggrund af høringssvarene og den lovtekniske gennemgang foretaget rettelser af fejl, tydeliggørelser, sproglige tilpasninger og lovtekniske ændringer af både lovtekst og lovforslagets bemærkninger. Endvidere er en række afsnit, som har gentagende karakter, udgået eller samlet under enkelte bestemmelser i bemærkningerne til lovforslaget.

De væsentligste materielle ændringer på baggrund af høringen er:

- Bestemmelsen om inddragelse af barnet og den unge i § 5 er præciseret, så det fremgår, at barnets og den unges holdning og synspunkter skal tilvejebringes og inddrages løbende ved samtaler og anden direkte kontakt.
- Bemærkningerne til lovforslagets bestemmelse i §§ 19 og 20 om afdækning og børnefaglig undersøgelse, er tydeliggjort ift., om en beslutning om iværksættelse heraf er afgørelse, der kan påklages af parterne.
- Barnet og den unges mulighed for 'omsorg' og 'læring' er tilføjet i formålsbestemmelsen i § 2, i bestemmelsen om barnets og den unges rettigheder i § 5, og i § 44 om formålet med anbringelser. I § 80 om hjælp og støtte til børn og unge med funktionsned sættelser er 'læring' ligeledes indsat.
- 'Børneudredning' er erstattet af 'børnefaglig undersøgelse' i lovforslagets §§ 20-23 og 26-27 og i bestemmelser, der henviser hertil, samt i bemærkningerne til hele lovforslaget.
- Der er indsat krav i § 20 om, at den børnefaglige undersøgelse skal afsluttes efter senest efter 4 måneder.
- Det er tydeliggjort i § 49, at anbringelse uden for hjemmet af et ufødt barn efter fødslen uden samtykke fra de kommende forældre kun kan ske i helt særlige tilfælde.
- Bestemmelserne om inddragelse af civilsamfundet i arbejdet med at finde en støtteperson eller venskabsfamilie er ændret, så dette fremover er en mulighed frem for en pligt for kommunerne. Ligesom det er skrevet ind, at en støtteperson eller en venskabsfamilie er tænkt som alternativer til hinanden.
- Den periode, hvor det anbragte barn eller den anbragte unge kan bede om at få suspenderet samvær med forældre og netværk er udvidet fra op til en måned til op til otte uger i lovforslagets § 103. Perioden på op til otte uger er tilføjet eksplicit i § 103, stk. 2.
- Lovforslagets § 198 om statsrefusion i særligt dyre enkeltsager er ændret, så at kommunerne kan sammenlægge udgifter til børne- og ungeindsatser m.v. efter barnets lov til det enkelt barn eller den enkelte unge eller samlet for flere børn og unge i husstanden med udgifter efter lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet og eventuelle udgifter efter serviceloven.
- Det er tilføjet i bemærkningerne til § 80, at en sundhedsfaglig diagnose ikke er en forudsætning for at være del af målgruppen for de handicapkompenserende bestemmelser i kapitel 8, ligesom en

diagnose ikke i sig selv vil være udslagsgivende for, om der vil kunne ydes støtte efter bestemmelserne i kapitel 8.

Der er i lovforslaget desuden indarbejdet de ændringer af reglerne om forældrepålæg (i § 38) og børne- og ungepålæg (i § 39), som Folketinget har besluttet ved vedtagelsen af lov nr. 892 af 21. juni 2022 om ændring af straffeloven, lov om social service og lov om fuldbyrdelse af straf m.v.

3.2. Generelt om barnets lov

KL er meget bekymret over den korte periode fra lovforslagets forventede vedtagelse til lovforslaget træder i kraft, og understreger, at der ud over loven også er behov for at kommunerne modtager alle de tilhørende bekendtgørelser, håndbøger og vejledninger i god tid inden loven træder i kraft.

KL understreger samtidig, at der er meget få måneder til at nå at kompetenceudvikle ledere og medarbejdere både på myndighedsområdet og anbringelsesområdet og anbefaler, at loven først træder i kraft seks måneder efter lovens vedtagelse.

BKF har desuden bemærkninger, som vedrører bekymring for de tekniske forhold ift. dataoverførsler, kontogrundlag og muligt databrud i forbindelse med overgangen fra serviceloven til barnets lov, særligt ift. lovforslaget træder i kraft midt på året, da giver nogle særlige praktiske problemer for kommunerne bl.a. ift. budget, kontering og regnskab. *BKF* er videre bekymret for, om overgangen kan vanskeliggøre forskning og ønske om, at der skabes bedre muligheder for at måle effekter af indsatserne.

Aalborg Universitet, Adoptionstrekanten, Bente Adolphsen og Caroline Adolphsen fra Aarhus Universitet, *DAV FADD, Foreningen Far, RIFT, KFUM, Livsværk* og *Stop Vold mod Børn* finder, at lovforslaget generelt ikke i tilstrækkelig grad har fokus på at styrke kommunernes sagsbehandling, og at der er behov for en stærk implementeringsindsats, herunder gennem kompetenceudvikling, efteruddannelse mv., der skal understøtte gennemførelsen af intentioner og regler i barnets lov og sikre retssikkerheden for børn, unge og forældre.

6 Byerne, FSD og KL og gør opmærksom på, at der er en forventning om, at IT-systemer som DUBU og ISC-metoden også fremadrettet kan benyttes ved udarbejdelse af en børneudredning, og en forventning om, at IT-leverandører og kommunernes fagsystemer inddrages i omsætningen af lovgivningen.

RIFT rejser desuden en generel kritik af sagsbehandlingen på børneområdet og i forlængelse heraf en kritik af prøvelsen af kommunernes sagsbehandling i forbindelse med klager over afgørelser, der behandles af Ankestyrelsen.

Bedsteforeningen mener overordnet ikke, at der er behov for en ny lov – men ændringer af servicelovens regler om hjælp og støtte til børn og unge.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

Lovforslagets ikrafttrædelsestidspunkt afspejler aftalen om Børnene Først og de politiske ønsker om at gennemføre ændringer på børneområdet. Ministeriet vil frem mod vedtagelse og ikrafttræden udarbejde de tilhørende bekendtgørelser og vejledninger og sende disse i høring med henblik på efterfølgende offentliggørelse. Det skal i forbindelse med bekendtgørelserne oplyses, at der i hovedparten af de bekendtgørelser, der skal ændres, ikke vil være tale om indholdsmæssige ændringer ud over de redaktionelle ændringer, som vil følge af barnets lov.

Ministeriet skal til bemærkningerne om IT-understøttelse og bekymring over mulige databrud i forbindelse med overgangen fra serviceloven til barnets lov bemærke, at ministeriet er opmærksom på, at gennemførelsen af en ny hovedlov og tidsperspektivet fra forventet vedtagelse til reglerne træder i kraft skaber en række praktiske og meget konkrete udfordringer for kommunerne. Ministeriet søger at understøtte en god overgang mellem reglerne, og er i løbende dialog med forskellige parter herom.

Til bemærkningerne om styrkelse af kommunernes sagsbehandling og manglende fokus på implementering i lovforslaget skal ministeriet bemærke, at implementeringsaktiviteterne ikke er en del af lovforslaget.

Aftalen om Børnene Først indeholder imidlertid en række implementeringsaktiviteter, herunder bl.a. om kompetenceudvikling og efteruddannelse, der skal sikre viden om de nye regler, ligesom der vil blive fulgt op på, om de ønskede forandringer for børnene sikres. Disse aktiviteter gennemføres sideløbende med lovforslagets ikrafttræden. Ministeriet kan videre oplyse, at der er nedsat en arbejdsgruppe om en ny børne- og familierådgiveruddannelse, med fokus på specialiserede kompetencer i børns rettigheder og samtaler med børn og udsatte familier som arbejder på anbefalinger på dette område.

Der er desuden etableret et partnerskab, der overordnet har til formål at bidrage til arbejdet med at sikre en bedre indsats på børneområdet i kommunerne, og partnerskabet har i de kommende år særligt fokus på bl.a. bedre sagsbehandling og implementering af barnets lov.

3.3. Lovens anvendelsesområde herunder kommunale pligter og opgaver
BKF, Skole og Forældre samt *DS* er positive over for beskrivelsen af lovens formålsbestemmelser, men *BKF* efterspørger en udfoldelse af bestemmelserne og bemærkningerne og ønsker sammen med *6 Byerne, DAV* og *Lær for Livet* generelt et tydeligere fokus på sammenhængen til almenområdet (dagtilbud og skole). *BKF* efterspørger mere forpligtende regler om samarbejde på tværs af sektorområder og bestemmelser om kvalitet og krav til anbringelsen. *UNICEF, DAV, DS* og *Lær for Livet* ønsker desuden et tydeligere fokus på læring, mens *DAV* ligeledes ønsker tydeligere fokus på omsorg og kærlighed i formålsbestemmelserne og bestemmelserne om forhold under en anbringelse.

DH og *Landsforeningen Autisme* finder generelt, at der er behov for at tydeliggøre forskelle, som følger af funktionsnedsættelse og følger af udsathed i lovforslagets bemærkninger.

BKF er bekymret for, at funktionsnedsættelse bliver alt for meget en "undskyldelig omstændighed", og anfører at, når man læser lovforslaget og dets bemærkninger fremstår det, som om at forældre, der har børn eller unge med betydelige funktionsnedsættelser, kan fralægges et forventeligt forældreansvar, såfremt forældrekompetencerne er til stede.

Dansk Erhverv finder det uhensigtsmæssigt, at kommunerne fortsat skal føre driftsorienteret tilsyn med egne tilbud.

Livsværk og *FADD* anbefaler, at socialtilsynene får adgang til at fastsætte kvalitetsstandarder for kommunerne til erstatning for reglerne om kommunale serviceniveauer.

Mentor Immanuel finder, at det er kritisk, at kommunen fører egenkontrol med særligt anbringelsessager.

Socialtilsyn Hovedstaden og *Socialtilsyn Øst* finder det positivt, at det fremgår udtrykkeligt, at en kommune, der som led i det personrettede tilsyn på et

anbringelsessted bliver opmærksom på bekymrende forhold, skal underrette den kommune, der fører driftsorienteret tilsyn med det pågældende tilbud.

BKF finder, at der er behov for at fastsætte, at faglige og økonomiske hensyn skal vægtes ligeligt i § 10, stk. 2 og finder desuden, at bestemmelsen om, at afgørelser som udgangspunkt skal iværksættes straks, vil indebære et udgiftspres på kommunerne, idet der i så fald altid vil skulle være ledig kapacitet både ift. støttende indsatser og anbringelse.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

Social-, Bolig- og Ældreministeriet er enig i, at det er vigtigt at barnets eller den unges ret til både læring og omsorg er væsentlige forhold af hensyn til barnets eller den unges udvikling og trivsel. Barnets eller den unges ret til læring og omsorg er derfor tydeliggjort i lovforslaget, herunder i formålsbestemmelse samt bestemmelsen om børns rettigheder og formålet m.v. med indsatsen på anbringelsesstedet, samt i § 80 og tilhørende bemærkninger.

I forhold til ønsker om bestemmelser, der fastsætter regler for sammenhængen til almenområdet f.eks. ift. skole og dagtilbud skal det understreges, at barnets lov omhandler særlig støtte på det sociale område til børn og unge, der har behov herfor. Der er dog, i lighed med de gældende regler i serviceloven, foreslået videreført regler i lovforslagets § 14 som fastsætter, at kommunalbestyrelsen bl.a. skal tilrettelægge en indsats, der sikrer sammenhæng mellem kommunens generelle og forebyggende arbejde og den målrettede indsats for børn og unge med behov for særlig støtte, ligesom reglerne om en sammenhængende børnepolitik foreslås videreført. Da aftalen om Børnene Først ikke indeholder nye tiltag på dette område, foretages ikke yderligere ændringer af forslaget til barnets lov. Det bemærkes, at ændringer som følge af aftale på Børne- og Undervisningsministeriets område om bl.a. ændringer ift. skolegang og interne skoler på anbringelsessteder, kombinerede specialundervisnings- og behandlingstilbud og tilsyn ikke er udsendt i høring og disse ændringer er på den baggrund ikke indarbejdet i det foreliggende lovforslag.

Til bemærkningerne om tydeliggørelse af målgrupper, herunder at en række bestemmelser både er rettet mod børn og unge, som har behov for særlig støtte på grund af sociale forhold i barnets familie eller hos barnet eller den unge og rettet mod børn og unge med en funktionsnedsættelse, skal det bemærkes, at ministeriet har tydeliggjort målgruppen for barnets lov bl.a. i formålsbestemmelserne og bemærkningerne hertil. Dette er ligeledes tydeliggjort i bemærkningerne til en række af lovforslagets øvrige bestemmelser.

I forhold til bemærkningerne om tilsyn skal ministeriet bemærke, at aftalen om Børnene Først ikke indeholder ændringer i hvilke former for tilbud, der er omfattet af socialtilsynet eller ændringer i reglerne om fastsættelse af kommunale serviceniveauer, og disse regler er på den baggrund videreført uændret med de sproglige tilpasninger, der følger af barnets lov. Ønskerne til indholdsmæssige ændringer på disse områder er derfor ikke imødekommet.

I forhold til bemærkningen om 'kommunal egenkontrol' på anbringelsesområdet skal ministeriet bemærke, at det er Ankestyrelsen og i sidste instans domstolene, der træffer endelig afgørelse i den enkelte anbringelsessag. Det er på den baggrund ministeriet vurdering, at der ikke er tale om 'kommunal egenkontrol' på anbringelsesområdet. Ift. forholdene på de enkelte anbringelsessteder er hovedparten af anbringelsesstederne omfattet af socialtilsynets driftsorienteret tilsyn. Det skal videre bemærkes, at det kommunale (og regionale tilsyn) varetages af Ankestyrelsen med Indenrigs- og Boligministeriet som overordnet tilsynsmyndighed. Tilsynet kan se på, om en kommune eller region har overholdt lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder.

3.4. Børnesyn og inddragelse af barnet eller den unge

Et tidssvarende børnesyn og inddragelse af barnet og den unge
Adoption og Samfund, Børns Vilkår, BUPL, DH, FBU, FSD, LOS og UNICEF er generelt positive over for det tidssvarende børnesyn som grundlag for barnets lov.

Børns Vilkår anfører, at det er positivt, at barnet og den unge er til i egen ret, og at der skal lægges afgørende vægt på barnets perspektiv. Endvidere er *BKF* og *BUPL* positive over for lovens store fokus på børn og unges stemme og perspektiv, mens *Viborg Kommune* finder det positivt, at der lægges stor vægt på barnets perspektiv og inddragelse af familie og netværk.

FABU er positive over for lovforslagets fokus på et tidssvarende børnesyn samt på, at barnet får flere rettigheder. Ligesom *FOLA* bakker op om lovforslagets børnesyn, og bakker op om, at børnesynet afspejles i flere af lovens aspekter, hvor man ser øget opmærksomhed på inddragelse af børn, unge og deres familier.

Stop Vold mod Børn bemærker, at der ikke er en national definition af "barnets tarv", og det resulterer i en høj divergens i vurderingen af barnets bedste, som for nuværende tolkes ud fra den enkelte myndighedsmedarbejders personlige bias, forforståelse og uregulerede erfaringer om, hvad barnets eller den unges bedste er. På den baggrund anbefales det, at loven indeholder en præcisering af, hvad man opfatter som "barnets bedste".

Aalborg Universitet anfører, at det bør fremhæves i loven, at i de tilfælde, hvor barnets eller den unges holdning ikke følges, eller tillægges afgørende vægt, skal det anføres i sagen og i afgørelsen.

Børns Vilkår anfører, at det er vigtigt, at barnet eller den unges perspektiv altid inddrages, også når barnet eller den unge ikke kan eller vil udtale sig f.eks. pga. alder eller handicap. Sagsbehandleren bør således kende til forskellige måder og metoder til at tilvejebringe børns perspektiver, når de ikke kan udtrykke sig verbalt.

Børns Vilkår anbefaler, at det præciseres i bemærkningerne til § 5, stk. 3, at inddragelse i særlige tilfælde efter barnets ønske, og hvis det vurderes at være til barnets bedste, kan foregå på anden vis f.eks. ved direkte kontakt via en telefonsamtale eller videosamtale.

DH mener, at det bør tydeliggøres i loven, at kommunerne har en særlig forpligtelse til at sikre den nødvendige og tilpassede kommunikation om barnets rettigheder herunder evt. med inddragelse af særlig faglig ekspertise, idet denne indsats er en forudsætning for, at børn med handicap kan udnytte deres rettigheder på linje med børn uden handicap. Der er således risiko for, at børn med kognitive vanskeligheder ikke bliver inddraget, da dette stiller særlige krav til både kommunikation med barnet og inddragelse af familie og fagpersoner med særlig indsigt. Det anbefales, at det fremhæves i lovbemærkningerne til § 5, stk. 4, at børn med psykiske handicaps som den klare hovedregel også skal inddrages direkte, hvilket også anbefales af *Institut for Menneskerettigheder*. Ift. bestemmelsen i § 5, stk. 4, bemærker *DAV* endvidere, at barnets ønske om ikke at medvirke i en samtale også kan være anledning til at fravige forpligtelsen efter bestemmelsen. *6-Byerne* bemærker, at der er behov for at "særlige tilfælde" i § 5, stk. 4, udvides, så rådgiver ud fra en konkret vurdering kan undlade inddragelse, når der er en saglig grund hertil.

FBU støtter formuleringerne om barnets ret til inddragelse og medvirken i §§ 5 og 7, og mener at loven tilsvarende bør slå fast, at inddragelsen også skal

omfatte forældrene, og at arbejdet skal tilrettelægges, så også forældrene aktivt kan medvirke.

RIFT bemærker, at barnet påvirkes af mange – også plejefamilier m.fl. I foreningens netværk af jurister og psykologer peges der på, at der skal arbejdes på en anden måde generelt med inddragelse af barnet og den unge, som reelt vil give barnet mulighed for at blive hørt. *RIFT* anfører også, at som foreningen læser bemærkningerne til loven, så vil det fortsat være et krav, at kommunen gør sig overvejelser om inddragelse af familie og netværk i sagen, og spørger til, hvordan det sikres.

Landsforeningen Autisme stiller sig positiv over inddragelse af barnet eller den unge og ser positivt på, at børn og unge får rettigheder, men anfører at der er visse uklarheder, herunder i hvilke forhold børn og unge skal inddrages.

KL anfører, at det er besynderligt, at kravet om inddragelse i særlige tilfælde kan fraviges, når kommunen samtidig forpligtes til at tilvejebringe barnets perspektiver på anden vis. Der er dermed ikke tale om en fravigelse af inddragelseskravet, men alene en anden måde at få barnets perspektiver frem på. Endvidere bemærker *KL*, at det ikke fremgår, om lovforslagets §§ 5-6 om barnets og den unges rettigheder også gælder, når kommunen træffer afgørelse efter de i lovforslaget § 90 oplyste bestemmelser i serviceloven, og opfordrer til, at det i lovforslagets bemærkninger tydeliggøres, om dette er tilfældet.

NAU er positive over, at barnets lov sikrer flere rettigheder og større mulighed for at blive hørt i egen sag, men undrer sig over, at generel børneinddragelse ikke fylder mere i barnets lov.

FSD bakker op om intentionerne omkring den løbende inddragelse af barnet og den unge, idet det giver bedre betingelser for at lave en meningsfuld børneinddragelse. Samtidig bemærkes, at det indebærer en væsentlig udvidelse af forpligtelsen til at inddrage børn ift. den nuværende lovgivning, og at kommunerne bør kompenseres for det øgede ressourcetræk. Dette anføres også af *6 Byerne*. Derudover bemærkes, at når reglerne om inddragelse på bestemte tidspunkter fjernes, så bliver det sværere at føre kontrol med, at der sker rettidig inddragelse af barnet.

Stop Vold mod Børn imødeser barnets og den unges ret til i langt højere grad at blive inddraget i egen sag.

UNICEF er overordnet enig i ambitionen om at styrke inddragelsen, så børn og unge får indflydelse på de forhold, der vedrører dem. Dog påpeges, at børn og unge bør klædes på med viden om deres rettigheder, oplysninger om støtte tilbud, og information om konsekvenser ved de enkelte beslutninger og bør have tilbagemeldinger og begrundelser for, hvordan deres synspunkter er blevet vægtet og brugt.

UNICEF anfører, at der i loven skal stilles krav til, at al kommunikation bør formuleres i et sprog, der er i overensstemmelse med barnets alder og modenhed, så barnet oplever dialogen nærværende og vedkommende. *UNICEF* anbefaler også, at der stilles krav til sagsbehandlerens kompetencer til at tilrettelægge en meningsfuld og respektfuld børneinddragelse og til at tale med og kommunikere til børn for at sikre ensartet, høj kvalitet i børns inddragelsesforløb og medbestemmelse, uanset hvor i landet, barnet bor.

Justitia bemærker, at reel inddragelse forudsætter en bredspektret tilgang, hvor sagsbehandlerne i større omfang inddrager børnenes og de unges holdning mv. i sagsbehandlingen, hvilket kræver kompetencer og uddannelse i samtaler med børn.

Barnets ret til bisidder

Børns Vilkår og *Justitia* finder det positivt, at kommunens pligt til at oplyse barnet eller den unge om retten til bisidder eksplicit anføres.

Børns Vilkår bemærker, at bisidderfunktionen efter § 6 ikke forudsætter særlige kvalifikationer, og at det er erfaringen, at professionelle bisiddere kan bidrage til at løfte og sikre barnets rettigheder. *Børns Vilkår* mener, at børn har brug for støtte fra kompetente og uafhængige voksne, og anbefaler at der oprettes en børnerådgiverfunktion i form af en børnerettighedsrådgiver. Dette forslag tilslutter *Landsforbundet DUI Leg og Virke* og *Justitia* sig.

DH mener ikke, at det skal være muligt at tilsidesætte børn og unge med handicaps mulighed for at have en bisidder med til sin egen sagsbehandling i kommunen. Derudover bør det være obligatorisk for kommunen at give barnet oplysning om retten til at lade sig bistå.

Landsforeningen Autisme finder, at lovforslagets § 6 bør udbygges ift. retten til bisidder for bl.a. børn og unge med funktionsnedsættelser.

DAV anfører, at der bør indføres et obligatorisk møde mellem en professionel bisidder og barnet i forbindelse med en anbringelse, og når der indtræder nye regler og rettigheder for barnet. Desuden bør retten til bisidder udvides, således at bisidningen gøres obligatorisk på bestemte tidspunkter i sagsforløbet.

LOS anfører, at kommunen bør være opmærksom på, om bisidder og barn har en relation der gør, at barnets interesser ikke varetages og anbefaler, at bisidderen er uvildig og har en faglighed til at støtte barnet på bedste vis.

UNICEF anbefaler, at loven forpligter kommunen til at sikre retten til en bisidder i alle dialoger.

Børnesamtaler og fysiske møder

Aalborg Universitet ser positivt på, at de hidtidige krav om afholdelse af børnesamtaler på bestemte tidspunkter i sagsforløbet udgår til fordel for en mere fleksibelt tilrettelagt løbende inddragelse af barnet eller den unge. Dog anbefales det at skrive, at det forventes, at der jævnligt afholdes fysiske møder med barnet eller den unge. Det begrundes med, at en telefonsamtale eller et digitalt møde ikke skaber den opmærksomhed om andre forhold end det talte ord, som kan være afgørende, når barnets eller den unges forhold skal bedømmes.

DS anfører, at det giver mening at lade reglen om faste børnesamtaler afløse af en mere kontinuerlig inddragelse af børn og unge.

DAV anbefaler, at det tydeliggøres, at der altid skal gennemføres en børnesamtale i forbindelse med en afgørelse om anbringelse, da en sådan afgørelse er en voldsom begivenhed i et barns liv. Ligeledes anbefaler *Børns Vilkår*, at kommunen skal forpligtes til at afholde en fysisk samtale i forbindelse med bestemte afgørelser efter loven, herunder bl.a. afgørelser om støttende indsatser og anbringelser.

FBU bakker op om en styrkelse af barnets rettigheder, men bemærker, at man samtidig afskaffer den formelle børnesamtale og mener ikke, at de mere uformelle formuleringer kan opveje dette.

Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at der fortsat stilles krav til, hvornår en samtale med barnet som minimum skal afholdes med henvisning til, at undersøgelser i dag viser, at der allerede i dag er betydelige problemer med at sikre god børneinddragelse iht. lovens bestemmelser.

KFUM og *SL* er bekymrede for, at lovens manglende rammesætning af, hvornår og hvordan barnet inddrages, vil føre til barnet ikke bliver inddraget mere end i dag. *FADD* og *Selveje DK* udtrykker ligeledes bekymring for, lovens manglende rammesætning af, hvornår og hvordan barnet eller den unge inddrages, når den formelle børnesamtale afskaffes.

Red Barnet finder, at der er risiko for, at fleksibiliteten i loven bliver styrket på bekostning af barnets eller den unges retssikkerhed, og foreslår, at der indføres minimumskrav til, hvor ofte børnesamtaler skal afholdes, samt at kommunen skal begrunde, hvorfor de fraviger børnesamtaler.

Færrest mulige fagprofessionelle voksne om barnet

Børns Vilkår tilslutter sig intentionen om færrest mulige fagprofessionelle voksne om barnet, men noterer sig, at kommunerne ikke forpligtes til et loft over sagsbehandlere eller andre initiativer med henblik på at nedbringe antallet af fagprofessionelle om barnet eller den unge. Det anbefales, at det i bemærkningerne til lovforslaget præciseres, at kommunen skal etablere systematiske procedurer ift. overdragelse af sager ved sagsbehandlervikift.

Socialtilsyn Hovedstaden bemærker, at der modsætningsvist ses en række tiltag, hvor flere personer introduceres til at være en del af barnets liv herunder støttepersoner og venskabsfamilie.

Viborg Kommune bemærker, at bestemmelsen potentielt kan være kontraproduktiv, idet den kan betyde, at relevant fagprofessionel viden ikke inkluderes, og foreslår i stedet at kommunen skal være ansvarlig for at sikre relevant koordination mellem fagprofessionelle på en måde, hvor barnet og familien oplever det relevant og koordineret.

Én børnevenlig indgang

BKF finder, at det er uklart, hvilke forventninger der er til bestemmelsen i lovforslagets § 14, stk. 4, hvorefter kommunen på deres hjemmeside skal have en synlig og let tilgængelig indgang specifikt målrettet børn og unge.

DS finder det positivt med kravet til kommunerne om at lave én børnevenlig indgang, men de ser gerne, at forpligtelsen bliver mere omfattende dels via fremskudte indsatser og dels en forpligtelse til døgnbemanding med fagprofessionelle med kompetencer til at tale med børn.

Barnets ansvar for beslutninger

FADD spørger til rationale bag at befæste forskellige aldre til rettigheder som partshøring og klagemuligheder mv., således at det er barnets alder, som udløser, hvornår barnet bliver inddraget og i hvad, når man ved, at mange anbragte børn og unge har sen-modning som en udfordring, og anfører at ingen børn må få overdraget ansvaret for deres egen ulykke. *Justitia* bemærker i forlængelse heraf, at lovfæstningen af adgangen til at fremsætte ønsker og anmodninger om egne forhold ikke må betyde, at myndighederne ikke af sig selv indhenter oplysninger.

KL undrer sig over, at barnets lov alene bygger på forældrenes ansvar for deres børn, idet den tidligere formålsbestemmelse i serviceloven lægger op til at hjælpen også bygger på den enkeltes ansvar for sig selv og på den enkeltes ansvar for at udvikle sig og udnytte egne potentialer. På den baggrund vurderes formålsbestemmelsen i servicelovens § 1 mere i tråd med barnets lov, da ansvaret for at udvikle sig og udnytte egne potentialer bør gå hånd i hånd med det perspektiv, der er på barnet, hvor barnets synspunkter, drømme og ønsker skal mere i spil og tages alvorligt.

PLF bemærker, at der skal opmærksomhed på, at børn ikke bringes i en situation, hvor de skal træffe beslutninger, som de ikke kan overskue konsekvenserne af.

Psykiastrifonden imødeser, at der tegner sig et markant større fokus på barnet i sin egen ret, tidlige indsatser og flere rettigheder, samtidig med at det understreges, at det aldrig bliver barnets ansvar selv at løse udfordringerne. *KFUM og Selveje DK* støtter ligeledes op om retten til indflydelse, men gør opmærksom på, at det nye rettighedsfokus ikke må gøre barnet eller den unge ansvarlig for svære beslutninger.

FSD anfører, at de mange nye rettigheder for barnet kan være i strid med det foreslåede princip om, at det er de voksne, som har ansvaret.

SAVN anfører, at der i forlængelse af § 7 om de voksnes ansvar bør tilføjes et stk. 2, hvori det præciseres, at i de tilfælde, hvor den eller de voksne omkring et barn er fraværende på grund af frihedsberøvelse, psykiatrisk indlæggelse eller lignende påhviler dette ansvar kommunalbestyrelsen i samarbejde med Kriminalforsorgen, psykiatrien eller lignende.

Barnets rettigheder

Børnesagens Fællesråd, Red Barnet og SL er overordnet positive over at tydeliggøre og styrke barnets stemme og rettigheder. *Socialtilsyn Hovedstaden* anser det for positivt, at der med lovforslaget ses en lang række relevante og efterspurgte tiltag, der styrker barnets perspektiv. Ligesom *Danske Regioner* er positivt ift. at anerkende børn i deres egen ret og som selvstændige individer med egen stemme og bakker op om intentionerne med loven herunder et mere helhedsorienteret perspektiv på familien, inddragelse samt den tidligere og rette indsats. *Børnesagens Fællesråd* bemærker dog, at intentionen ikke bakkes op af håndfaste proceskrav, der skal overholdes.

DS anfører, at barnet i sin egen ret styrkes med barnets lov, men efterlyser yderligere styrkelse ved, at barnet eller den unge får ret til opfølgning, kan bede om en udredning og at rettighederne for børn og unge med funktionsnedsættelse styrkes mere grundlæggende.

DUKH bemærker, at barnets eller den unges brug af rettighederne vil afhænge af, at barnet eller den unge har modtaget og forstået vejledning og information herom, og det vurderes bekymrende ift. retssikkerheden, at vejledning og kommunikation spiller en stor rolle ift. børns og unges muligheder for at benytte sig af rettighederne.

FBU anfører, at § 48 om barnets og den unges ret til at anmode om en anbringelse uden for hjemmet også skal indeholde en ret til at anmode om at få afbrudt en anbringelse. Ligesom børnenes ret til at påvirke samvær efter § 103 også bør omfatte en ret til at få udvidet deres samvær med forældrene.

RIFT bemærker, at et barn eller en ung også i dag kan anmode om en anbringelse og stiller sig uforstående over, at dette skal have sin egen paragraf, og anfører at kvalitet i børne- og ungesamtaler og inddragelse mv. kan sikre, at et sådan ønske kommer frem.

Justitia finder det positivt, at børn får flere rettigheder og at barnets og den unges stemme tillægges mere vægt, men finder det afgørende, at børnenes og de unges retssikkerhed ikke derved forringes. Endvidere anfører *Justitia*, at barnets ret til at fremsættes ønsker og anmodninger allerede indgår i myndighedernes sagsbehandling i dag, og finder det derfor ikke helt retvisende, når lovudkastet omtaler disse tiltag, som en måde hvorpå barnet eller den unge opnår flere rettigheder.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

Ministeriet skal bemærke, at der med forslaget til barnets lov fastsættes en række grundlæggende rettigheder for barnet og den unge, med behov for særlig støtte og herunder et barn eller en ung med nedsat fysisk eller psykisk

funktionsevne, og som derfor kan have behov for særlig støtte og hjælp efter lovens bestemmelser.

Disse grundlæggende rettigheder for børn og unge med behov for særlig støtte skal afspejle et tidssvarende børnesyn, hvor barnet og den unge sættes i centrum og anerkendes som selvstændige individer med egne holdninger, ønsker og perspektiver på deres liv og forhold, og i kraft heraf skal have ret til inddragelse og til at få indflydelse på de forhold, der vedrører dem.

Det tidssvarende børnesyn skal samtidig sikre, at børn og unge ses som forskellige fra voksne og fra hinanden. I mødet og dialogen med myndigheder, fagprofessionelle og andre voksne i sager om støtte efter denne lov skal barnet eller den unge således kunne forvente, at disse grundlæggende rettigheder iagttages og respekteres.

De foreslåede bestemmelser i § 5 om inddragelse skal afspejle dette tidssvarende børnesyn og herunder styrke barnets inddragelse og indflydelse i sager efter loven. Inddragelsesbestemmelserne vil gælde alle beslutninger og afgørelser efter loven om barnets eller den unges forhold.

Bestemmelserne indeholder elementer af servicelovens § 46, stk. 1 og 3, om formålet med støtten til børn og unge og retten til at blive inddraget og hørt i egen sag, i en samlet og ny rammesætning af barnets eller den unges overordnede ret til omsorg, beskyttelse og inddragelse og formålet hermed.

Med bestemmelserne fastlægges en ramme for kommunalbestyrelsens ansvar for at sikre hjælp og støtte efter loven ved at fastsætte barnets eller den unges grundlæggende ret efter loven til omsorg, tryghed, beskyttelse og inddragelse, så barnet eller den unge sikres mulighed for udvikling, læring, sundhed og trivsel og retten til at udvikle sig i gode sociale fællesskaber.

Det vil dermed være en grundlæggende rettighed for børn og unge med behov for særlig støtte, herunder børn og unge med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, at de skal have ret til indflydelse på de forhold, som vedrører dem, hvilket også vil være i overensstemmelse med artikel 12 i FN's konvention om barnets rettigheder.

Retten til indflydelse vil betyde, at barnet og den unges egne holdninger og synspunkter, herunder egne forslag og ønsker, vil skulle indgå, når der træffes beslutninger om deres forhold.

Formålet er at sikre, at barnet og den unge sættes i centrum og anerkendes som selvstændige individer med egne holdninger, ønsker og perspektiver på deres liv og forhold, og i kraft heraf skal have ret til at få indflydelse på de forhold, der vedrører dem.

Indflydelsen skal ske med respekt for børns og unges forskellighed, og skal ske under hensyntagen til det enkelte barn eller den enkelte unges modenhed, alder og ressourcer, herunder eventuelle kommunikationsvanskeligheder som følge af funktionsnedsættelse. Kommunalbestyrelsen vil i forbindelse med inddragelsen af barnet eller den unge blandt andet skulle være opmærksom på, at barnet eller den unge ikke altid kan vurdere implikationerne af deres tilkendegivelser, samt på, at tilkendegivelserne kan være påvirkede heraf.

Ift. ønsket om et krav om, at det skal anføres i sagen og i afgørelsen, hvis barnets eller den unges holdning ikke følges eller tillægges afgørende vægt, så bemærker ministeriet, at det vurderes at ligge uden for rammerne af aftalen om Børnene Først at stille yderligere krav til kommunernes notatpligt og begrundelseskrav, udover hvad der gælder af krav i dag herunder i medfør af de forvaltningsretlige regler om notatpligt, begrundelse mv.

I forhold til inddragelse af forældre bemærkes, at der fortsat vil gælde et krav om inddragelse af forældrene i sager efter loven. Det fremgår således af § 2 stk. 4, at barnets eller den unges vanskeligheder så vidt muligt skal løses i samarbejde med familien og med dennes medvirken. Derudover vil kommunalbestyrelsen efter § 8, stk. 3, fortsat i alle sager i relevant omfang skulle overveje, hvordan der kan ske systematisk inddragelse af barnets familie og netværk. Derudover består forældrenes partsrettigheder uændrede med loven.

Bestemmelserne om inddragelse af forældre afspejler, at barnet eller den unge uanset udfordringer hos barnet eller i familien er en del af familien, og det derfor er væsentligt at bevare familieenheden, hvis mulighederne herfor er til stede.

På den anden side fastslås det, at forståelsen og samarbejdet med familien kun vil række til en vis grænse, dvs. at hvis barnets eller den unges forhold tilsiger et nødvendigt indgreb, som strider mod forældrenes vilje, så må dette indgreb finde sted til trods for forældrenes manglende medvirken. Det er væsentligt at sikre denne forpligtelse ud fra en erkendelse af, at selv om alle forældre ønsker det bedste for deres børn, er det ikke alle forældre, som er i stand til at give deres børn den tryghed og basale omsorg, som barnet eller den unge har brug for.

Hensynet til, hvad der er bedst for barnet eller den unge, vil således skulle veje tungest. Det er i denne forbindelse vigtigt ikke at se barnet eller den unge som en adskilt del af familien, da hele barnets eller den unges situation vil skulle vurderes, herunder bl.a. forholdene i familien og det nære miljø. Det vil også være vigtigt at se barnets eller den unges situation i et langsigtet perspektiv. Det er ministeriets opfattelse, at bestemmelserne om ret til indflydelse og inddragelse af forældrene afspejler denne balance, og ministeriet finder på den baggrund ikke anledning til ændringer i lovforslaget.

Til bemærkningerne om bisidder skal ministeriet bemærke, at barnet eller den unge med loven fortsat vil have en uændret ret til en bisidder. Bestemmelsen i § 6 viderefører den eksisterende ret, hvorefter alle børn og unge, hvis sag behandles efter loven, på ethvert tidspunkt af sagens behandling har ret til at lade sig bistå af andre. Barnet eller den unge vil dermed altid kunne medtage en bisidder til samtaler med kommunen i en sag, der behandles efter loven, og til møder i kommunen eller Ankestyrelsen. Retten vil gælde på ethvert tidspunkt af sagens behandling, og retten for barnet eller den unge kræver ikke samtykke fra forældremyndighedsindehaveren.

Med bestemmelsen fremgår kommunalbestyrelsens forpligtelse til at oplyse barnet eller den unge om retten til bisidder som noget nyt eksplicit. Kommunen har en generel pligt til at rådgive alle børn og unge om deres rettigheder, herunder også børn og unge med en funktionsnedsættelse, og med bestemmelsen tydeliggøres dermed, at rådgivningen af barnet eller den unge om rettigheder også omfatter pligt til at oplyse om retten til bisidder.

Det betyder bl.a., at en bisidder fortsat vil skulle være fyldt 15 år og vil have tavshedspligt. Hvis der er bestemte grund til at antage, at bisidderen vil varetage andre interesser end barnets eller den unges, vil kommunen fortsat efter en konkret vurdering kunne træffe afgørelse om at tilsidesætte barnets eller den unges valg af bisidder.

Til ønsket om at uddybe lovforslaget bestemmelse om bisidder for børn og unge med funktionsnedsættelser, skal ministeriet bemærke, at lovforslaget om barnets lov er udformet med afsæt den politiske aftale om Børnene Først, som ikke indeholder andre nye tiltag i forhold til barnets ret til bisidder.

Ift. forslaget om at oprette en børnerådgiverfunktion i form af en børnerettighedsrådgiver, bemærker ministeriet, at dette forslag ligger uden for rammerne af aftalen om Børnene Først.

Til høringsssvarene om børnesamtaler og fysiske møder skal ministeriet bemærke, at der i de eksisterende regler i servicelovens § 48 og § 50, stk. 3, er krav om afholdelse af børnesamtaler på bestemte tidspunkter i sagsforløbet; under den børnefaglige undersøgelse, og før der træffes afgørelse om foranstaltninger. Derudover fremgår det af servicelovens § 46, stk. 3, at støtte skal bygge på barnets eller den unges egne ressourcer, og at barnets eller den unges synspunkter altid skal inddrages medpassende vægt i overensstemmelse med alder og modenhed. Det er ministeriets opfattelse, at hvis barnet eller den unge reelt skal være inddraget i beslutninger og afgørelser vedrørende barnets eller den unges eget liv, så skal inddragelsen ske løbende frem for på de faste nedslagspunkter, som de gældende regler om børnesamtale lægger op til.

De eksisterende regler om inddragelse og børnesamtaler erstattes derfor af bestemmelsen i § 5, stk. 3, som fastslår, at barnet eller den unges holdning og synspunkter skal tilvejebringes og inddrages løbende ved samtaler og anden direkte kontakt, inden der træffes beslutninger eller afgørelser om barnets eller den unges forhold. Der sker med bestemmelsen ikke en ophævelse af kravet om at afholde samtaler med barnet eller den unge.

Formålet med den nye inddragelsesbestemmelse er at sikre, at der sker løbende inddragelse af barnet eller den unge under hele forløbet ved at stille krav om inddragelse gennem samtaler eller anden direkte kontakt med barnet eller den unge, inden der træffes beslutninger og afgørelser om barnets eller den unges forhold. Bestemmelsen vil således indebære, at der skal ske inddragelse også ved løbende beslutninger om barnets forhold dvs. også i tilfælde, hvor der ikke nødvendigvis skal træffes en afgørelse efter loven.

Samtidig giver bestemmelsen myndighederne mulighed for at tilrettelægge den løbende inddragelse gennem direkte kontakt og samtaler med barnet eller den unge efter en konkret vurdering af barnets eller den unges behov og forholdene i sagen i øvrigt. Bestemmelsen indebærer dermed en ny tilgang til løbende inddragelse ved samtaler og anden direkte kontakt med barnet eller den unge og giver mulighed for, at inddragelse også kan ske på andre måder end ved afholdelse af børnesamtaler med barnet eller den unge.

Ministeriet har på baggrund af bemærkningerne tydeliggjort bestemmelsen om inddragelse i § 5 og bemærkningerne hertil, således at det fremgår eksplicit, at inddragelse skal ske løbende ved samtaler og anden direkte kontakt.

I forlængelse heraf skal kommunalbestyrelsen med bestemmelsen i lovforslagets § 8 om færrest mulige fagprofessionelle omkring barnet sørge for at arbejdet med det enkelte barn eller unge og familie sker med færrest mulige fagprofessionelle voksne om barnet.

Ministeriet bemærker, at bestemmelsen er ny og skal skabe de bedste forudsætninger for, at barnet eller den unge kan opbygge tillidsfulde og trygge relationer til de fagprofessionelle omkring barnet eller den unge. Det vil forsat vil være op til kommunalbestyrelsen selv at beslutte den nærmere organisering af arbejdet og tilrettelæggelsen af indsatsen efter en konkret vurdering af barnets eller den unges behov.

Barnet eller den unge, som typisk befinder sig i en meget sårbar situation skal således ikke forholde sig til unødigt mange fremmede og skiftende fagprofessionelle, som kan være en barriere for at barnet eller den unge reelt kan realisere og udøve sin grundlæggende ret til at blive inddraget og få indflydelse.

Bestemmelsen vil ikke betyde, at kommunalbestyrelsen skal fastlægge et specifikt loft for antallet af fagprofessionelle om det enkelte barn eller den enkelte unge. Bestemmelsen betyder heller ikke, at kommunalbestyrelsen skal undlade at indhente relevant fagprofessionel viden om barnet eller undlade at arbejde for helhedsorienterede løsninger for barnet. Ministeriet finder, at rammerne for bestemmelsen er beskrevet i bemærkningerne til bestemmelsen, og er i overensstemmelse med aftalen om Børnene Først. Ministeriet finder på den baggrund ikke anledning til ændringer i bestemmelsen, men har dog på baggrund af hørings svarene tydeliggjort, hvad der forstås ved fagprofessionelle i denne sammenhæng.

Til bemærkningerne til én børnevenlig indgang skal ministeriet bemærke, at kommunerne med § 14, stk. 4, forpligtes til at sikre, at der på den enkelte kommunes hjemmeside er en let tilgængelig indgang for børn og unge til de kommunale myndigheder. Ved let tilgængelig forstås, at hjemmesiden skal være synlig og at informationen er målrettet børn og unge og dermed udformet i et børnevenligt og enkelt sprog og udtryk.

Formålet er at sikre, at børn og unge nemt kan få viden om, hvem de kan kontakte, hvis de står i en situation med behov for hjælp og støtte – både i akutte situationer og hvis de har spørgsmål, bekymringer mv. om deres situation. Ministeriet skal bemærke, at der er derudover ikke fastsat krav til formen eller indholdet. Det vil dermed være op til den enkelte kommune at udforme og tilpasse den børnevenlige indgang på deres hjemmeside, så den afspejler de lokale forhold og kommunen konkrete organisering og tilbud på børneområdet. Bestemmelsen afspejler aftalen om Børnene Først, og ministeriet finder på den baggrund ikke, at bemærkningerne giver anledning til ændringer i bestemmelsen.

Til bemærkningerne om barnets ansvar skal ministeriet bemærke, at med lovforslaget får børn og unge flere rettigheder. At barnet eller den unge får rettigheder er imidlertid ikke ensbetydende med, at barnet eller den unge dermed også får ansvaret for at løse eller afhjælpe de udfordringer, der måtte være, på egen hånd.

Det er ministeriets vurdering, at med bestemmelsen i lovforslagets § 7 bliver der skabt tydelighed omkring, at det aldrig må blive barnets eller den unges ansvar selv at løse eller afhjælpe udfordringer, idet ansvaret også fremadrettet påhviler de voksne omkring barnet eller den unge. Det vil dermed være de voksne, som har ansvaret for at beskytte barnets eller den unges grundlæggende rettigheder. På den baggrund finder ministeriet ikke anledning til at justere bestemmelsen.

Til bemærkningerne om barnets rettigheder skal ministeriet bemærke, at lovforslaget afspejler, at aftalepartierne har besluttet, at der med loven skal ske en sanering i unødigt bureaukratiske proceskrav herunder f.eks. ift. hvornår et barn eller en ung skal inddrages i sagen, og faste tidspunkter for opfølgning på støttende indsatser.

Reglerne i lovforslaget er dermed gjort mere fleksible og afspejler i højere grad, at der er stor forskel på tyngden og kompleksiteten i den enkelte sag og barnets eller den unges behov. Saneringen i proceskrav betyder ikke, at der slækkes på kommunernes forpligtelse til at arbejde forebyggende med familierne, men at børne- og ungerådsgiverens faglige skøn skal veje tungere, og der skal i højere grad kunne tages udgangspunkt i det enkelte barns ønsker og behov.

Der er ministeriets vurdering, at saneringen af proceskrav, hvorefter den enkelte børne- og ungerådsgiver kan tilpasse sagsbehandlingen, dialogen og

samarbejdet og ud fra barnets eller den unges og familiens forhold, vil styrke sagsforløbet, når dette kan tilrettelægges ud fra det enkelte barns behov.

Ift. barnets ret til at anmode om en børnefaglig undersøgelse og opfølgning fremgår det af bemærkningerne til lovforslaget, at børn, unge og deres forældre på et hvilket som helst tidspunkt i sagsforløbet vil kunne anmode om en sådan undersøgelse, hvis de mener, at der er behov for det. Det vil herefter være kommunen, som skal vurdere sagens og barnets forhold, og tage stilling til om der skal træffes afgørelse om en børnefaglig undersøgelse. Denne ret gælder også i forhold til opfølgning på iværksatte indsatser. Barnet eller den unge og forældrene vil dermed altid kunne anmode kommunen om at ændre tilrettelæggelsen af opfølgningen på støttende indsatser, anbringelsen eller ungestøtten.

På samme vis vil et barn eller ung på et hvilket som helst tidspunkt kunne anmode om at få mere samvær med familie eller netværk. Også her vil kommunen skulle vurdere sagens og barnets forhold og tage stilling til, om der er anledning til at øge samværet.

For så vidt angår en ret til at få afbrudt en anbringelse, så bemærkes, at reglerne for ophør af en indsats eller anbringelse videreføres uændret i loven. Det betyder, at en indsats skal ophøre, når formålet er nået, når indsatsen ikke længere opfylder formålet eller når den unge fylder 18 år dog fraset de regler der omhandler ungestøtte.

Barnet eller den unge vil på et hvilket som helst tidspunkt af anbringelsen kunne anmode om at blive hjemgivet. Kommunen må herefter vurdere sagens og barnets forhold, herunder om anmodningen giver anledning til at ændre indsatsen, eller at denne måske helt skal ophøre. I visse tilfælde vil kommunalbestyrelsen efter lovforslagets § 102 have pligt til at træffe afgørelse om hjemgivelse eller forelægge sagen for børne- og ungeudvalget, hvis forældremyndighedsindehaver eller den unge, der er fyldt 15 år, anmoder om hjemgivelse. Ministeriet finder således ikke, at bemærkningerne giver anledning til justeringer af bestemmelserne.

3.5. Partsrettigheder og klageadgang

Aalborg Universitet bakker op om, at det med lovforslaget præciseres i en ny § 3, hvem afgørelsen træffes over for. *Ankestyrelsen* finder, at der er behov for at tydeliggøre, hvem afgørelsen træffes over for, herunder særligt i forhold til partsrettigheder og tydeliggørelse af klagebestemmelsen, således at der ikke med ændringen sker udvidelse af, hvem særligt afgørelser om tabt arbejdsfortjeneste og merudgiftsydelse træffes over for.

Børns Vilkår, DAV, DS, KFUM og *Selveje Danmark* er generelt positive over nedsættelse af aldersgrænsen for børn og unges klageadgang og dermed partsrettigheder i lovforslaget. *KL* finder det derimod ikke hensigtsmæssigt, at aldersgrænsen sænkes fra 12 til 10 år.

Ungdomskriminalitetsnævnet finder det uhensigtsmæssigt, at der med ændringen bliver forskellige aldersgrænser for klage i barnets lov ift. lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet.

En række høringsparter, herunder *BKF, DS, FADD, LOS, KL, Mødrehjælpen, Selveje Danmark, FSD* og *SL* udtrykker dog bekymring for, om børn og unge ned til 10 år vil være i stand til at varetage deres nye rettigheder, og hvordan de kan støttes heri. Flere understreger samtidig, at barnet eller den unge ikke må gøres ansvarlige for de afgørelser og beslutninger, der træffes.

I forbindelse med den foreslåede nedsættelse af aldersgrænsen gør *6 Byerne, Aalborg Universitet, Adoption og Samfund, BKF, DS, FADD, Institut for*

Menneskerettigheder, KL, Mødrehjælpen og UNICEF opmærksom på, at lovforslaget indeholder mange og forskellige aldersgrænser, og at de forskellige aldersgrænser f.eks. for barnets partsrettigheder, regler om samtykke i forbindelse med en anbringelse, ungeplan og regler om privat familiepleje giver risiko for usikkerhed og uklarhed om aldersgrænserne. Det kan gøre det vanskeligt at formidle regler og rettigheder til barnet eller den unge og dermed gøre det vanskeligt for børn og unge at kende og varetage deres rettigheder.

DH mener, at der bør være samme partsrettigheder for børn og unge med en funktionsnedsættelse, der efter lovforslaget har behov for handicapkompenserende hjælp og støtte og mener derfor, at der bør fastsættes klageadgang for børn og unge ift. afgørelser efter lovforslagets kapitel 8 (handicapkompenserende hjælp og støtte).

Børns Vilkår, UNICEF og Justitia finder, at der bør fastsættes klageadgang for børn og unge i forbindelse med lovforslagets bestemmelser om anmodninger, f.eks. hvor barnet eller den unge kan anmode om suspension af samvær.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

I forhold til bestemmelsen om, hvem afgørelsen træffes over for, og bemærkningerne om, at man med bestemmelsen risikerer at udvide dette ift. praksis i dag, skal ministeriet bemærke, at der ikke med bestemmelsen er tiltænkt ændringer ift. gældende ret, men en tydeliggørelse heraf. På baggrund af hørings svarene og lovtekniske bemærkninger er lovforslagets § 3 og bemærkningerne til bestemmelsen blevet tilpasset og tydeliggjort.

I forhold til bemærkningerne om nedsættelse af aldersgrænsen for partsbeføjelser fra 12 år til 10 år skal ministeriet bemærke, at lovforslaget afspejler aftalen om Børnene Først, og aftalepartierne ønsker om at nedsætte aldersgrænsen for barnets eller den unges selvstændige partsbeføjelser, herunder til at klage over visse afgørelser fra 12 til 10 år.

Ministeriet bemærker i den forbindelse, at der er ikke med aftalen om Børnene Først er besluttet ændringer i lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet og ønsker om ændringer i denne lov er derfor ikke imødekommet.

Til bekymringen for, om børn på 10 års modenhed og mulighed for at udøve deres rettigheder, og om de herved pålægges ansvar for de afgørelser og beslutninger, der træffes, skal ministeriet videre bemærke, at det fastslås i lovforslagets § 7, at det er de voksne omkring barnet eller den unge, der har ansvaret for at give den støtte og hjælp, som barnet eller den unge har behov for ud fra en vurdering af de årsagerne, der ligger bag støttebehovet. Det understreges samtidig i bemærkningerne både til denne bestemmelse og til § 5 om inddragelse af barnet eller den unge i beslutninger og afgørelser, der vedrører barnet eller den unge, at barnet eller den unge aldrig må være ansvarlig for de beslutninger eller afgørelser, der træffes i den konkrete sag. Ministeriet finder på den baggrund ikke anledning til at ændre bestemmelserne.

Endelig fremgår det udtrykkeligt af lovforslagets § 6, at børn og unge har ret til at have en bisidder med til møder med kommunen og – som noget nyt – at kommunen skal oplyse barnet eller den unge om denne ret. Bisidderen vil kunne bistå barnet eller den unge med at forstå de afgørelser eller beslutninger der træffes og vil også kunne hjælpe barnet eller den unge med at klage over afgørelser, som barnet eller den unge ikke er enig i. Bisidderens rolle som støtte for barnet eller den unge fremgår også udtrykkeligt af lovforslagets bemærkninger. Der henvises i øvrigt til Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger til punkt 3.4.

Ift. bemærkningerne om mange aldersgrænser i lovforslagets forskellige bestemmelser skal det bemærkes, at aftalen om Børnene Først ikke indeholder

andre initiativer om ændringer i aldersgrænser end nedsættelse af aldersgrænsen for børn og unges partsstatus for de sager, hvor aldersgrænsen i dag er 12 år. De øvrige gældende aldersgrænser fra serviceloven foreslås derfor videreført uændret.

Tilsvarende indeholder aftalen ikke initiativer om indførelse af selvstændig klageadgang mv. for børn og unge med en funktionsnedsættelse i forhold til afgørelser om handicapkompenserende hjælp og støtte efter lovforslagets kapitel 8, og der er dermed ikke afsat finansiering til ønsket herom. Forslaget herom kan derfor ikke imødekommes.

Ift. ønsket om at fastsætte en klageadgang i forbindelse med lovforslagets bestemmelser om barnets eller den unges ret til at anmode f.eks. om anbringelse eller suspension af samvær skal det bemærkes, at bestemmelserne indebærer en pligt for kommunen til at vurdere anmodningen, herunder de konkrete forhold i sagen. Bestemmelserne indebærer en pligt for kommunen til at træffe afgørelse i sagen, hvis det vurderes, at der er grundlag for at imødekomme anmodningen.

Vurderer kommunen ikke, at der er grundlag for at træffe afgørelse i sagen, vil der ikke være mulighed for at klage over dette. Barnet eller den unge vil, i lighed med forældre eller andre, altid kunne underrette Ankestyrelsen, som også efter de foreslåede bestemmelser i barnets lov vil kunne tage en sag op af egen drift. Det vurderes, at lovforslaget i tilstrækkeligt omfang sikrer, at barnets eller den unge får den fornødne hjælp og støtte.

3.6. Undersøgelse af barnets eller den unges forhold

Screening, afdækning og børneudredning (børnefaglig undersøgelse)
Livsværk og LOS mener, at det stiller store krav til fagligheden i forbindelse med afdækning og udredning, hvis barnet eller den unge skal opleve et børnevenligt system, der tager afsæt i barnets perspektiv, hvilket *RIFT* også støtter op. *RIFT* er samtidig bekymret for, at der med bestemmelserne i kapitel 3 lægges op til at udvide det faglige skøn, uden at der samtidigt er fokus på at sikre de nødvendige kompetencer hos sagsbehandlerne eller indhentning af specialviden.

DH finder ønsket om hurtigere udredning og indsatser positivt, men bemærker, at mange familier til børn med handicap desværre oplever lang sagsbehandlingstid, og at de nye niveauer for udredning stiller store krav til fagligheden hos socialrådgiveren/sagsbehandleren. *DH* finder i den forbindelse, at behovet for inddragelse af specialviden bør fremhæves på alle niveauer.

6 Byerne, BKF og FSD finder ligeledes, at den nye arbejdsform og børneudredningen kræver fokus på kompetenceudvikling og et nyt tilpasset fagtilsyn i kommunerne. *Børns Vilkår* anbefaler, at der stilles krav til sagsbehandlernes kvalifikationer ifm. behandling af sager om anbringelse uden for hjemmet og anbefaler i forlængelse heraf både, at socialrådgiveruddannelsen styrkes, og at der udvikles en specialiseret børnerådgiveruddannelse som efteruddannelsestilbud.

FADD ønsker en adgang til at foretage en generel lokal screening af børn i vuggestuer, dagpleje og børnehaver, der er i risikogruppen for mistrivsel.

RIFT og Red Barnet mener, at børn og forældre skal kunne bede om en børneudredning, og *Red Barnet* finder i forlængelse heraf, at kommunen skal begrunde et afslag, mens *RIFT* ønsker, at der skal træffes afgørelse og gives klageadgang ved afslag på en børneudredning. *Aalborg Universitet* og *RIFT* mener videre, at kravet om risikovurdering ved screening ift. sager, hvor der

kan være tale om æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol bør gælde alle sager, hvor der kan være tale om vold eller utilbørlig social kontrol, mens *6 Byerne* ift. bestemmelsen om risikovurdering finder, at der er behov for en tydelig fastsættelse af hjemmel til at udveksle oplysninger.

RIFT ønsker desuden, at forældrekompetenceundersøgelser (FKU'er), som indgår i en børneudredning skal styrkes ved, at krav til kvaliteten indskrives i lovgivningen, mens *Aalborg Universitet* savner overvejelser ift., hvordan myndigheden sikrer kvalitet i FKU'er i lovforslaget. *6 Byerne* gør opmærksom på, at der er store udfordringer med at finde autoriserede psykologer, der kan udføre FKU'er og ønsker en justering i kravene til sådanne undersøgelser, ligesom der er ønske om, at undersøgelsen i form og indhold sidestilles med de undersøgelser, der foretages af Familieretshuset.

RIFT mener desuden at det bør fremgå af lovgivning eller som minimum vejledning at der tages højde for sproglige og kulturelle forskelle ved forældrekompetenceundersøgelser af forældre med anden etnisk baggrund. *Mentor Immanuel* kan tilslutte sig sidstnævnte forslag i forhold til børn, unge og forældre med grønlandsk baggrund, for at sikre deres retssikkerhed ligesom *Mentor Immanuel* finder, at der bør være dokumentationskrav og inddragelse af grønlandsk personale til forældrekompetenceundersøgelser.

BKF, Danske Regioner, DH, DS, FADD, FBU, FSD og KL og Red Barnet mener generelt, at den nye model med screening, afdækning og børneudredning og færre proceskrav i den forbindelse har potentiale, især i sammenhæng med bestemmelserne om at iværksætte støtten sideløbende med afdækning og udredning. *BK, DS og KL* påpeger i forlængelse heraf, at erfaringerne fra frikommuneforøg på børneområdet har vist gode erfaringer med at arbejde mere dynamisk med børn, unge og familier, og at modellen for sagsflowet generelt er velafbalanceret og gennemtænkt, da der ikke hermed skal gøres mindre for barnet, den unge eller familien, men at der skal arbejdes på en anden måde. *BKF* ønsker i forlængelse heraf, at der udvikles sikre og validerbare screeningsværktøjer.

Justitia finder, at de nuværende sagsbehandlingsregler, herunder fristerne bør bevares. *Ankestyrelsen* finder behov for enkelte tydeliggørelser, herunder ift. hvad der forstås ved 'alvorlig eller kompleks sag' ifm. børneudredning.

Aalborg Universitet, DH, FADD, RIFT, FBU, Justitia, Mødrehjælpen og Selveje Danmark mener, at der er behov for tydeligere krav til bestemmelserne, herunder til indhold, tidsfrister og inddragelse i lighed med *Bente Adolphsen* og *Caroline Adolphsen* fra Aarhus Universitet, som også finder, at lovforslagets "undersøgelsesparagraffer" bør præciseres. *Viborg Kommune* kan tilslutte sig sidstnævnte.

Børns Vilkår finder, at der både bør fastsættes frister for screening, afdækning og børneudredning, hvilket *Hjernebarnet* kan tilslutte sig ift. børneudredning.

FSD gør opmærksom på, at det ikke altid er klart ved første øjekast, hvilken tyngde eller kompleksitet, der kan være tale om. *6 Byerne* er i forlængelse heraf bekymrede for, om de nye regler gør det besværligt og komplekst at navigere mellem bestemmelserne og niveauerne i praksis, ligesom kravet om at der skal gennemføres en screening, inden der kan iværksættes støtte, kan medføre forsinkelser i indsatsen i forhold til de gældende regler.

Danske Regioner bemærker ift. lovforslagets § 23, at der kan være behov for at tydeliggøre, at modsætter et barn eller en ung sig indlæggelse på en psykiatrisk afdeling, gælder særlige retssikkerhedsgarantier fastsat i psykiatriloven. I disse tilfælde må kommunalbestyrelsen følge den fremgangsmåde, der er fastsat i lov om tvang i psykiatrien.

Bente Adolphsen og Caroline Adolphsen fra Aarhus Universitet, *DH* og *DAV* mener, at begreberne 'screening' og 'udredning' er uhensigtsmæssig, idet det sociale område ikke – som sundhedsområdet – er kendetegnet af afprøvede og vedtagne parametre. De finder det ligeledes uklart, om bestemmelserne også skal anvendes ved ansøgninger om handicapkompenserende støtte. *DS* finder, at der er behov for at præcisere i lovforslaget, hvad der forstås ved 'vurdering' ift. screening og afdækning.

Børns Vilkår bifalder generelt ambitionerne i lovforslaget om tidligere og bedre hjælp til børn og unge, men mener, at det forudsætter en gennemgribende reform både juridisk, økonomisk og strukturelt, som lovforslaget ikke når i mål med. *Børns Vilkår* bakker op om opgøret med stigmatiserende sprogbrug men finder behov for, at den nye terminologi testes i en bredere kreds.

Børns Vilkår mener, at lovudkastet ikke tager stilling til, på hvilket niveau børnehandicapudredninger (BHU) skal være et arbejdsredskab, der udvides yderligere til sager omhandlende børn og unge med funktionsnedsættelser.

Ankestyrelsen, DUKH og Københavns Kommune bemærker, at det i bemærkningerne til screening og afdækning fremgår, at der er tale om procesledende beslutninger og ikke en afgørelse. *DUKH* bemærker hertil, at det kan være retssikkerhedsmæssigt problematisk, hvis der uden afgørelse og dermed klageadgang iværksættes rådgivning eller tidlige, forebyggende indsatser. *Københavns Kommune* bemærker, at det med fordel kan tydeliggøres i lovbestemmelserne om udredning, at der her er tale om en afgørelse. *Ankestyrelsen* finder, at der kan være behov for tydeliggørelse ift. om et afslag på screening eller afdækning kan påklages.

DUKH finder, at det er problematisk, at afdækningen kun skal dokumenteres i rimeligt omfang, f.eks. i form af et kort afdækningsnotat, der beskriver relevante forhold, oplysninger, der er indhentet, eller observationer, der er foretaget, hvordan barnet eller den unge og familien har været inddraget og en socialfaglig vurdering af støttebehovet. Det er *DUKH's* erfaring, at det har stor indflydelse på samarbejdet og tilliden til sagsbehandleren, hvis der ikke er dokumenteret fuldstændigt i en sag. *6 Byerne* mener i forlængelse heraf, at krav om notatpligt bør præciseres ift. screening og afdækning, mens *KL* bemærker, at dokumentationskravet bør tydeliggøres, da Ankestyrelsen ofte stiller meget høje krav til dokumentation i forbindelse med behandling af klager over kommunale afgørelser. *KL* finder af samme grund, at det formentligt vil være meget få sager, hvor der fremover vil kunne træffes afgørelse om handicapkompenserende støtte efter en screening eller afdækning.

Danner og Socialtilsyn Hovedstaden foreslår, at § 20, stk. 1, nr. 3, udvides, så der også i tilfælde, hvor et barn eller en ung får ophold på et herberg eller krisecenter med en eller begge forældre, skal foretages en børneudredning, eller at det bør tydeliggøres i bemærkningerne, at en underretning fra et krisecenter som udgangspunkt bør føre til, at der igangsættes en børneudredning. *Røde Kors* tilslutter sig behovet for generel opfølgning ift. børn og unge, der får ophold på et krisecenter eller herberg, med henblik på et tilbud om støtte, mens *BKF* er positiv over for den foreslåede formulering af bestemmelsen.

Børns Vilkår, LOS og Red Barnet er som udgangspunkt positive over for bestemmelsen om deltagelse af to sagsbehandlere i de væsentligste møder med barnet eller den unge som led i en børneudredning, men *Børns Vilkår* finder det skal være tydeligt for barnet eller den unge, at de kan sige nej til deltagelse af to sagsbehandlere, ligesom kommunen forud for mødet skal vejlede om retten til at have en bisidder med til møder med kommunen.

Flere høringsparter, herunder *BKF, DAV, KL* og *Red Barnet* foreslår desuden, at ordet 'sagsbehandlere' udskiftes, da ingen børn og unge ønsker at blive

opfattet som en sag. *BKF* påpeger i forbindelse hermed, at mange kommuner har gode erfaringer med deltagelse af to personer, hvoraf den ene f.eks. kan være en familieplejekonsulent eller en kontaktperson, som barnet eller den unge ofte kender i forvejen. *RIFT* støtter ikke op om forslaget i denne form, men finder at forslaget bør justeres, så det sikres at fagligheden løftes, f.eks. ved at den ene person er psykolog eller jurist efter behov. *FADD* mener, at der bør stilles krav om to socialrådgivere i alle sager om støtte til udsatte børn og unge, mens *DAV* ønsker, at der knyttes to sagsbehandlere til barnet eller den unge i alle forhold under anbringelsen, bl.a. for at sikre faglig sparring og sikre, at flere har et indgående kendskab til barnets eller den unges forhold. *6 Byerne, KL og Viborg Kommune* mener, at bestemmelsen vil medføre et betydeligt ressourcetræk, og at der skal afsættes de nødvendige midler hertil, mens *LOS* er bekymret for, om de gode intentioner kan virkeliggøres, da der generelt er mangel på sagsbehandlere med den nødvendige faglighed.

DAV, Justitia og KFUM finder behov for, at 4-måneders fristen som gælder i dag for afslutning af en børnefaglig undersøgelse i serviceloven, også fastsættes for børneudredninger, så barnet eller den unge får den nødvendige hjælp og støtte, og familierne ikke kommer til at leve i uvished gennem længere tid. *Justitia* finder det dog positivt, hvis de foreslåede ændringer fører til en bedre indsats for barnet eller den unge, men finder det afgørende, at afbureaukratiseringen og ændringerne ikke sker på bekostning af retssikkerheden for barnet, den unge og familie.

DS mener, at afskaffelsen af fristen sikrer, at der tages højde for konkrete forhold i sagen, herunder at der kan være ventetider ift. psykologundersøgelser. *DS, Institut for Menneskerettigheder og Red Barnet* foreslår dog, at der fastsættes en bestemmelse om, at forældre og barnet eller den unge skal have besked om den forventede varighed af udredningen i forbindelse med en afgørelse om iværksættelse af en børneudredning, hvilket *Red Barnet* også finder, at der bør indføres ift. screening. Flere høringsparter, herunder *DAV* og *DS* finder videre, at begrebet 'børnefaglig undersøgelse' bør fastholdes, da udredning giver associationer til sygdom og sundhedsområdet, mens *DH* med samme begrundelse ønsker udredning erstattet af afdækning i hele lovforslaget.

Børns Vilkår og *Red Barnet* er positive over for bestemmelsen om børneudredning af andre søskende i husstanden ved anbringelse af et barn eller en ung uden for hjemmet på grund af utilstrækkelig omsorg for eller behandling af barnet eller den unge eller overgreb, som barnet eller den unge har været udsat for, mens *RIFT* ikke finder behov for denne særregel. *Børns Vilkår* og *Livsværk* er uforstående over, at bestemmelsen kun omfatter søskende under 15 år i husstanden, mens *6 Byerne* og *BKF* finder, at der behov for præcisering i bemærkningerne til bestemmelsen – og lignende bestemmelser om søskende – ift. hvordan bestemmelsen skal forstås i sammenbragte familier, herunder i forhold til børn og unge, der ikke har fast bopæl i husstanden.

Landsforeningen Autisme finder, at der ved udredning af et barn bør laves en 360-graders vurdering af barnets omgivelser, at bestemmelsen om udredning i psykiatrien bør præciseres, at lovforslagets §§ 20 og 22 bør uddybes, og at lovforslagets § 22 bør udfoldes ift. handicap. *Simon Feldskov* er enig ift. forslaget om tydeliggørelse af udredning i forhold til børn og unge, hvor der er mistanke om autisme, og finder desuden generelt, at det bør indskrives i barnets lov, at et hvert barn, hvor der er mistanke om en diagnose, har ret til udredning i den regionale psykiatri og at enhver indsats eller vurdering skal genvurderes, hvis barnet senere får en diagnose.

DH ønsker, at der i lovforslagets § 22, stk. 3, tilføjes 'andre specialfunktioner mv.', og vurderer ikke, at det er tilstrækkeligt at nævne andre fagligheder i bemærkningerne, mens *Hjernebarnet* ønsker at det fastsættes i §§ 20, 22 og

85 at der ikke ved ansøgning om hjemmetræning er tale om forældre i en udsat position.

Udredning før fødslen

BKF finder det positivt, at lovforslaget indeholder selvstændige bestemmelser om udredning af kommende forældre, men finder, at der er behov for at det tydeliggøres, at der skal viden fra fagpersoner omkring de kommende forældre inddrages. BKF, Foreningen Far, Københavns Kommune og RIFT påpeger, at det ift. udredning af kommende forældre i § 27, stk. 3, ikke alene er den kommende mor, men de kommende forældre, kommunalbestyrelsen bør kunne lade undersøge.

Landsforeningen Autisme gør opmærksom på, at bestemmelserne om kommende forældre ikke må indebære, at kommende forældre med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne altid skal have vurderet deres forældreevne.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

På baggrund af hørings svarene er 'sagsbehandler' ændret til 'børne- og ungerådgiver' i §§ 21 og 156. Det er desuden tydeliggjort i bemærkningerne, hvad der forstås ved væsentlige møder.

Ministeriet har videre ændret det foreslåede begreb 'børneudredning' til 'børnefaglig undersøgelse', men i øvrigt er terminologien i undersøgelseskapitlet fastholdt med screening, afdækning og børnefaglig undersøgelse.

Til bemærkningerne til lovforslagets bestemmelser om screening, afdækning og børnefaglig undersøgelse, skal ministeriet bemærke, at aftalen om Børnene Først indebærer ønske om afbureaukratisering, færre proceskrav og større rum for det socialfaglige skøn, med henblik på at styrke en hurtigere indsats over for børn, unge og familier. Intentionen er dermed at skabe mere fleksible bestemmelser om undersøgelse af forholdene i det enkelte barns eller den enkelte unges og familiens sag. De foreslåede bestemmelser om screening, afdækning og børnefaglig undersøgelse, skal dermed afspejle disse intentioner, og at der er stor forskel på tyngden og kompleksiteten i den enkelte sag. Samtidig skal reglerne understøtte en anden og mindre lineær måde at arbejde med barnet eller den unge og familien på i forhold til undersøgelse og igangsættelse af hjælp og støtte til barnet, den unge og familien, så dette sker hurtigere end med de gældende regler.

Ministeriet finder, at lovforslagets kapitel om screening, afdækning og børnefaglig undersøgelse afspejler intentionerne i aftalen om Børnene Først. Samtidig har en række af de konkrete bemærkninger og ønsker om at uddybe, præcisere eller angive konkrete eksempler i bemærkningerne givet anledning til justeringer af såvel lovtæst som bemærkningerne hertil, med henblik på at tydeliggøre anvendelsen af bestemmelserne i kapitlet.

Ministeriet har på den baggrund tydeliggjort enkelte forhold i bestemmelserne og lovforslagets bemærkninger, herunder eksempelvis at der i sager, hvor der er overvejelse om anbringelse, skal gennemføres en børnefaglig undersøgelse. Derudover er det tydeliggjort, at afdækning og børnefaglig undersøgelse samt undersøgelse af kommende forældre skal ske med inddragelse af fagpersoner med viden om barnet, den unge, forældrene eller de kommende forældre. Ligesom det er tydeliggjort, at den unge, der er fyldt 15 år, fortsat skal samtykke til en anbringelse.

Ministeriet har desuden på baggrund af hørings svarene imødekommet ønsket om at fastsætte en frist for afslutning af den børnefaglige undersøgelse. Lovforslagets § 20 er således ændret, så der er fastsat en frist på fire måneder for afslutningen af den børnefaglige undersøgelse i overensstemmelse med de gældende regler for børnefaglige undersøgelser efter servicelovens § 50.

Formålet er at undgå, at undersøgelser i de alvorlige og komplekse sager ikke tidsmæssigt udstrækkes over en meget lang periode, og at barnet eller den unge og forældre vil kunne indrette sig herefter. Ønsket om at fastsætte en frist omfatter alene den børnefaglige undersøgelse og dermed ikke screening eller afdækning ud fra overvejelser om, at en fast frist – i modstrid med intentionen i lovforslaget – kan medføre, at screening eller afdækning ikke sker hurtigst muligt eller sideløbende med indsatsen, og at fristen i stedet kommer til at fungere som normen for sagsbehandlingstiden. Dertil kommer, at intentionen ift. screening er, at der som udgangspunkt tages stilling på det foreliggende grundlag, og at afdækninger forventes at have et betydeligt mindre omfang end en børnefaglig undersøgelse.

Til bemærkningerne om, at der er tale om en meget stor omlægning af sagsbehandlerne arbejde, at der er behov for at sikre, at sagsbehandlerne på området har den fornødne viden og kompetencer i forhold til at kunne omsætte barnets lov i praksis, skal det bemærkes, at der som led i aftalen om Børnene Først er igangsat et større implementeringsarbejde. Implementeringsarbejdet omfatter bl.a. kompetenceudvikling og efteruddannelse mv. af sagsbehandlere på børneområdet, samt initiativ vedrørende en mulig ny børne- og familierådgiveruddannelse. Der henvises til Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger til punkt 3.2.

Til bemærkningerne om procesledende beslutninger eller afgørelser ift. bestemmelserne om undersøgelse af barnets eller den unges forhold i §§ 18-20 skal det bemærkes, at ministeriet har uddybet bemærkningerne til bestemmelserne. Overvejelserne herom er udfoldet, og det er herunder tydeliggjort, at procesledende beslutninger ikke kan påklages. I forlængelse heraf er det også tydeliggjort, at beslutning om iværksættelse af en børnefaglig undersøgelse er en afgørelse, som kan påklages. En kommunal beslutning om, at der ikke er grundlag for at iværksætte en børnefaglig undersøgelse ikke kan påklages, i det omfang, der iværksættes en afdækning. Det skal i tillæg hertil bemærkes, at alle, herunder også barnet, den unge eller forældrene vil kunne underrette Ankestyrelsen, hvis de ikke finder, at kommunen foretager de fornødne sagsbehandlingsskridt eller træffer de fornødne afgørelser i overensstemmelse med barnets bedste. Ankestyrelsen vurderer på baggrund af en sådan underretning, om de finder, at der er grundlag for at tage sagen op.

Ministeriet bemærker, at ift. undersøgelse af barnets eller den unges forhold er der i høringssvarene anført en række forslag og ønsker til nye regler. Det gælder bl.a. adgang til generel screening af børn og unge i risikogruppe for mistrivsel, faste krav i lovgivningen til forældrekompetenceundersøgelser, om at fjerne aldersgrænsen ift. undersøgelse af søskendes forhold i § 21, stk. 2, om inddragelse af specialister, nye regler om samtykke, om støtte til børn af forældre, der er frihedsberøvede, til særlige tilbud til børn og unge i psykisk mistrivsel og til ændring af bestemmelsen om forældreplæg. Ministeriet finder, at forslagene og ønskerne ligger uden for rammerne af aftalen om Børnene Først og økonomien bag aftalen. Ønskerne er derfor ikke imødekommet. Ministeriet skal i forlængelse heraf bemærke, at en forældrekompetenceundersøgelse indgår som et led i oplysningen af sagen, og det er derfor kommunalbestyrelsens ansvar at sikre, at de rammer, der fastsættes for denne undersøgelse, i tilstrækkelig grad tager højde for f.eks. sproglige vanskeligheder mv.

Ift. ønskerne om tydeliggørelse af lovforslagets bemærkninger, herunder hvad der forstås ved alvorlig eller kompleks sag i lovforslagets § 20 om børnefaglig undersøgelse, skal ministeriet til det første bemærke, at der i bemærkningerne til bestemmelsen er angivet en række eksempler på, hvornår der kan være tale om en alvorlig eller kompleks sag, hvor der skal iværksættes en børnefaglig undersøgelse. Disse eksempler omfatter bl.a. et meget højt konfliktniveau eller vold i hjemmet, som efterspurgt af flere høringsspartner. Ministeriet finder på den

baggrund ikke umiddelbart, at der er behov for at tydeliggøre bemærkningerne yderligere.

Til bemærkningerne om dokumentationskrav i forbindelse med screening og afdækning skal ministeriet bemærke, at det fremgår af bemærkningerne til disse bestemmelser, at kravene til sagsoplysning og dokumentation af barnets, den unges og familiens støttebehov vil skulle afpasses sagens karakter og kompleksitet. I alle tilfælde gælder de forvaltningsretlige regler for kommunens sagsbehandling, herunder notatpligten efter offentlighedslovens § 13. Ministeriet finder på den baggrund ikke, at der er behov for ændringer i bestemmelserne eller bemærkningerne hertil. Ministeriet har blevet tydeliggjort reglerne om notatpligt i bemærkningerne til lovforslagets § 30.

Til bemærkningerne om forholdet mellem lovforslagets § 23 og psykiatrilovens regler om retssikkerhedsgarantier skal det bemærkes, at der ikke med lovforslaget foretages ændringer heri. Reglerne i psykiatriloven består således uændret. Dette fremgår også af bemærkningerne til lovforslagets § 23.

Til bemærkningerne til bestemmelserne om kommende forældre skal ministeriet bemærke, at fejlen i § 27, stk. 3, er rettet i overensstemmelse med gældende ret, således at der nu står 'kommende forældre'. Dette er ligeledes tydeliggjort i bemærkningerne.

Ift. bemærkningerne om undersøgelse af kommende forældres forhold, når der er tale om forældre med nedsat funktionsevne skal det bemærkes, at bestemmelserne om afdækning og udredning, herunder også af kommende forældre, alene omfatter de tilfælde, hvor der er viden om eller grund til at antage, at et barn efter fødslen har behov for støtte efter barnets lov.

Ift. bemærkningerne om, at det er uklart, om der skal foretages en børnefaglig undersøgelse ved tildeling af handicapkompenserende støtte efter lovens kapitel 8 bemærkes, at det fremgår af lovudkastet, at kommunalbestyrelsen kan iværksætte en børnefaglig undersøgelse, når det vurderes nødvendigt af hensyn til barnets eller den unges støtte behov. Der er således mulighed for at foretage en børnefaglig undersøgelse, hvis det vurderes nødvendigt i de enkelte tilfælde.

Ift. bemærkningen om børnehandicapudredning (BHU) bemærkes, at kommunerne har metodefrihed, samt at der ikke i aftalen om Børnene Først indgår en stillingtagen til BHU som arbejdsredskab.

Endelig skal ministeriet bemærke, at reglerne om, at afdækning eller børnefaglig undersøgelse så vidt muligt skal gennemføres i samarbejde med barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaver er blevet tydeliggjort i bemærkningerne.

3.7. Iværksættelse af hjælp og støtte, herunder anbringelse

Forebyggende og støttende indsatser

DS, FSD og Red Barnet er positive over for et samlet kapitel 4 om indsatser mv. *DS* og *BUPL* finder i forlængelse heraf, at der er stor forskel på de nyformulerede bestemmelser, uanset at de indholdsmæssigt i vidt omfang viderefører gældende regler fra serviceloven, og de bestemmelser, der er overført helt uændret, herunder bestemmelserne om forældrepålæg og børne- og ungepålæg og foreslår, at disse bestemmelser gøres kortere og at betingelserne overføres til vejledningen.

Danner er ligeledes positiv over for lovforslagets kapitel 4 om rådgivning, forebyggende og støttende indsatser og finder, at bestemmelserne kan være med til at sikre at voldsudsatte børn og unge modtager den nødvendige behandling og støtte. Det anføres, at det i den forbindelse er afgørende, at

opgaverne varetages af personer med kompetencer og specialviden ift. disse børn og unges behov.

FOLA og Landsforeningen Autisme mener, at reglerne om forældreplæg er uhensigtsmæssige, når det gælder børn og unge med en funktionsnedsættelse og reglerne om skolefravær.

FBU finder, at bestemmelserne om indsatser stort set svarer til serviceloven, dog med den positive ændring, at det er tydeliggjort, at der kan iværksættes indsatser sideløbende med afdækning eller børneudredning.

DH finder det generelt problematisk, at der ikke i loven er en tydelig afgrænsning mellem forløb for børn og unge med funktionsnedsættelser og gruppen af udsatte børn og unge og finder det uklart, om kapitel 4 også omfatter gruppen af børn og unge med funktionsnedsættelser eller kun udsatte børn og unge.

DAV finder, at der i forbindelse med alle støttende indsatser skal indføres et nyt følg-eller-forklar-princip, hvis kommunen ikke følger barnets eller den unges ønsker ift. indsatser, med mindre der er helt særlige hensyn, der overstiger hensynet til barnets eller den unges ønske.

BKF finder, at der er behov for en sammenskrivning af mulige indsatser i lovforslagets § 32 med inspiration fra et af frikommuneforsøgene på børneområdet inden for en ramme af 'familieorienteret støtte', hvor de finder, at der herved ikke skal træffes nye afgørelser, hvis der sker ændringer i indsatsen på grund af udviklingen i barnets, den unges eller familiens forhold.

Børns Vilkår ønsker, at der bliver fastsat en ny bestemmelse om samtykke fra børn og unge, der er fyldt 10 år, til en støttende indsats efter § 32 eller en anbringelse efter §§ 46 eller 47.

RIFT finder, at der generelt er behov for udvikling af og et kvalitetsløft i de familierettede indsatser, herunder at der ikke må være tale om 'frivillig tvang' som alternativ til anbringelse af barnet eller den unge, ligesom foreningen finder, at kendskabet til reglerne om økonomisk støtte til forældremyndighedsindehaver bør udbredes.

Foreningen Far mener generelt, at den hjælp og støtte, der ydes på børneområdet, er træg og ikke-givende bl.a. pga. manglende kompetencer, kassetænkning og økonomiske hensyn, og er videre bekymret for anvendelsen af § 37 om støttende indsatser uden samtykke fra forældremyndighedsindehaver. *Foreningen Far* finder desuden, at der er behov for fagpersoner med specialiseret viden frem for generalister både i forhold til udredning, rådgivning og indsatser, og forskningsbaserede tilbud samt forskningsbaseret overvågning og kontrol af børneområdet, og at politiet alene skal kunne inddrages i en sag efter barnets lov ved dommerkendelse.

Landsforeningen Autisme finder, at lovforslagets § 32 om støttende indsatser bør præciseres ift., at hjælpen ved konstateret nedsat funktionsevne skal tage udgangspunkt i specialet på området.

SAVN finder, at der bør indføres en pligt for kommunen til at træffe afgørelser om støttende indsatser til børn og unge, når en eller begge forældre er frihedsberøvede.

Socialtilsyn Hovedstaden ønsker, at det præciseres i bemærkningerne til bestemmelsen om støtteophold, om der kan gives gentagne langvarige støtteophold i umiddelbar forlængelse af hinanden.

PLF bemærker, at der er behov for vejledning om, hvordan en plejefamilie skal agere, når der iværksættes støtteophold i en plejefamilie, ligesom PLF mener, at støtteophold er et alternativ til aflastning og at der også er behov for fokus på, at det kan være en nødvendig indsats, når en plejefamilie i forbindelse med en anbringelse har brug for en pause.

Danske Regioner bemærker til bestemmelsen om forældreplæg, at der er behov for fokus på børn og unge med psykiatriske lidelser, som ikke er i stand til at komme i skole eller modtage undervisning på anden måde, og at disse børns forældre ikke bør stresses unødigt og udsættes for økonomiske sanktioner. *Landsforeningen Autisme* ønsker, at samme bestemmelse uddybes ift. børn med nedsat funktionsevne. *DH* finder, at det forud for et forældreplæg efter lovforslagets § 38 bør undersøges grundigt, hvad der ligger til grund for barnets, den unges eller forældrenes adfærd, så familien ikke straffes, hvor årsagen er begrundet i funktionsnedsættelse.

Psykiatrifonden stiller spørgsmål til sammenhængen mellem det faglige oplæg til 10-årsplan for psykiatrien og barnets lov særligt i forhold til anbefalingerne om opbygning af et lettilgængeligt tilbud af ensartet høj kvalitet til børn og unge med psykisk mistrivsel og bemærker videre, at kommunale indsatser på dette område ofte er præget af tilfældigheder, midlertidige projekter og store lokale forskelle, som ikke sikrer børn og unge i psykisk mistrivsel adgang til de nødvendige tilbud om lettere behandling.

Anmodning og afgørelser om anbringelse

Justitia ønsker, at der fastsættes en tydeligere pligt for kommunerne til at vejlede om konsekvenserne af en anbringelse, ligesom *Justitia* generelt savner, at afgørelser om anbringelser uden samtykke træffes af et organ, der er uafhængigt af forvaltningen og med bredere kompetencer, herunder ift. vægtning af de børnesagkyndige, og at der etableres et forenklet klagesystem, og en beneficeringsordning for advokater, der repræsenterer børn og forældre i disse sager.

KL bemærker, at formuleringen i § 44 om at anbringelsesstederne kun 'så vidt muligt' skal arbejde med at understøtte børnenes og de unges udvikling mv. må være en fejl.

FBU mener, at lovforslagets bestemmelser om 'følg-eller-forklar' ikke svarer til aftaleteksten, da de mener, det både omfatter afgørelser med og uden samtykke. *FSD* er positive over for den foreslåede § 51 om følg-eller-forklar i, men finder, at det kan medføre konflikt mellem kommunen og børne- og ungeudvalget, ligesom *6 Byerne*, *FSD* og *KL* også finder forslaget unødigt bureaukratisk.

Børns Vilkår og *FSD* finder, at forslaget om barnets eller den unges adgang til at anmode om anbringelse må anses for en tydeliggørelse, som ikke reelt medfører ændring af retstilstanden for barnet eller den unge, mens *Mødrehjælpen* og *Adoptionstrekanten* finder, at forslaget er et udtryk for skævhed, idet der ikke er en tilsvarende udtrykkelig ret til anmodning om hjemgivelse. *DAV* ønsker, at der stilles krav om gennemførelse af en børneudredning, når et barn eller en ung anmoder om anbringelse, mens *6 Byerne* ønsker en uddybning af bemærkningerne særligt i forhold til kommunens pligter, til samtykke, herunder til behandling af sagen, hvis barnet eller den unge fortryder, efter en anbringelse efter egen anmodning er iværksat.

Københavns Kommune finder, at det bør tydeliggøres i reglerne om anbringelse, at en afgørelse om anbringelse forudsætter, at der er gennemført en børneudredning, og at mulighederne for at træffe foreløbig afgørelse tydeliggøres både ved anbringelser med og uden samtykke. *Københavns Kommune* mener desuden, at der mangler en henvisning til § 49 om

anbringelse af ufødte børn i reglerne om fortsat anbringelse/genbehandling af afgørelser om anbringelse uden samtykke i lovforslagets § 50.

BKF finder, at der er afgørende forskelle i lovforslagets bestemmelser om støttende indsatser og anbringelse med samtykke ift. lovgivning og retorik, og dermed tilliden til den socialfaglige vurdering og dømmekraft i afgørelser om anbringelse uden samtykke. *6 Byerne* ønsker i forbindelse med indstillingen om afgørelse om anbringelse uden samtykke, at kravene til begrundelse ift. søskende uddybes i bemærkningerne, at man forholder sig til, om en begrundelse for ikke at anbringe søskende kan få indflydelse på en beslutning om anbringelse, hvis der på et senere tidspunkt opstår behov herfor og savner videre klare regler for videregivelse af oplysninger om halv- og stødsøskende.

BKF undrer sig over, at reglerne om frister for genbehandling af en afgørelse om anbringelse uden samtykke ikke er afskaffede eller forenklet, mens *Ankestyrelsen* og *RIFT* finder, at der er faktisk fejl i § 50, stk. 3, idet bestemmelsen alene gælder, hvis spørgsmålet om anbringelse er blevet behandlet af Ankestyrelsen eller retten, og ikke, hvis retten alene har taget stilling til spørgsmålet om genbehandling.

DAV foreslår, at 'anbringelsessted' erstattes med 'anbringeshjem', som led i opgøret med stigmatiserende sprogbrug.

6 Byerne gør opmærksom på, at der generelt er udfordringer ift. rekruttering af plejefamilier og ønsker desuden tydeliggørelse af reglerne om dækning af omkostninger for netværksplejefamilier.

Flere høringsparter, herunder *RIFT* ønsker, at anbringelsesstederne sikres faglig kvalitet, herunder gennem mere forskning på området, og at der stilles tydelig krav til anbringelsesstederne om samarbejdet med barnets eller den unges biologiske forældre.

Socialtilsynene Øst og Nord finder, at en familieanbringelse i en plejefamilie både fordrer særlige kompetencer hos plejefamilien foruden særlige krav til de fysiske rammer. Begge tilsyn gør opmærksom på, at de derfor som hovedregel kun godkender forstærkede og specialiserede plejefamilier til denne type tilbud, men at dette beror på en konkret vurdering baseret på kvalitetsmodellen. *Socialtilsyn Nord* foreslår i forlængelse heraf, at muligheden for familieanbringelser i plejefamilier genovervejes. *Socialtilsyn Hovedstaden* gør opmærksom på, at det kan være for sent at sætte ind med efteruddannelse, supervision mv. til plejefamilier efter 6 måneder, hvis plejefamilien mangler specifikke kompetencer ift. barnets eller den unges behov.

PLF bemærker, at en familieanbringelse i en plejefamilie ved forebyggelse af ungdomskriminalitet forudsætter en vurdering af, om anbringelse i en plejefamilie er den rette indsats. Det forudsætter endvidere, at den konkrete plejefamilie har særlige kompetencer og har en godkendelse som forstærket eller specialiseret plejefamilie, og at plejefamilien får vejledning fra anbringende myndighed i, hvordan den skal arbejde. Det skyldes, at det er en opgave, der er krævende i en grad, der ikke almindeligvis kan forventes løftet i en plejefamilie. Plejefamilien skal desuden have den rette supervision.

DAV oplever en slagsside i professionaliseringen af anbringelsesindsatsen, med fokus på metoder, faglighed og professionalisme, som står i modsætning til et almindeligt børne- og ungeliv og betyder, at f.eks. behandling træder i stedet frem for en socialpædagogisk indsats.

KFUM og *Selveje Danmark* er bekymret for, at mulighederne for at blive netværksplejefamilie udvides, og foreslår, at netværksplejefamilier fremover godkendes af socialtilsynet.

Socialtilsyn Hovedstaden mener, at brug af 'privat familiepleje' i den foreslåede § 42 om privat familiepleje mv., som er en videreførelse af de gældende regler i servicelovens § 78, uhensigtsmæssig, da den kan give anledning til forvirring om, hvorvidt der er tale om en anbringelse og dermed et anbringelsessted efter den foreslåede § 43.

Socialtilsyn Øst og Socialtilsyn Hovedstaden udtrykker generelt bekymring over anbringelsestypen 'eget værelse, kollegier eller kollegielignende børne- og ungehjem, idet denne anbringelsestype ikke godkendes af socialtilsynet, og der dermed ikke føres et driftsorienteret tilsyn. Der efterspørges i forlængelse heraf en klarere definition af et 'kollegielignende børne- og ungehjem' og det foreslås, at driftsherren pålægges at kontakte det lokale socialtilsyn, hvis der er mere end en anbragt ung på det pågældende sted.

Afgørelser om anbringelse før fødslen

6 Byerne, BKF, DS og FSD finder forslaget om, at der kan træffes afgørelse om anbringelse op til tre måneder før fødslen af hensyn til barnet positiv. Det anføres, at dette understøtter en god forberedelse af anbringelsen og finder, at bestemmelsen kan medvirke til at få etableret et samarbejde om anbringelsen med forældrene. *6 Byerne* ønsker dog en tydeliggørelse af bemærkningerne til bestemmelsen i forhold til betingelserne for anvendelsen af bestemmelsen og dokumentationskrav, samt om kommunens valg af anbringelsessted er bindende. Desuden er *6 Byerne* bekymrede for, om bestemmelsen i praksis alene vil kunne anvendes ift. forældre med misbrugsproblematikker.

Københavns Kommune finder, at det bør tydeliggøres i anbringelsesbestemmelserne, herunder også i ift. anbringelse af et ufødt barn, at en sådan afgørelse forudsætter, at der er gennemført en udredning.

FSD, Jordemoderforeningen og Stop Vold mod Børn finder, at der mangler overvejelser og bemærkninger om, hvorvidt det forhold, at der kan træffes afgørelse om en anbringelse af ufødt barn, kan få betydning for det ufødte barns udvikling og trivsel og for den gravide mors/de kommende forældres ageren, herunder om man kan risikere, at hun/de vælger at føde barnet i skjul eller evt. rejse til udlandet. *6 Byerne* spørger i forbindelse med sidstnævnte problemstilling, om der vil blive fastsat regler i anden lovgivning om fastholdelse af den gravide for at undgå sådanne situationer.

Stop Vold mod Børn finder videre, at forslaget om at træffe afgørelse om anbringelse før fødslen kan være i strid med retten til familieliv, og at forslaget kan medvirke til, at økonomiske hensyn bliver afgørende for kommunen. *Stop Vold mod Børn* finder desuden, at der mangler eksempler på, hvad der forstås ved 'helt særlige tilfælde'.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

Ministeriet bemærker, at de anførte bemærkninger til reglerne om privat familiepleje, om forældreplæg, om anbringelse af kriminelle unge, herunder i plejefamilie og reglerne om, hvilke anbringelsessteder der kan tilbyde familieanbringelse (tidligere døgnophold for hele familien), om de indsatser, der iværksættes, samt til ønskerne om ændringer i disse bestemmelser, vurderes at ligge uden for rammerne af aftalen om Børnene Først, og kan derfor ikke imødekommes.

Ministeriet skal videre generelt bemærke, at kommunen ved valg af det konkrete tilbud altid skal vælge et tilbud, der er egnet til at hjælpe og støtte barnet, den unge eller familien i forhold til de konkrete behov. Dette gælder også i forbindelse med familieanbringelse, som også skal have de relevante faglige og fysiske rammer i forhold til barnets, den unges eller familiens behov.

Til bemærkningerne om indsatsen i form af forældreplæg bemærkes det videre, at det – i overensstemmelse med gældende ret - er en forudsætning for

et give et forældrepålæg, at der er tale om, at forældremyndighedsindehaveren ikke lever op til sit forældreansvar.

Om bemærkningen til den forståede § 44 om formålet med indsatsen på anbringelsesstederne, så er formuleringen af bestemmelsen på baggrund af høringssvarene justeret. Det fremgår således af bestemmelsen, at anbringelsesstederne skal arbejde målrettet med at understøtte udvikling i gode sociale fællesskaber, læring, uddannelse, beskæftigelse og forebyggelse af kriminalitet for de anbragte børn og unge.

I forhold til de mere generelle bemærkninger til plejefamilieområdet, herunder ift. supervision mv. skal det bemærkes, at der som led i aftalen om Børnene Først er nedsat en arbejdsgruppe, der skal komme med konkrete forslag til en reform af plejefamilieområdet, hvor forslag og ønsker vil kunne drøftes.

For så vidt angår bemærkningen om, at lovforslagets § 50, stk. 3, ikke finder anvendelse, når alene genbehandlingsfristen påklages, skal ministeriet bemærke, at bemærkningerne til bestemmelsen i § 50, stk. 3, på baggrund af høringssvarene er tydeliggjort i overensstemmelse med gældende praksis. Det fremgår nu, at hvis alene genbehandlingsfristen påklages, så regnes fristen fra afgørelsen i børn og unge-udvalget.

Ift. ændring af sprogbrug fra 'anbringelsessted' til 'anbringelsestjeneste' skal ministeriet bemærke, at aftalepartierne i forlængelse af aftalen om Børnene Først har besluttet en række ændringer af begreberne i barnets lov i forhold til serviceloven som led i opgøret med stigmatiserende sprogbrug på børneområdet. Det drejer sig bl.a. om 'foranstaltninger', som er erstattet af 'støttende indsats', og 'aflastning' er erstattet af 'støtteophold'. Forslaget ligger uden for rammerne af denne beslutning og er derfor ikke imødekommet.

Til bemærkningerne om flere langvarige støtteophold i forlængelse af hinanden skal det bemærkes, at bemærkningerne er tydeliggjort, således at det fremgår, at det ikke er muligt at træffe afgørelse om flere langvarige støtteophold i umiddelbar forlængelse af hinanden efter § 32, stk. 1, nr. 7.

Ift. brug af støtteophold under en anbringelse i en plejefamilie skal ministeriet bemærke, at der ikke med barnets lov er sket ændringer i adgangen hertil, og at det fremgår af § 45, at et støtteophold, der ydes under et døgnophold, indgår som en ydelse under anbringelsen.

I forhold til bemærkningerne om følg-eller-forklar-princippet, som fremgår af bestemmelsen i § 51, stk. 3, skal ministeriet bemærke, at bestemmelsen er fastsat i overensstemmelse med aftalen om Børnene Først og gælder, når en sag om anbringelse behandles i børne- og ungeudvalget, og dermed alene i sager om anbringelse uden samtykke.

Til bemærkningen om at bestemmelsen om underretning til Ankestyrelsen i forbindelse med følg-eller-forklar-princippet er unødigt bureaukratisk, skal ministeriet bemærke, at forslaget skal medvirke til at sikre, at udsatte børn og unge får den nødvendige hjælp. Det skal ske ved, at Ankestyrelsen i sager, hvor der ikke er enighed i børne- og ungeudvalget, foretager en konkret vurdering af, om barnet eller den unge skal anbringes uden for hjemmet, eller om anbringelsen skal opretholdes. Forslaget er i overensstemmelse med aftalen om Børnene Først, og der er på den baggrund ikke ændret i bestemmelsen.

Til ønskerne om et generelt princip om følg-eller-forklar ift. barnets ønsker til en indsats, skal ministeriet bemærke, at valget af den konkrete indsats eller det konkrete anbringelsessted generelt skal begrundes i afgørelsen, ligesom barnets eller den unges holdninger og synspunkter altid skal tilvejebringes og bør fremgå af afgørelsen. Ministeriet finder, at der herved sikres fokus på barnets ønsker, uden at barnet eller den unge gøres ansvarlig for de konkrete

beslutninger eller indsatser. Samtidig må det antages at forudsætte et vist kendskab til og overblik over mulighederne og konsekvenser af de valg, der træffes, for at et sådant generelt princip for alle børn og unge vil være meningsfuldt.

I forhold til høringssvarene om anbringelse før fødslen skal ministeriet bemærke, at det er ministeriets opfattelse, at fremrykningen af afgørelsen ikke i sig selv indebærer ændringer af de kommende forældres retsstilling, og at fremrykkelsen sker af hensyn til at sikre barnets bedste, og herunder at barnet oplever færrest mulige skift.

Ministeriet vil dog på baggrund af høringssvarene tydeliggøre i lovtæst og bemærkninger, at bestemmelsen alene tiltænkes anvendt i helt særlige tilfælde, ligesom det er tydeliggjort i bemærkningerne til bestemmelsen, at afgørelse om anbringelse før fødslen alene kan træffes, når der foreligger et klart grundlag herfor. I forhold til forholdet til Danmarks internationale forpligtelser henvises i øvrigt til punkt 3.15.

Ift. bemærkningerne om, at det ikke er tydeligt, om kapitel 4 omfatter børn og unge med en funktionsnedsættelse bemærkes, at kapitlet om støttende indsatser også omfatter børn og unge, der har brug for hjælp efter dette kapitel uanset årsagen hertil.

3.8. Opfølgning og barnets plan samt forhold under anbringelsen

Barnets plan

BKF, BUPL, Børns Vilkår, DS, FSD, KL og Red Barnet er generelt positive over for forslaget om en barnets plan og indholdet af planen. *DAV* ønsker, at der indskrives krav til rammerne omkring det anbragte barn eller den anbragte unge i barnets plan.

Børns Vilkår, Foreningen Far og Justitia er bekymrede for, at der med lovforslaget stilles færre formelle krav til barnets plan i forhold til de gældende regler om handleplan i serviceloven. *Viborg Kommune* finder derimod, at der med de foreslåede bestemmelser fastholdes for mange proceskrav, herunder om tidsfrister og regler for oversendelse af dele af barnets plan til anbringelsessteder m.fl.

DS og Red Barnet ønsker, at muligheden for at udarbejde en samlet barnets plan for flere børn i en familie afskaffes, da det ikke er hensigtsmæssigt, at børn og unge involveres i deres søskendes forhold.

DAV, DH og Institut for Menneskerettigheder ønsker, at kravene om inddragelse af barnet eller den unge og forældrene i fastsættelse af mål/barnets plan tydeliggøres i lovforslaget, mens *KL* ønsker en tydeliggørelse af forholdet mellem den foreslåede § 92, stk. 2, om angivelse af støtte til familien under og efter en anbringelse i barnets plan og den foreslåede § 77 om forældrehandleplaner til forældre til anbragte børn og unge.

BKF, Børns Vilkår, Stop Vold mod Børn og RIFT ønsker, at der også i tilfælde, hvor der iværksættes en støttende indsats over for et barn eller en ung, stilles krav om udarbejdelse af en barnets plan.

Opfølgning

Med lovforslaget fastsættes, at opfølgning skal ske løbende. *6 Byerne* og *KL* er positive over for, at dette fremover skal bero på en konkret socialfaglig vurdering. Dog finder de det uklart, om bemærkningerne om, at kommunen løbende skal dokumentere overvejelser og beslutninger på sagen i relevant omfang, indebærer mere vidtgående forpligtelser til dokumentationen end de gældende regler om notatpligt.

Børns Vilkår, *DAV*, *FADD*, *Institut for Menneskerettigheder*, *Justitia*, *KFUM* og *Selveje Danmark* er bekymrede over, at der i forlængelse heraf alene fastsættes et lovfæstet tidsmæssigt krav om første opfølgning på en støttende indsats eller en anbringelse og dermed for, om der reelt vil ske løbende opfølgning, i sagen.

DS og *RIFT* finder desuden, at barnet, den unge og forældrene skal kunne anmode om en opfølgning, og *DS* finder i den sammenhæng, at kommunen som udgangspunkt skal være forpligtet til at imødekomme anmodningen. *RIFT* finder, at der skal være klageadgang over kommunens beslutning om opfølgningsfrekvens. Foreningen finder desuden, at samarbejdet med forældrene skal tydeliggøres i reglerne om opfølgning, og at der i forbindelse med opfølgningen så vidt muligt skal afholdes netværksmøder med deltagelse af barnets forældre, barnet eller den unge og anbringelsesstedet.

DH ønsker, at der er opmærksomhed på, at opfølgning på indsatser og støtte til børn og unge med en funktionsnedsættelse og deres forældre alene bør ske når det er nødvendigt, da gentagne opfølgninger kan stresser forældrene.

Børns Vilkår finder, at der bør fastsættes specifikke intervaller for opfølgning, mens *DAV* mener, at der bør stilles krav om minimum to opfølgningssamtaler i hvert af de første to år efter iværksættelse af en anbringelse eller ændring af anbringelsesstedet. Samtidig skal det tydeliggøres i lovforslaget, hvad der bør give anledning til opfølgning, herunder skolefravær, selvskadende adfærd, misbrug og kriminalitet. *BUPL* og *DAV* finder desuden, at der i forbindelse med opfølgning skal være større fokus på barnets trivsel og udvikling, og at det skal tydeliggøres, at der ved opfølgningen også skal lægges vægt på de rammer og de sociale fællesskaber, barnet eller den unge indgår i, herunder også i dag- og fritidstilbud og skoler.

Institut for Menneskerettigheder anfører, at der med lovforslaget ikke længere skal gennemføres to årlige tilsynsbesøg som fysiske besøg på anbringelsesstedet.

Forhold under anbringelsen og herunder ændring af anbringelsessted og permanent anbringelse

FSD er positive over for bestemmelsen om forhold under anbringelsen, men efterspørger generelt, at skolens betydning og uddannelse får et tydeligere fokus i bestemmelserne om bl.a. valg af anbringelsessted og forhold under anbringelsen. *KL* ønsker derimod, at det tydeliggøres i § 97, at kommunen overtager forsørgelsesansvaret, og ønsker, at bemærkningerne til bestemmelsen tydeliggøres ift. at kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om vaccination, herunder mod Covid-19.

Ankestyrelsen spørger ift. reglerne om ændring af anbringelsessted uden samtykke i lovforslagets § 97, stk. 3, om de samme hensyn ikke gør sig gældende ved ændring af anbringelsessted med samtykke.

Ift. adgangen til at anmode Ankestyrelsen om en vurdering i form af en 'second opinion' ved ændring af anbringelsessted er *SL* og *KFUM* positive over for forslaget, mens *Selveje Danmark* kritiserer, at bestemmelsen alene omfatter plejefamilier, støttepersoner og venskabsfamilier, idet personale på børne- og ungehjem hermed ikke får adgang til at anmode Ankestyrelsen om en second opinion.

BKF, *Børns Vilkår* og *Socialtilsynene* finder, at det kan være problematisk at tildele plejefamilier en sådan adgang, idet plejefamilien har en personlig og økonomisk interesse, som ikke altid er i overensstemmelse med barnets ønsker og interesser. *Børns Vilkår* foreslår i forlængelse heraf, at barnets bisidder kan være en uvildig person, der er tæt på barnet, som kan tillægges

en sådan adgang til at anmode om en second opinion ved afgørelser om ændring af anbringelse eller hjemgivelse.

6 Byerne og BKF finder, at det er uklart, om plejefamilier, støttepersoner og venskabsfamilier herved får partsstatus, mens *KFUM* ønsker, at den nævnte personkreds tillægges partsstatus. *6 Byerne, BKF, FSD og KL* finder, at forslaget er et udtryk for mistillid til kommunernes sagsbehandling og afgørelser, og *FSD* finder i forlængelse heraf, at det er et eksempel på nye unødige proceskrav i lovforslaget.

Ankestyrelsen finder ikke, at der er gjort op med overvejelser om inhabilitet, hvis Ankestyrelsen senere modtager en klage over kommunalbestyrelsens afgørelse i sager, hvor Ankestyrelsen har foretaget en vurdering efter reglerne om second opinion.

BKF, Børns Vilkår, DAV, Socialtilsyn Hovedstaden, Socialtilsyn Nord, Socialtilsyn Syd og Socialtilsyn Øst finder, at der er behov for at fastsætte frister for Ankestyrelsens behandling af anmodninger om en vurdering i form af en second opinion. *Ankestyrelsen og Socialtilsynene* gør videre opmærksom på, at der kan være behov for tydeliggørelse af, hvilke regler der gælder, f.eks. hvis et anbringelsessted lukkes af et socialtilsyn i forhold til det samtidige forslag om opsættende virkning i retssikkerhedsloven i følgelovforslaget til barnets lov.

DS bemærker, hvis barnet anmoder om en permanent anbringelse, så skal kommunalbestyrelsen i disse tilfælde forpligtes til at lave en børneudredning – ikke blot forpligtes til at vurdere og tage stilling til, om en sådan børneudredning skal laves. *DS* foreslår, at børn fra 10 år, som er anbragt i en permanent anbringelse, får ret til at få deres sag revurderet, hvis de fortryder, at de har anmodet om, og der er truffet afgørelse om en permanent anbringelse.

KFUM anfører, at tilknytning til anbringelsesstedet skal være en forudsætning for en permanent anbringelse, og bemærker, at det er positivt, at der indføres krav om, at tilknytningsvurderingen skal foretages af en autoriseret psykolog.

Børns Vilkår mener, at der bør fastsættes en klageadgang for barnet eller den unge, hvis kommunen ikke efterkommer barnets eller den unges anmodning om permanent anbringelse. *Selveje Danmark* finder i forhold til lovforslagets § 68 om barnets adgang til at bede om en permanent anbringelse, at en konkret vurdering af forholdene i den enkelte sag bør tage forrang for alderskriteriet. *FADD og Selveje Danmark* er videre bekymret for, at hvis barnet eller den unge får en sådan ret, skal der være stor sandsynlighed for, at det kan efterkommes, så barnet eller den unge ikke oplever et dobbelt svigt ved afslag.

6 Byerne er som udgangspunkt positive over for muligheden for at anmode om permanent anbringelse, men finder, at børn og unge i alderen 10-15 år efterlades i en usikker situation, hvis de efterfølgende fortryder. *6 Byerne* gør opmærksom på, at det kræver høj faglighed at kunne vurdere og sikre, at barnet eller den unge kan overskue konsekvenserne af en sådan anmodning og afgørelse. Derudover finder de det vigtigt, at barnet får hjælp og støtte til at oppebære bedst mulige relation til forældrene, og at barnet ikke er bundet af en afgørelse om anbringelse barndommen ud, hvis barnet eller den unge ønsker noget andet på et senere tidspunkt.

FBU mener i forlængelse af sidstnævnte ikke, at børn på 10 år skal kunne anmode om en permanent anbringelse, og finder, at det i alle afgørelser om en permanent anbringelse bør forudsættes, at barnet eller den unge har 3 års tilknytning til anbringelsesstedet. *Foreningen RIFT* bemærker i sammenhæng hermed, at det er voldsomt for et barn, som bare er 10 år gammel, at skulle forholde sig til permanent anbringelse. Barnet på 10 et halvt år vil efter kort tids anbringelse kunne bede om en permanent anbringelse. Det anføres, at det er

fint, at man skal lytte til barnet, men ikke at barnet skal forholde sig til noget uoverskueligt.

Selveje Danmark stiller sig positivt ift., at den lovpligtige tilknytningsvurdering efter lovforslagets § 67 i sager om permanent anbringelse fremover skal foretages af en autoriseret psykolog. *Børns Vilkår* finder, at disse psykologer også skal have en relevant specialistgodkendelse fra Dansk Psykolog Forening, og at psykologerne skal benytte validerede test og metoder i forbindelse med tilknytningsvurderingen.

Mentor Immanuel er kritiske over for børne- og ungeudvalgets muligheder for at videreføre/permanentgøre eksisterende anbringelser på baggrund af barnets tilknytning til anbringelsesstedet. *Mentor Immanuel* finder, at en anbringelse altid skal være en midlertidig foranstaltning, og at kommunens skal arbejde for at bevare tilknytningen mellem barnet eller den unge og forældrene.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

Social-, Bolig- og Ældreministeriet skal i forhold til bemærkningerne til barnets plan generelt bemærke, at udformningen af lovforslagets §§ 91-94 om barnets plan afspejler ønskerne i aftalen om Børnene Først om afbureaukratisering og færre procesregler, om at skabe bedre rammer for at gøre barnets plan til barnets eller den unges, og om at styrke den socialfaglige vurdering i de konkrete sager. Det vurderes på den baggrund ikke at være inden for rammerne af aftalen at stille krav om udarbejdelse af barnets plan i alle sager om støttende indsatser, at videreføre alle eksisterende proceskrav til handleplaner fra serviceloven i barnets lov eller at fastsætte nye krav til det konkrete indhold af barnets eller den unges plan.

Ministeriet har dog på baggrund af høringssvarene tydeliggjort i bemærkningerne til lovforslaget, at kravet om inddragelse af barnet eller den unge i egen sag efter den foreslåede § 5 også gælder i forbindelse med udarbejdelse af barnets eller den unges plan, ligesom forholdet mellem barnets plan og forældrehandleplanen for forældre til anbragte børn og unge er tydeliggjort i lovforslagets bemærkninger. Samtidig er formuleringen af § 92 ændret, så ordlyden afspejler gældende ret. Det indebærer, at kravet om samtykke til barnets plan fra forældremyndighedsindehaver og den unge, der er fyldt 15 år er erstattet af et krav om, at barnets plan så vidt muligt skal udarbejdes i samarbejde med barnet eller den unge og forældremyndighedsindehaver.

Til bemærkningerne og ønskerne til bestemmelserne om løbende opfølgning på støttende indsatser og anbringelser finder ministeriet, at lovforslagets §§ 95 og 96 om løbende opfølgning på indsatser på samme måde afspejler de forskellige ønsker og hensyn i aftalen om Børnene Først om afbureaukratisering og styrkelse af den socialfaglige indsats i den enkelte sag.

Det bemærkes i forlængelse heraf, at det forhold, at opfølgning skal ske løbende, ikke indebærer, at opfølgning skal ske i mindre omfang end efter de gældende regler, men at det skal bero på en konkret vurdering, herunder om barnets eller den unges trivsel og udvikling generelt er i 'i god gænge'. Det kan indebære, at oplysninger om f.eks. højt skolefravær, kriminalitet eller andre bekymrende forhold kan være en indikation på, at der kan være behov for opfølgning og en vurdering af, om indsatsen over for barnet eller den unge og familien skal ændres. Det er videre fastsat i reglerne om opfølgning, at kommunen i forbindelse med den første opfølgning skal træffe beslutning om den fremadrettede opfølgning. Herved sikres det, at der tages fagligt stilling til det forventede behov for opfølgning, og dermed at barnet eller den unge og familie får kendskab til, hvordan opfølgning fremadrettet forventes at forløbe. Der vurderes på den baggrund ikke behov for at ændre reglerne om opfølgning, men lovforslagets bemærkninger er blevet uddybet med eksempler

på forhold, der kan indgå i den konkrete vurdering af, om der er behov for opfølgning.

I forhold til bemærkningen om, at der med lovforslaget ikke skulle være krav om to årlige tilsynsbesøg på anbringelsesstedet, herunder krav om samtale med barnet eller den unge, skal ministeriet bemærke, at der ikke foretages ændringer i reglerne om det personrettede tilsyn med anbragte børn og unge. Det fremgår udtrykkeligt af lovforslagets § 156, at der, i lighed med de gældende regler, skal foretages to årlige tilsynsbesøg i forbindelse med anbringelser, og at der i den forbindelse skal tales med barnet eller den unge. Samtalen skal så vidt muligt foregå uden tilstedeværelse af plejeforældre eller ansatte på anbringelsesstedet. Det er desuden som noget nyt fastsat, at der som udgangspunkt skal deltage to børne- og ungerådgivere ved samtalen med barnet eller den unge i forbindelse med det personrettede tilsynsbesøg.

Til høringsssvarene om forhold under anbringelsen skal det bemærkes, at aftalen om Børnene Først udtrykkeligt fastsætter, at plejefamilier, støttepersoner og venskabsfamilier får mulighed for at anmode om 'second opinion', det vil sige Ankestyrelsens vurdering af afgørelsen, i sager om hjemgivelse eller ændret anbringelsessted af et barn under 10 år. Ministeriet skal i forlængelse heraf gøre opmærksom på, at børn og unge, der anbringes på et børne- og ungehjem, med lovforslaget samtidig får ret til enten en støtteperson eller en venskabsfamilie. Til bemærkningerne om, at personalet på børne- og ungehjem ikke får samme muligheder for at anmode om en sådan vurdering i form af en second opinion ved ændring af barnets eller den unges anbringelsessted, skal det bemærkes, at alle – herunder personer på anbringelsesstedet og barnets eventuelle bisidder – vil kunne underrette Ankestyrelsen efter lovforslagets § 152, hvis de har grund til at antage, at kommunen ikke har foretaget eller truffet de fornødne sagsbehandlingskridt eller afgørelser i overensstemmelse med barnets eller den unges bedste. Forslaget om at udstrække personkredsen for 'second opinion' ligger uden for aftalen om Børnene Først, og ministeriet finder på den baggrund ikke anledning til at ændre bestemmelserne.

Til bemærkningerne om opsættende virkning i forbindelse med Ankestyrelsens behandling af en anmodning om vurdering i form af en second opinion, herunder i sager, hvor anbringelsesstedets godkendelse efter socialtilsynets afgørelse er ophørt, skal det bemærkes, at det er tydeliggjort i bemærkningerne, at afgørelsen kan effektueres straks, hvis særlige forhold gør sig gældende. Det gælder f.eks. hvor et socialtilsyn har truffet afgørelse om ophør af en plejefamilies godkendelse. Der er desuden indsat en henvisning til den foreslåede § 72, stk. 7, i følgelovforslaget, hvor dette fastsættes. I forhold til bemærkningerne om habilitet skal det bemærkes, at det er ministeriets vurdering, at 'second opinion' ikke medfører, at Ankestyrelsen bliver inhabile i et senere klagesag fra sagens parter om f.eks. ændring af anbringelsessted. Ankestyrelsen kan således efter forslaget behandle en sag om en second opinion i de tilfælde, hvor en plejefamilie, støtteperson eller en venskabsfamilie på vegne af et barn under 10 år anmoder herom. Der vil således være tale om sager, hvor parterne ikke påklager afgørelsen. I det omfang sagens parter klager over afgørelsen, vil der ikke kunne anmodes om eller behandles en sag om 'second opinion' i Ankestyrelsen. I så fald får barnet igennem klagesagen vurderet afgørelsen i Ankestyrelsen. På samme vis gælder i dag, at Ankestyrelsen ikke – i de tilfælde, hvor Ankestyrelsen har behandlet og afsluttet en underretningssag af egen drift uden møde – vurderes at være inhabile, hvis en afgørelse om f.eks. ændring af anbringelsessted senere måtte blive truffet og påklaget af sagens parter.

Ift. ønsket om tydeliggørelse af bemærkningerne om regulering af forhold under anbringelsen skal det bemærkes, at bemærkningerne til bestemmelsen er tydeliggjort på baggrund af høringsssvarene. Desuden er læring, uddannelse og udvikling i gode sociale fællesskaber, som det fremgår af ministeriets

bemærkninger til punkt 3.3, tydeliggjort i bestemmelsen om formål mv. og bemærkningerne hertil.

Til bemærkningerne om permanent anbringelse og herunder den udtrykkelige adgang for børn og unge, der er fyldt 10 år, til at bede om permanent anbringelse skal ministeriet bemærke, at bestemmelsen er fastsat i overensstemmelse med aftalen om Børnene Først. Kommunen vil i alle tilfælde skulle foretage en konkret vurdering af, om der vurderes at være grundlag for at gå videre med sagen og udarbejde indstilling til børne- og ungeudvalget herom. Der indgår ikke i lovbestemmelsen eller i aftalen om Børnene Først en ret til afgørelse og en adgang til at klage over kommunens beslutning, hvis kommunen på baggrund af den indledende vurdering finder, at det ikke vurderes at være til barnets eller den unges bedste at blive permanent anbragt.

Det skal videre bemærkes, at der i sager, hvor et barn eller en ung anmoder om en permanent anbringelse, uanset at der ikke stilles krav om, at barnet eller den unge skal have været anbragt i mindst tre år, vil gælde samme krav til den indstilling, som kommunen skal udarbejde som grundlag for børne- og ungeudvalgets beslutning. Ministeriet finder på den baggrund ikke, at der er behov for at ændre bestemmelsen. Ministeriet har dog tydeliggjort i bemærkningerne til bestemmelsen, at børne- og ungerådgiveren i forbindelse med en sådan anmodning bør være opmærksom på, om barnet eller den unge kan have behov for vejledning og støtte, f.eks. fra en bisidder.

Ift. bemærkningerne om partsstatus, tidsfrister for Ankestyrelsens behandling af anmodninger efter § 98 og 101 og forholdet mellem socialtilsynsreglerne og reglerne om opsættende virkning i disse sager skal det bemærkes, at lovforslagets bestemmelser og bemærkninger er tydeliggjort på baggrund af høringsvarene.

3.9. Samvær og kontakt – anbragte børn og unge

6 Byerne, DS og FSD bemærker, at bestemmelserne om samvær og kontakt i vidt omfang videreføres uændrede. *6 Byerne og FSD* efterspørger i forlængelse heraf regelforenklinger ift. bestemmelsen om samvær ved formodet overgreb, som opleves bureaukratisk for kommunerne, idet den indebærer komplekse indstillinger til børne- og ungeudvalget. *Foreningen Far* kritiserer samme bestemmelse og finder, at falske anklager om overgreb benyttes som 'våben' i sager om forældremyndighed, samvær og bopæl.

Børns Vilkår finder, at det er problematisk, at det i enkelte bestemmelser, herunder reglerne om samvær og kontakt beskrives eksplicit, at barnet eller den unge skal inddrages i beslutninger om samvær og kontakt, når lovforslagets § 5 om løbende inddragelse i alle beslutninger vedrørende barnet eller den unge gælder generelt.

Stop Vold mod Børn mener, at negative reaktioner på samvær bør undersøges i kontekst af adskillelsesproblematikker, traumer og sorg, og der bør være øget fokus på, om der har været vold i familien, og hvem der er udøver og offer, ligesom foreningen finder, at det er vigtigt, at barnet løbende høres og dets holdninger og ønsker inddrages i beslutninger om samvær.

RIFT finder, at rammer og vilkår for samvær og samarbejdet mellem barnets forældre og anbringelsesstedet skal kvalitetssikres, at der skal forsøges mere i dette område og retten til familieliv understøttes. Foreningen finder desuden, at der behov for at tydeliggøre forskellen mellem støtte i forbindelse med samværet og overvåget samvær og for krav til kommunerne om at skabe gode rammer for samvær og kontakt mellem barnet eller den unge og den biologiske familie.

Mentor Immanuel bemærker, at grønlandske forældre møder flere barrierer fra systemet i forbindelse med samvær og kontakt til anbragte børn og unge, og at børn og unge med grønlandske baggrund derfor mister kendskab til deres grønlandske kultur og sprog.

Aalborg Universitet og Børnesagens Fællesråd mener, at lovforslaget mangler gennemsigtighed ift., om der er tale om bestemmelser, der videreføres uændret, eller om der er tale om egentlige nye rettigheder. *Aalborg Universitet* foreslår, at der fastsættes tydeligere rettigheder f.eks. til at få den kontaktperson, som barnet eller den unge ønsker, eller ret til at få forelagt en anmodning om suspension ud over én måned for børne- og ungeudvalget. *Børnesagens Fællesråd* foreslår ift. bestemmelsen om suspension af samvær, at barnet eller modtager støtte i forbindelse med en afgørelse herom, så barnet eller den unge ikke oplever at stå alene i denne situation.

FABU er positive over for lovforslagets §§ 103 og 104 om samvær og kontakt, mens *FBU* finder, at der er behov for at fastsætte, at forældre også skal have ret til indflydelse på bl.a. rammerne for samværet.

FBU, KFUM, Mentor Immanuel og *Seleveje Danmark* finder, at børn og unge også skal have en eksplicit ret til at bede om mere samvær og kontakt, mens *SAVN* finder, at det bør præciseres at barnets eller den unges ret til samvær også omfatter samvær og kontakt med en frihedsberøvet forælder.

KL, FADD og *FABU* er enige i den foreslåede nye bestemmelse om, at barnet eller den unge skal kunne anmode om suspension af samværet, men finder, at der skal være klarere rammer for suspensionen i loven. *KL* mener, at suspension skal kunne ske for længere end én måned uden behandling i børne- og ungeudvalget. *DAV* finder, at afgørelsen om suspension skal genbesøges løbende og første gang efter tre måneder. Kommunerne skal desuden forpligtes til at støttes op om barnet eller den unge, så forældre og søskende kan spille en positiv og betydningsfuld rolle i barnets eller den unges liv, et forslag, som også *FADD* støtter op om. *FABU* og *RIFT* finder, at kommunen skal undersøge årsagen til anmodningen og evt. støtte op med f.eks. konflikthåndtering.

DAV, Livsværk og *Socialtilsyn Øst* finder ligeledes bestemmelsen om suspension positiv, men finder, at der er behov for en ret for barnet, hvilket *Børns Vilkår* bakker op om. Såfremt bestemmelsen fastholdes som en adgang til at anmode om suspension, mener *DAV*, der skal indføres en pligt for kommunerne til at begrunde en afvisning, ligesom kommunen skal forpligtes til at yde støtte til forældrene, når barnet anmoder om at få stoppet samvær. *6 Byerne og Ankestyrelsen* finder i sammenhæng hermed, at kommunens beslutning om at afvise en anmodning om suspension må være en forvaltningsretlig afgørelse, ligesom *Ankestyrelsen* har konkrete ønsker til tydeliggørelse af lovforslagets bemærkninger.

Københavns Kommune mener, at der er behov for at tydeliggøre bemærkningerne ift. de situationer, hvor der efter afgørelse i børne- og ungeudvalget de facto kun er samvær og kontakt mindre end én gang om måneden.

Børns Vilkår anbefaler, at aldersgrænsen for samtykket til overvåget samvær eller deltagelse af en støtteperson sænkes fra 15 til 10 år.

Landsforeningen Autisme finder, at der mangler fokus på, at børn og unge med en funktionsnedsættelse kan have en anden mental alder end den fysiske, og på at understøtte samvær mellem børn og forældre, når barnet eller den unge er anbragt på grund af en funktionsnedsættelse.

Foreningen Far finder, at samvær og kontakt skal vurderes af højt specialiseret personale, ligesom det bør være en dommer, der tager stilling til samvær i komplekse og konfliktfyldte sager.

Adoption og Samfund finder, at reglerne om samvær og kontakt mangler sammenhæng til reglerne om adoption, og de forskellige grader af åbenhed i disse bestemmelser.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

Kapitlet om børn og unges ret til samvær og kontakt indeholder alene ændringer i forhold til de gældende regler, i det omfang det følger af initiativerne i aftalen om Børnene Først.

Ift. bemærkningerne om inddragelse i forbindelse med udarbejdelse af barnets plan fremgår det eksplicit af lovforslagets § 92, at barnet eller den unge skal inddrages. Hensigten hermed er at understrege, at der er tale om barnets eller den unges 'egen' plan – og at planen derfor ikke kan udarbejdes uden inddragelse af barnet eller den unge i denne proces. Ift. ønskerne om tydeliggørelse af lovtæst og bemærkninger om inddragelse er bestemmelserne gennemgået med henblik på at sikre, at det fremstår ensartet og tydeligt.

Om ønskerne om en tydeliggørelse og udvidelse af suspensionsperioden på op til én måned, der fremgår af lovforslagets bemærkninger, skal ministeriet bemærke, at på baggrund af hørings svarene er perioden for suspension justeret. Således kan suspensionsperioden fastsættes til op til otte uger. Perioden fremgår nu også eksplicit i lovtæsten. Formålet med at justere perioden er sikre, at suspensionsperioden kan fastættes af en varighed, hvor der kan opleves et reelt pusterum for barnet eller den unge.

Det er ministeriets vurdering at, at en suspensionsperiode på op til 8 uger fortsat vil balancere barnets eller den unges behov for en pause fra samværet og forældrenes ret til et familieliv. Det bemærkes, at såfremt kommunen, i forbindelse med vurderingen af barnets eller den unges anmodning, vurderer, at der er behov for en afbrydelse af samvær for en længere periode end de op til otte uger, vil kommunen skulle indstille til børne- og ungeudvalget, at der træffes afgørelse om afbrydelse af samværet for en bestemt periode, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt.

Til bemærkningerne om, at en beslutning om ikke at suspendere samværet efter anmodning fra et barn eller en ung, ikke er en afgørelse skal ministeriet bemærke, at kommunen skal foretage en konkret vurdering af en anmodning fra barnet eller den unge. Vurderer kommunen ud fra forholdene i den enkelte sag, at der ikke er grundlag for at gå videre med anmodningen, skal der ikke træffes afgørelse om suspension. En beslutning om, at der ikke er grundlag for en afgørelse, vil efter ministeriets vurdering ikke være en afgørelse, men en beslutning, som kommunen kan træffe som led i deres faktiske forvaltningsvirksomhed.

I forhold til bemærkningerne om særlige udfordringer ift. samvær og kontakt mellem bestemte grupper af børn og unge og deres forældre skal ministeriet bemærke, at det fremgår udtrykkeligt af bestemmelserne, at barnet eller den unge har ret til samvær og kontakt med forældre og netværk under en anbringelse. Det fremgår også udtrykkeligt af lovforslaget, at kommunen skal sørge for, at forbindelsen mellem forældrene og barnet eller den unge holdes ved lige, lige som det, som noget nyt, fremgår eksplicit af § 103, at kommunen, under hensyntagen til barnets eller den unges bedste, skal understøtte at forældrene kan spille en positiv rolle i barnets liv.

Det er ministeriets opfattelse, at bestemmelserne samlet set understreger, at samvær og kontakt mellem det anbragte barn eller den anbragte unge og forældrene er væsentligt også af hensyn til barnets og den unges relationer og

trivsel. Samtidig understreges det, at kommunen generelt og ikke kun i forhold til f.eks. forældre med grønlandsk baggrund, en funktionsnedsættelse hos barnet eller forældre, der er frihedsberøvede, er forpligtet til at støtte op om samværet eller kontakten. Ministeriet finder på den baggrund ikke, at der er behov for ændringer i forhold til bestemte gruppers særlige forhold.

Til ønsket om en eksplicit ret for barnet til at bede om mere samvær skal det bemærkes, at barnet eller den unge altid vil kunne rejse et sådant ønske. Kommunen vil altid skulle foretage en konkret vurdering af om ønsket giver grundlag for at træffe en ny afgørelse om omfang mv. af samvær og kontakt.

I forhold til bemærkningerne om manglende sammenhæng til adoptionsreglerne skal det bemærkes, at bestemmelserne om samvær og kontakt i barnets lov alene vedrører anbragte børn og unge og deres forældre og øvrige familie og netværk. Forslaget ligger derfor uden for rammerne af lovforslaget og kan derfor ikke imødekommes. Tilsvarende gælder mere generelle kritikpunkter i forhold til sagsbehandling i forbindelse med samvær, bopæl mv. i det familieretlige system, herunder ift. samspil mellem sagsbehandlingen i det familieretlige system og kommunernes sagsbehandling i forbindelse med børn og unge og familier, der har behov for særlig støtte.

Til ønsket om ændring af aldersgrænsen for samtykke skal det bemærkes, at aftalen om Børnene Først ikke indeholder ændringer af aldersgrænsen for samtykke og dermed en økonomisk ramme hertil. På den baggrund kan ønsket ikke imødekommes.

3.10. Forældrehandleplan og støtte m.v. til forældre, herunder til forældre til anbragte børn og unge

Forældrehandleplan og støtte til forældre til anbragte børn og unge DS, FSD, KL, Mødrehjælpen og Red Barnet er generelt positive over for kapitlet om støtte til forældre, herunder at reglerne samles. *Rådet for Socialt Udsatte* finder det positivt, at kommunen forpligtes til at træffe afgørelse om støtte til forældre til anbragte børn og unge.

Adoptionstrekanten, FBU, RIFT, Institut for Menneskerettigheder og SL mener, at der er behov for at styrke reglerne om forældre støtte og rettigheder i barnets lov. *DH, Landsforeningen Autisme og Simon Feldskov* finder i forlængelse heraf, at lovforslagets bestemmelser om forældre støtte og forældrerettigheder mangler fokus på forældre til børn og unge med en funktionsnedsættelse og på støtte til forældre med en funktionsnedsættelse.

FBU finder, at forældreplanen skal være obligatorisk i alle anbringelsessager, og at kommunen skal forpligtes på samme måde som med barnets plan og ungeplanen til at udarbejde konkrete mål sammen med forældrene.

DAV, FBU, RIFT, FSD, Institut for Menneskerettigheder og Mødrehjælpen foreslår, at tilbuddet om en støtteperson til forældre til anbragte børn og unge skal gentages senere, hvis forældrene takker nej ved iværksættelse af en anbringelse. Flere høringsparter og herunder *KL* stiller desuden spørgsmål, om forældrene kan have samme støtteperson, ligesom *KL* foreslår, at der stilles krav om, at støttepersoner skal gennemføre et kursus i at være støtteperson.

Flere høringsparter, herunder *6 Byerne*, finder, at der behov for sproglig tydeliggørelse og udfoldelse af bestemmelserne om støtte til forældrene og forældrehandleplan samt bemærkningerne hertil.

KL finder, at der er behov for at tydeliggøre, om forældre, der bor sammen, kan tilbydes samme støtteperson, eller om de skal have tilbudt en støtteperson hver.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

Ift. ønskerne om udvidelse af reglerne om forældre støtte og forældres rettigheder skal ministeriet bemærke, at aftalen om Børnene Først ikke indeholder yderligere regler om forældre støtte eller –rettigheder. Forslagene er derfor ikke imødekommet.

Tilsvarende gælder for de konkrete forslag om, at tilbuddet om en støtteperson til forældre til anbragte børn skal gentages senere under barnets eller den unges anbringelse og forslaget om, at støttepersonen skal gennemføre et kursus i at være støtteperson. Det skal i forlængelse heraf bemærkes, at der ikke er noget til hinder for, at kommunen senere gentager et tilbud om en støtteperson til forældre til et anbragt barn eller en anbragt ung som et led i støtte under en anbringelse, men kommunen er ikke efter reglerne forpligtet hertil.

Ift. forældre, der bor sammen, er det tydeliggjort, at pligten til at tilbyde en støtteperson efter den foreslåede § 75 gælder til hver af forældremyndighedsindehaverne. Det betyder, at kommunen skal træffe afgørelse om at tilbyde hver forældremyndighedsindehaver en støtteperson, uanset at forældrene bor sammen eller ej. Reglerne er ikke til hinder for, at opgaven som støtteperson for begge forældre varetages af den samme støtteperson, hvis forældrene ønsker det.

I forhold til øvrige bemærkninger om tydeliggørelse af bestemmelserne i kapitlet om forældre støtte og bemærkningerne hertil skal ministeriet bemærke, at der er foretaget sproglige justeringer og tydeliggørelse særligt af bestemmelsen om forældrehandleplaner og bemærkningerne hertil på baggrund af hørings svarene og den lovtekniske gennemgang, og at det herunder er tydeliggjort, at kravene til en forældrehandleplan, når der iværksættes støtte, er uændrede.

3.11. Handicapkomenserende støtte mv.

Generelle bemærkninger til lovforslagets kapitel 8

BKF, Børns Vilkår og FSD bemærker, at det er positivt, at barnets lov får et selvstændigt kapitel, som samler bestemmelser om rent handicapkomenserende hjælp og støtte til børn og unge og deres familier. *Bente Adolphsen og Caroline Adolphsen fra Aarhus Universitet* bemærker i forlængelse heraf, at placeringen af bestemmelserne vedr. handicapkomenserende hjælp og støtte i lovforslagets kapitel 8 er uhensigtsmæssig.

For Lige Vilkår kritiserer, at lovforslaget sammenblender det at have nedsat funktionsevne og det at være i en socialt udsat situation.

Landsforeningen Autisme kritiserer generelt manglende forældre rettigheder i lovforslaget og anbefaler, at der i lovforslaget laves et separat spor for forældre, som har børn med handicap.

6-Byerne, BKF, DH, FSD, Hjernebarnet og KL kritiserer, at der ikke foretages forbedringer og forenklinger af de handicapkomenserende ydelser i lovforslaget.

DS mener, at der bør være en mere omfattende sammenskrivning af bestemmelserne i lovforslaget, der vedrører handicap og socialt udsatte, særligt ift. lovforslagets §§ 28 og 81 som begge omhandler forskellige former for rådgivning.

DUKH finder, at det kan give retssikkerhedsmæssige udfordringer, at barnets lov både indeholder nye bestemmelser og bestemmelser, der er videreført fra

serviceloven med sproglige ændringer og indsat i ny kontekst, idet det kan give anledning til forskellige fortolkninger af bestemmelserne i barnets lov.

Konkrete bemærkninger til ændringer i lovforslagets kapitel 8
Landsforeningen Autisme ønsker, at der laves en sammenhængende børnehandicappolitik, at begrebet "funktionsevne" ændres til "funktionsnedsættelse" i lovforslagets kapitel 8, og at det skal være et retskrav at få udarbejdet en forældrehandleplan eller en helhedsorienteret plan ved anbringelse af børn med nedsat funktionsevne.

DH og Institut for Menneskerettigheder mener, at børn med handicap bør tillægges retten til at klage til Ankestyrelsen vedr. handicapkompenserende indsatser. *DS* mener, at børn og unge med handicap bør omfattes af rettighederne i lovforslagets kapitel 9 (barnets plan), 10 (løbende opfølgning) og § 145 (adgang til at klage over visse afgørelser for børn og unge, der er fyldt 10 år).

DS finder, at servicelovens §§ 83, 84 (praktisk og personlig hjælp og træning) 112 (hjælpemidler) bør overføres til barnets lov. *FSD* kritiserer, at retsgrundlaget for handicapkompenserende støtte spredes over flere love med lovforslagets § 90.

DH, Danske Regioner, Børns Vilkår, BKF, Simon Felskov og Landsforeningen Autisme mener, at lovforslagets §§ 80-81 bør præciseres og uddybes med bl.a. krav om inddragelse af specialviden og retskrav om midlertidig støtte, mens *KL* finder, at § 81, stk. 2, bør bibeholdes i serviceloven. *DH* og *KL* mener videre, at lovforslagets § 86 bør præciseres ift. hhv. kriterier og målgruppe.

FOLA bemærker, at den nuværende lovgivning, der videreføres i lovforslagets §§ 83-8 (særlige dag- og klubtilbud) ikke bliver overholdt af kommunerne, mens *BKF* opfordrer til at ændre §§ 83-84 ift. egenbetaling.

Ankestyrelsen bemærker, at en omformulering af lovforslagets § 85, stk. 1, nr. 1, om hjemmetræning i forhold til de gældende regler kan føre til forvirring om indholdet af bestemmelsen, mens *DH* finder, at § 85 bør præciseres.

DH mener, at lovforslagets § 87 om hjælp til dækning af tabt arbejdsfortjeneste bør ændres ift. målgruppe og kriterier for modtagelse af dækning af tabt arbejdsfortjeneste. *Hjernebarnet*, mener, at § 87 bør præciseres over for kommunerne, mens *KL, BKF* og *Landsforeningen Autisme* mener, at § 87 bør præciseres ift. målgruppen. *Ankestyrelsen* finder, at ændringen af ordlyden i forhold til nuværende lovgivning i lovforslagets § 87, stk. 1 bør konsekvensrettes.

DH mener, at lovforslagets § 89 om ledsagelse til børn og unge mellem 12 og 18 år i højere grad bør være op til barnet eller den unge, mens *Viborg Kommune* undrer sig over, at der er fastsat et fast timeantal til ledsagelse.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

Til kritikken af, at der med lovforslaget ikke er ændret i de handicapkompenserende bestemmelser, herunder høringsparternes ønsker om nye regler og retskrav i forhold til børn og unge med funktionsnedsættelse og deres forældre, skal ministeriet bemærke, at udkastet til barnets lov er udformet i overensstemmelse med aftalen om Børnene Først. Nye eller skærpede bestemmelser på handicapområdet, herunder udvidelse af reglerne om planer og klageadgang for børn og unge ned til 10 år i afgørelser efter kapitel 8 vil indebære tiltag, herunder procesregulering, som ligger ud over den politiske aftale og den økonomiske ramme hertil.

Til ønsket om ændring af "funktionsevne" til "funktionsnedsættelse" i lovforslagets kapitel 8, bemærkes det, at begrebet nedsat funktionsevne er

gængs sprogbrug i omtalen af målgruppen, som der ikke ses grundlag for at ændre.

Ift. ønsket om ændret placering af kapitlet om handicapkompenserende bestemmelser skal ministeriet bemærke, at ministeriet ud fra en samlet vurdering finder den nuværende placering hensigtsmæssig. De generelle bestemmelser er således placeret først i loven, herefter bestemmelser om afdækning og udredning som også gælder i alle sager, efterfulgt af bestemmelser om de konkrete former for indsatser og støtte, der ydes efter en konkret vurdering efter forslaget til barnets lov. Ministeriet har på den baggrund ikke imødekommet ønsket om en ændret placering af kapitlet om handicapkompenserende støtte. Det er i sammenhæng hermed ministeriets vurdering, at de særlige regler om rådgivning ift. funktionsnedsættelse over for børn eller unge og deres familier, herunder reglerne om familievejlederordning, skal ses i sammenhæng med bestemmelserne om handicapkompenserende støtte, og ministeriet har derfor ikke imødekommet ønsket om sammenskrivning med rådgivningsbestemmelserne i lovforslagets § 28.

Det bemærkes i forlængelse heraf, at bestemmelserne om screening, afdækning og børnefaglig undersøgelse er generelle, og også finder anvendelse i forhold til afgørelser om støtte og hjælp efter de handicapkompenserende bestemmelser i lovforslagets kapitel 8. Dette fremgår også bl.a. af lovforslagets § 18, stk. 2, og § 19, stk. 4 og bemærkningerne til bestemmelserne i kapitlet om screening, afdækning og børnefaglig undersøgelse.

Til bemærkningerne om, at der er foretaget uhensigtsmæssige sproglige ændringer i lovforslagets §§ 85 og 87, skal ministeriet bemærke, at der ikke er tilsigtet ændringer i indholdet af bestemmelserne i kapitel 8 i forhold til de gældende regler i serviceloven. Da de foreslåede sproglige ændringer kan medføre en utilsigtet usikkerhed om retstilstanden, er bestemmelserne på baggrund af hørings svarene ændret i overensstemmelse med gældende ret i lovtæst og bemærkninger. Målgruppen for kapitlet er desuden tydeliggjort i lovforslagets bemærkninger.

Til ønskerne om overførsel af forskellige bestemmelser til barnets lov og kritikken af, at retsgrundlaget for handicapkompenserende støtte til børn og unge spredtes over flere love, skal ministeriet bemærke, at lovforslaget afspejler ønsket med aftalen om Børnene Først om at samle bestemmelser om rådgivning, hjælp og støtte til børn og unge med behov for særlig støtte i en ny hovedlov.

Ministeriet skal videre bemærke, at afgørelser om f.eks. hjælpemidler eller boligindretning, som kan ydes til både børn, unge og voksne, efter den foreslåede bestemmelse i § 90 rent teknisk træffes efter barnets lov, jf. § 112 i lov om social service, når afgørelsen vedrører et barn eller en ung under 18 år, som har en funktionsnedsættelse, hvorfor kommunalbestyrelsens rådgivningspligt ligeledes vil skulle placeres i barnets lov. Det er ministeriets opfattelse, at det ikke er hensigtsmæssigt at kopiere de bestemmelser, der omtalt i § 90 i barnets lov, og som både kan omfatte børn, unge og ældre ind i barnets lov. Det skyldes, at der herved dels vil ske regulering af ensartede forhold om bl.a. hjælpemidler eller bilstøtte i to forskellige love, og dels er risiko for, at der vil kunne udvikle sig forskellig praksis på områderne for børn og unge i forhold til voksne med en funktionsnedsættelse og ældre. Ministeriet finder derfor ikke grundlag for at imødekomme ønsket om at indskrive – og dermed kopiere – de bestemmelser fra serviceloven, der fremgår af lovforslagets § 90, fuldt ud i barnets lov.

Til ønsket fra om at ændre reglerne om egenbetaling, som vil skulle fastsættes efter den foreslåede bemyndigelse i lovforslagets §§ 83-84, skal det bemærkes, at forslaget efter ministeriets opfattelse ligger uden for rammerne af

aftalen om Børnene Først, og at der ikke med de foreslåede bemyndigelser lægges op til de foreslåede ændringer i reglerne om egenbetaling.

Til ønsket om, at ændre i lovforslagets § 89 ift. timeantallet til ledsagelse, bemærkes det, at det fastsatte timeantal til ledsagelse er en videreførelse af gældende ret. Til ønsket om at ændre i lovforslagets § 89 ift. barnets eller den unges inddragelse bemærkes det, at specifikke lovkrav til barnets eller den unges inddragelse vil indebære procesregulering, som ligger ud over den politiske aftale om Børnene Først og økonomien bag, jf. også bemærkningerne herover om udvidelse af rettigheder til børn og unge med en funktionsnedsættelse.

3.12. Ungestøtte og planer til unge mellem 18 og 22 år

DS og *KL* er positive ift. det selvstændige ungekapitel, men finder, at der er behov for oprydning i bestemmelserne. *KL* finder desuden, at unges overgang til voksenlivet skal styrkes, men mener ikke, at det kan ske inden for den eksisterende økonomiske ramme.

Børns Vilkår, *DAV*, *FADD*, *Livsværk*, *PLF*, *Rådet for Socialt Udsatte*, *Socialtilsyn Øst* og *Ungdommens Røde Kors* ønsker – i en reform af efterværns/ungestøttereglerne - forpligtende bestemmelser, som sikrer unge i målgruppen ret til bl.a. bolig, uddannelse, job og netværk. *PLF* ønsker i forlængelse heraf, at efterværn i form af døgnophold afskaffes – og at anbragte unge i stedet får ret til at blive boende på anbringelsesstedet til de fylder 23. år, eller selv ønsker og kan stå på egne ben.

Socialtilsyn Øst og *Ungdommens Røde Kors* foreslår en ret til efterværn for unge fra 15 til 25 år, mens *LOS* og *Rådet for Socialt Udsatte* mener, at der skal indføres en udvidet støtteperiode for unge frem til den unge fylder 30 år

DAV, *Rådet for Socialt Udsatte* og *Ungdommens Røde Kors* ønsker, at der indføres en ret til psykologhjælp samt anden terapi eller specialiserede indsatser, f.eks. ift. misbrug eller psykiske lidelser. *DAV* finder desuden, at overvejelserne bør påbegyndes og afgørelsen om støtte bør træffes tidligere, for at skabe ro og stabilitet for den anbragte unge.

Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet finder, at lovforslagets §§ 122-123 bør udbygges ift. at fremme incitamentet for at sikre en god overgang fra barn til voksen.

DH mener, at 18-års grænsen for overgangen til voksenlivet er uhensigtsmæssig for unge med en funktionsnedsættelse, som ofte er meget afhængige af forældrenes støtte og hjælp, og derfor ikke oplever samme selvstændighedsproces som andre unge i teenageårene.

RIFT finder, at der – også forud for efterværn - skal arbejdes med den unges relationer til familien og tilbydes støtte til dette både til forældre og den unge.

BUPL, *FSD*, *KL* og *Rådet for Socialt Udsatte* er positive over for lovforslagets ungeplan. *FSD*, *KL*, *Rådet for Socialt Udsatte* og *Viborg Kommune* finder dog, at der er behov for at styrke sammenhængen mellem uddannelsesplanen og reglerne om den kommunale ungeindsats, som gælder fra det 15. år, og ungeplanen. Samtidig ønskes en tydeliggørelse af, at der skal tages stilling til, om den unge skal have en ungeplan, hvis der iværksættes støttende indsatser efter lovforslagets § 32, efter den unge er fyldt 16 år.

6 Byerne og *FSD* finder i forhold til ungeplanen, at der bør være fokus på ungelivet og overgangen til et selvstændigt voksenliv i ungeplanen frem for fokus på at støtte forældrene under eller efter anbringelsen, som i barnets plan,

mens *BUPL* finder, at det bør fremgå tydeligere, at barnets eller den unge skal støttes i at indgå i positive sociale fællesskaber.

PLF ønsker, at betydelige emotionelle og sociale skader som følge af opvæksten skal anses som nedsat funktionsevne og omfattes af reglerne i §§ 119 og 120 om opretholdt anbringelse i familiepleje.

KL foreslår til §§ 122 og 123 om overgangen til voksenlivet for unge med varig og betydeligt nedsat funktionsevne, at der med barnets lov skabes adgang til at træffe afgørelse om botilbud, før den unge fylder 18 år, men med virkning fra det 18. år og en tydeliggørelse af klagereglerne i den forbindelse.

BKF finder, at der er behov for at tydeliggøre målgruppen og aldersgrænsen for ungestøtte, og at det uhensigtsmæssigt, at beskrivelser af ungdomskriminalitet frem for udsathed generelt fylder så meget i § 115 og i øvrigt generelt i loven.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

Social-, Bolig- og Ældreministeriet skal bemærke, at bestemmelserne om støtte til unge mellem 18 og 23 år i meget vidt omfang er videreført uændret, dog med den indholdsmæssige ændring, at der foreslås indført en ny ungeplan.

Desuden er de gældende regler i servicelovens §§ 76 og 76 a opdelt i en række nye bestemmelser i kapitlet om ungestøtte med henblik på at sikre overblik og lette forståelsen af bestemmelserne. Der er ikke herved tiltænkt indholdsmæssige ændringer af bestemmelserne, idet det indgår i aftalen om Børnene Først, at nytænkning af efterværnsområdet skal ske på baggrund af en grundig analyse og efterfølgende politiske forhandlinger. Ønskerne om udvidelse af målgruppen, nye indsatser og rettigheder m.v. kan på den baggrund ikke imødekommes.

I forhold til bemærkningerne til aldersgrænsen for overgangen til voksenlivet for unge med en funktionsnedsættelse skal ministeriet bemærke, at der ikke indgår initiativer herom eller midler hertil i aftalen om Børnene Først, og forslaget kan på den baggrund ikke imødekommes.

Til bemærkningen om, at der også forud for ungestøtten (under en anbringelse) skal arbejdes med den unges relationer til familien og tilbydes støtte hertil til både forældrene og den unge, skal ministeriet henvise til bestemmelserne om støtte til forældre til anbragte unge samt til lovforslagets § 103, stk. 4, hvor det som noget nyt er fastsat, at kommunen under hensyntagen til barnets eller den unges bedste skal understøtte, at forældrene kan spille en positiv rolle i barnets eller den unges liv.

3.13. Underretninger, sager om overgreb og Ankestyrelsens egedriftskompetence

Underretningsreglerne

DS og *KL* er positive ift. videreførelse af de gældende regler om underretning fra serviceloven i barnets lov med en mere enkel og kronologisk opbygning.

BKF finder, at 'underretning' er stigmatiserende og opfordrer til, at man i barnets lov i stedet anvender 'opmærksomhed' eller 'bekymring'.

Aalborg Universitet, RIFT, KL og Mødrehjælpen finder, at underretningsbestemmelserne er så centrale i sagsbehandlingen på børneområdet, at de bør rykkes til starten af loven.

6 Byerne finder, at der er behov for at tydeliggøre, hvad der forstås ved en underretning, mens *Bente Adolphsen og Caroline Adolphsen* fra Aarhus Universitet finder, at der er behov at tydeliggøre § 133, stk. 1, nr. 4, om

underretning, når et barn eller en ung har været udsat for overgreb, da overgreb også kan omfatte voldstilfælde mellem børn eller unge, som de ikke finder kan være intentionen med loven eller de tilsvarende gældende regler i serviceloven.

BUPL finder reglerne om underretning ved skolefravær og afgørelser om standsning af børne- og ungeydelsen problematiske særligt for fattige familier. *BUPL* finder desuden, at der bør gennemføres en undersøgelse af effekten af bestemmelsen og herunder negative bieffekter, ligesom *BUPL* finder, at der er behov for sætte fokus på årsagerne til skolevægring.

Danner gør opmærksom på, at sagsbehandlingen i underretningssager bør styrkes, da det er foreningens erfaring, at underretninger fra krisecentre for sjældent fører til vurdering af barnets behov for støtte, herunder traumebehandling, før det lokale børnehus inddrages i sagsbehandlingen.

RIFT finder, at der er behov for en generel gennemgang af underretningsreglerne, herunder på, at manglende eller forkert behandling af underretninger kan skade børn og familier. *RIFT* finder, at problemerne i den forbindelse hænger sammen med øvrige sagsbehandlingsproblemer på området. Der henvises til punkt 3.2.

Foreningen Far efterspørger viden om sanktioner og straf ved myndighedspersoners manglende opfyldelse af underretningspligten.

Landsforeningen Autisme finder, at bestemmelsen om mellemkommunal underretning bør ændres, så der i højere grad tages højde for, at nogle kommuner – for at hjælpe familier med et barn med autisme, der flytter kommune – foretager en mellemkommunal underretning, men at tilflytterkommunen fejlvurderer underretningen og sætter ind med tvangsforanstaltninger pba. underretningen. *Landsforeningen Autisme* foreslår også, at lovforslagets § 133 om personer, der udøver offentligt tjeneste eller hvert tilføjes et punkt om underretning, når et barn eller en ung har en funktionsnedsættelse, som kræver vurdering af behovet for støtte. Yderligere foreslås det, at der til reglerne om underretning om skolefravær tilføjes, at skolelederen skal oplyse, om der er foretaget en PPV ved skolefravær.

Børnehuse

Danner finder, at der er behov for at udvide hjemlen i lovforslagets § 126 om udveksling af oplysninger mellem de myndigheder, der indgår i børnehusarbejdet (politi, anklagemyndighed, sundhedsmyndigheder og kommunale myndigheder, der løser opgaver på området for udsatte børn og unge) til også at omfatte Familieretshuset, og at bestemmelsen fastsættes som en forpligtelse frem for en adgang til at udveksle oplysninger.

Red Barnet foreslår, at kommunerne forpligtes til at anvende børnehuse i sager om digital vold og digitale overgreb, da det er *Red Barnets* opfattelse, at børnehuses kapacitet til at håndtere digitale krænkelse ikke benyttes i tilstrækkeligt omfang.

Foreningen Far understreger vigtigheden af, at det er højt specialiserede fagpersoner, der indgår i arbejdet i børnehuse.

Ankestyrelsens egendriftskompetence

Aalborg Universitet finder, at de i sager hvor Ankestyrelsen træffer afgørelse som 1. instans er behov for overvejelser af de retssikkerhedsmæssige konsekvenser heraf, og mener i forlængelse heraf, at der bør stilles samme krav til sagsbehandlingen, som hos den instans, der efter barnets lov almindeligvis træffer afgørelse i de pågældende sager.

Ankestyrelsen bemærker, at der er behov for at tydeliggøre deres egendriftsbeføjelser ift. anbringelse på delvist lukkede afdelinger og døgninstitutioner, sikrede døgninstitutioner og særligt sikrede afdelinger, som er fastslået ved dom i Vestre Landsret i 2019.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

I forhold til bemærkningerne om placeringen af underrettningsreglerne er det ministeriets opfattelse, at der er tale om pligter og sagsbehandlingsregler, herunder om frister, registrering, som bedst placeres senere i lovforslaget. Ministeriet finder derfor ikke anledning til at følge forslaget om at fremrykke bestemmelserne.

I forhold til ønskerne om ændring af underrettningsreglerne og bestemmelserne om børnehuse skal det bemærkes, at bestemmelserne er videreført uændret med enkelte sproglige tilpasninger. Dog er sundhedspersonalets pligt til at videregive oplysninger når en sag behandles i børnehuset, tydeliggjort i § 126, for at sikre overensstemmelse med sundhedslovens bestemmelser om tavshedspligt og adgang til at videregive oplysninger. Det skal bemærkes, at aftalen om Børnene Først ikke indeholder nye tiltag på disse områder, ud over fastsættelse af udtrykkelige regler om, at samtalen med barnet eller den unge ved underretninger kan ske uden forældremyndighedsindehaverens samtykke og uden dennes tilstedeværelse, når der er bekymring for, at barnet eller den unge kan være udsat for eller i risiko for negativ social kontrol eller æresrelateret konflikt. Denne ændring er i overensstemmelse med aftalen om Børnene Først på udlændinge- og integrationsministerens område. Ønskerne om bl.a. adgang og pligt til at udveksle oplysninger er på den baggrund ikke i mødekommet.

I forhold til ønskerne til Ankestyrelsens sagsbehandling i sager, hvor Ankestyrelsen selv kan træffe afgørelse om eksempelvis anbringelse uden for hjemmet, skal der henvises til, at reglerne om Ankestyrelsens sagsbehandling hører er fastsat i retssikkerhedsloven og forretningsordenen for Ankestyrelsen. Det er i forlængelse heraf ministeriets opfattelse, at forslaget ligger uden for rammerne af aftalen om Børnene Først.

I forhold til ønsket om at tydeliggøre Ankestyrelsens egendriftsbeføjelse i forhold til anbringelse på bl.a. sikrede døgninstitutioner skal ministeriet bemærke, at dette er tydeliggjort i § 151 og bemærkningerne hertil.

3.14. Adoptionsbestemmelserne

BKF påpeger, at en afgørelse om adoption uden samtykke før fødsel i teorien vil betyde, at barnet kan placeres hos adoptanterne allerede fra fødslen, og dermed undgår barnet skiftet i omsorgspersoner fra plejefamilie til adoptanter. Dette er dog ifølge foreningen ikke muligt, medmindre der foretages en række ændringer i de nuværende regler i forhold til dokumentationskrav m.v. Det er ifølge foreningen godt, at det nu gøres mere konkret, i hvilke sager kommunerne skal overveje adoption, herunder at vurderingen bliver obligatorisk i sager, hvor en søskende allerede er adopteret.

BKF peger videre på, at en væsentlig del af dokumentationen og kommunernes afklaring efter den foreslåede bestemmelse i § 69 i barnets lov er de psykologiske undersøgelser, hvor der ofte er lang ventetid på opstart, og som typisk strækker sig over en tre måneders periode. Intentionen om tidligere adoptioner er bl.a. derfor svært forenelig med den nuværende praksis. Denne intention betyder ligeledes, at det ikke er muligt at forsøge at afklare forældrenes kompetencer nærmere gennem forebyggende indsatser relateret til det konkrete barn, og det vil få konsekvenser for kvaliteten og grundigheden i de faglige vurderinger. Foreningen finder, at understregningen i den foreslåede bestemmelse i § 70 i barnets lov af, at kommunalbestyrelsen skal indstille barnet til adoption, hvis kriterierne vurderes at være opfyldte, er positiv. Endelig anfører foreningen, at det er en vigtig opmærksomhed, at VISO's rådgivning

styrkes ved, at der tilføres socialfaglige konsulenter, som kan yde konkret vejledning til rådgiverne, og at rådgivningen tilpasses kommunernes forskellige udgangspunkter. Det kunne dog overvejes, at den foreslåede bestemmelse herom (§ 71 i barnets lov) alene målrettes kommuner med ringe erfaring på området. Det er vigtigt, at rådgivningen ikke fører til en unødvendig forsinkelse af sagerne.

6-byerne er grundlæggende enige i, at de åbne adoptioner og adoptioner, der ligger i spændet mellem adoption og anbringelse, bør fremmes af hensyn til børns og unges behov for kontinuitet og trivsel. Samtidig bør det præciseres, at plejefamilier, som vælger at adoptere et plejebarn, kan fortsætte med supervision. Det er positivt med øget fokus på VISO-rådgivning i sager om adoption.

Institut for Menneskerettigheder anfører, at den foreslåede bestemmelse i § 70, stk. 2, nr. 5, i barnets lov hviler på den forkerte opfattelse af, at Menneskerettighedsdomstolen kræver, at myndighederne til enhver tid og i alle sager skal arbejde for at hjemgive barnet. Den foreslåede § 70, stk. 2, nr. 5, bliver et formalistisk krav til myndighederne, fordi hjemgivelse ikke vil være relevant i langt de fleste sager om adoption uden samtykke. Derimod er det efter instituttets opfattelse nødvendigt for at beskytte retten til familieliv for både børn og forældre, at myndighederne i en indstilling til adoption begrunder, hvorfor mindre indgribende foranstaltninger vurderes til at være utilstrækkelige for at sikre barnets bedste. Derfor anbefaler instituttet, at ministeriet ændrer udkastet til § 70 sådan, at kommunen i sin indstilling til børne- og ungeudvalget skal redegøre for sine overvejelser om at bruge mindre indgribende foranstaltninger, såsom permanent anbringelse. *Mødrehjælpen* og *Red Barnet* har udtalt sig på linje hermed.

Mødrehjælpen finder det bekymrende, at bestemmelserne om adoption uden samtykke i lovforslagets §§ 69-73 ser ud til at bryde med den mangeårige nordiske tradition for at tænke i 'child and family welfare', idet bestemmelserne har et øget fokus på beskyttelsen af barnet. *Mødrehjælpen* finder bestemmelserne i §§ 69-73 for vidtgående og frygter, at bestemmelserne skaber en ny praksis for adoption uden samtykke. Konkret mener *Mødrehjælpen* i relation til § 69, at 'forældreene' kan være en usikker baggrund for en bortadoption uden samtykke af et nyfødt barn. Foreningen mener, at bestemmelserne om adoption skal udformes, så det mindsker risikoen for, at forældrenes frygt for adoption kan føre til, at der opstår spændinger mellem forældre og myndigheder. Derfor mener foreningen, at afgørelser om adoption uden samtykke skal indeholde en overvejelse om, hvordan barnets relationer til f.eks. forældre, søskende, bedsteforældre eller andre relevante relationer kan bevares. Endelig problematiserer foreningen, at man med barnets lov åbner op for, at børn kan flyttes fra gode plejefamilier, som ikke kan eller vil adoptere dem. Det synes i disse tilfælde ikke at være i barnets interesse, at der sker et brud.

KL finder det positivt, at kommunerne får en forpligtelse til at overveje, om et barn skal bortadopteres, og at det bliver muligt at træffe afgørelse om adoption allerede, inden barnet bliver født, herunder at adoption før fødslen skal overvejes, når ældre søskende er blevet anbragt eller bortadopteret på grund af manglende forældre. *KL* er dog bekymret for, om der er tilstrækkeligt mange godkendte adoptanter, der ønsker at adoptere et udsat barn. *KL* stiller i den forbindelse spørgsmål ved, om det er fornuftigt, at et barn, som er fyldt 12 år, får ret til at tage initiativ til at etablere kontakt med sine oprindelige slægtninge. Hensigten er god, men *KL* ser en risiko for, at en eventuel adoptivfamilie med denne viden alligevel ikke ønsker at være adoptivfamilie. Endelig mener *KL*, at det er positivt, at VISO's rådgivning i adoptionssager styrkes, og at rådgivningen kan tilpasses kommunernes forskellige udgangspunkter, så det bliver relevant. *KL* anbefaler dog, at VISO's mulighed for at pålægge kommunerne generel vejledning om adoption tages ud af § 71, og at bestemmelsen ændres sådan, at VISO skal gå i dialog med de kommuner, som ikke tidligere har modtaget rådgivning om adoption.

I relation til § 69 om pligten til at overveje adoption i en række situationer advarer *Selveje Danmark* mod, at adoption uden samtykke bliver en almindelig foranstaltning. I stedet burde man i højere grad koncentrere sig om at udvikle bedre anbringelser med færre konflikter og sammenbrud, som sikrer at anbragte børn får stabile og gode liv.

Livsværk stiller sig kritisk over for forslaget om adoption uden samtykke inden fødslen og bemærker, at det er et voldsomt indgreb at fjerne et barn uden at have haft mulighed for at teste og udvikle forældrenes forældreevne, og påpeger, at det er potentielt konventionsstridigt. Desuden vil forslaget tvinge et stigende antal kommende forældre til at søge til udlandet. Foreningen stiller sig ligeledes kritisk over for, at man med lovændringerne om adoption uden samtykke fremover vil kunne flytte børn fra gode plejefamilier, som ikke kan/vil adoptere dem, fordi det vil være billigere løsning. Det kan i mange tilfælde være et urimeligt brud for barnet og være en trussel mod plejeforældre, som er glade for barnet og arbejder godt med det, men som ikke vil adoptere det. Foreningen savner i relation til adoption uden samtykke overvejelser om børnenes behov for kontakt til familie. *Livsværk* forudser, at § 69 om forpligtelse til at overveje, om et barn skal bortadopteret, fremover vil betyde en stigning i antallet af adoptioner uden samtykke. Endelig henviser foreningen til, at efter forligsteksten skal børn over 12 år skal have "initiativret til at rejse en sag om kontakt", men forslag herom ses ikke i lovudkastet. *FBU* har udtalt sig på linje hermed om dette sidste punkt.

Landsforeningen Autisme er ikke positive over for øget adoption og foreslår, at manglende forældreevner skal påvises gennem to forældrekompetenceundersøgelser udført af to forskellige autoriserede psykologer over en længere årrække, før der tages stilling til adoption.

DS mener, at bestemmelserne om støtte til plejefamilier, der adopterer deres plejebarn, bør anvendes mere omfattende end i dag, og at familien kan modtage tabt arbejdsfortjeneste.

FBU vurderer, at lovforslaget vil betyde en stigning i antallet af adoptioner uden samtykke. Foreningen påpeger, at afgørelser om adoption uden samtykke inden fødslen vil skulle træffes ud fra en mere usikker viden om forældrenes samspil med barnet og forældrenes omsorgsevne. Ydermere vil en grundig undersøgelse kunne være en belastning i graviditeten, og dermed gøre den gravide kvinde urolig og meget presset samt øge risikoen for flytning til udlandet. Foreningen peger på, at lovforslaget ikke ændrer traditionen med lukkede adoptioner, og at det ikke indeholder overvejelse om børnenes behov for at bevare eksisterende relationer til fx søskende eller bedsteforældre.

Efter lovforslaget inddrages børnene ikke i overvejelserne om tvangsadoption. Indstillingen skal som hidtil indeholde "barnets eller den unges holdning til adoptionen", men derudover er der kun adoptionslovens krav om samtykke til den endelige beslutning, og den gælder kun børn på 12 år og derover. *FBU* mener, at børnene skal inddrages i hele processen og i overvejelserne om tvangsadoption, afpasset efter deres alder og modenhed og herunder have medbestemmelse på, hvad der sker med deres relation til nærtstående familiemedlemmer. Foreningen mener, at der skal være ordentlig krisehjælp til forældre, hvis børn bortadopteret uden samtykke. De skal have støtte til at bearbejde sorgen over beslutningen, hvis de ønsker det, samt hjælp og støtte til eventuel kontakt med barnet efter adoptionen. *FBU* mener, at man ikke skal kunne afbryde velfungerende plejefamilier, fordi kommunen ønsker en adoption, som plejefamilien ikke vil indgå i.

Efter lovudkastets § 70, stk. 2, skal en indstilling om tvangsadoption "navnlig" indeholde en række dokumenter, herunder barnets plan/ungeplanen. I dag skal handleplanen vedlægges en indstilling, men fremover vil man kunne indstille til tvangsadoption uden en handleplan. Den skal så laves efterfølgende. *FBU* mener, at indstillingen til adoption uden samtykke altid skal indeholde barnets plan/ungeplanen og kommunens overvejelser om, hvorfor en mindre

indgribende indsats ikke er tilstrækkelig. Endelig frygter foreningen, at ændringerne vedrørende adoption uden samtykke kan åbne for, at besparelser i praksis vil få en vigtig rolle.

Børns Vilkår er som udgangspunkt positivt indstillet over for forslaget om, at kommunerne skal overveje adoption ved indstilling til børne- og ungeudvalget om anbringelse af et barn uden for hjemmet efter lovudkastets § 49 om anbringelse ved fødsel, men foreningen påpeger, at det er helt afgørende, at sagsbehandlingen har en høj kvalitet. Foreningen foreslår derfor, at sagsbehandlere, der behandler sager efter reglerne i § 69, skal have adgang til relevant og praksisnær sparring og supervision og inddrage sundhedsfagligt personale omkring familien i sagsbehandlingen.

KFUM's Sociale Arbejde bemærker, at der med lovudkastets § 69, stk. 2, lægges op til en stigning i antallet af sager, hvor tvangsadoption skal overvejes. Foreningen mener, at man i stedet bør have fokus på at udvikle bedre anbringelser med færre konflikter og sammenbrud, som sikrer, at anbragte børn får stabile og gode opvækstvilkår. Det er en voldsom beslutning at bortadoptere et barn uden samtykke uden, at forældrene har haft mulighed for at udvikle deres forældreevne. Der skal endvidere være fokus på at tilbyde forældrene den nødvendige støtte og hjælp til at arbejde med deres udfordringer, så de kan bevare relationen og samvær med barnet. Endvidere savner foreningen overvejelser om barnets behov for kontakt og bevarelse af vigtige relationer til forældre, søskende, bedsteforældre m.v., hvor barnet også skal sikres medbestemmelse.

Adoption & Samfund er bekymret for, at forslaget til § 69, stk. 2, om overvejelse af adoption, når en søskende er blevet anbragt eller bortadopteret, vil bidrage til en øget automatisering af børneudredninger på søskende. Foreningen efterlyser præcisering af begreber "forældreevne". Foreningen er også bekymret for de plejefamilier, som ønsker at adoptere deres plejebarn, da den foreslåede støttemulighed ikke er tilstrækkelig. Samtidig hilser foreningen de nye tiltag med VISO meget velkomne, da VISO er yderst kompetent på adoptionsområdet og vil kunne kvalitetssikre kommunernes afgørelser på adoptionsområdet.

Socialtilsyn Hovedstaden har erfaringer med, at nogle plejefamilier oplever stor usikkerhed, når de bliver spurgt, om de vil adoptere et plejebarn. De er ofte usikre på, hvordan de fremadrettet skal varetage barnets særlige behov for støtte. Tilsynet opfordrer på den baggrund til, at det tænkes ind i lovforslaget, at en plejefamilie, der adopterer deres plejebarn, fortsat har ret til støtte.

DH finder generelt, at adoption uden samtykke indebærer en alvorlig risiko for, at børn af forældre med handicap unødigt adskilles fra deres forældre, ligesom forslaget intense fokus på bortadoption er bekymrende. Sammenslutningen ser en risiko for, at fordomme mod personer med handicap kan komme til at spille en rolle ved adoption; en risiko der er særligt nærliggende i forbindelse overvejelser om adoption uden samtykke inden barnets fødsel.

PLF efterlyser i relation til lovforslagets § 74, stk. 2, konkretisering af, dels hvad der forstås ved 'fornødne faglige støtte', dels om der er mulighed for støtte barndommen ud.

Børnesagens Fællesråd udtrykker en vis bekymring for, at bestemmelserne om bortadoption i praksis – for kommuner med store sociale udgifter grundet et højt antal udsatte borgere – kan udmønte sig i, at flere børn bliver bortadopteret af økonomiske hensyn og uden tilstrækkelig hensynstagen til barnets bedste, hvilket vil være i strid med Børnekonventionens artikel 21 og til skade for de involverede børn og forældre.

Red Barnet finder, at kommunen skal sikre, at der gives den tilstrækkelige forebyggende støtte til forældrene under graviditeten eller en forudgående anbringelse. Red Barnet foreslår, at kommunalbestyrelsens indstilling til adoption uden samtykke også bør omfatte, at kommunalbestyrelsen beskriver,

hvordan kommunalbestyrelsen har givet den tilstrækkelige forebyggende støtte til forældrene under en forudgående anbringelse, og at kommunalbestyrelsen tager stilling til, om det var nødvendigt at afbryde al kontakt mellem barnet og dets forældre.

Foreningen Far noterer sig, at den nye § 25 f i adoptionsloven om barnets initiativret, som foreslået med følgelovforslaget, fastslår, at Familieretshuset kan afslutte processen, hvis det vil være bedst for barnet, at der ikke etableres kontakt mellem barnet og de oprindelige slægtninge. Foreningen finder det kritisabelt, at Familieretshuset kan trumfe barnets ønske uden mulighed for at anke til højere administrativ myndighed. Afgørelsen burde i det mindste kunne indbringes for Ankestyrelsen. At skulle pålægge et barn at føre sag ved domstolene, hvilket dog altid er barnets ret, er ikke hensigtsmæssigt, idet processen ved domstolene kræver mange ressourcer, ikke mindst tid.

RIFT påpeger, at foreningen har mange eksempler på, at en sag har været over 3 år, men at der ikke er udført den sagsbehandling, der kunne have enten udviklet forældrene og/eller relationen mellem forældre og barnet.

FADD peger i forhold til forslaget om adoption inden fødslen på, at det er et voldsomt indgreb at fjerne et barn uden at have haft mulighed for at teste og udvikle forældrenes forældreevne, og at dette må være i strid med Børnekonventionen. Foreningen mener, at den foreslåede lovgivning vil resultere i en stigning i antallet af sager, hvor adoption skal overvejes, hvilket kan skabe utryghed og mistillid blandt forældre og i sidste ende resultere i, at børnene ikke får den rette hjælp og støtte i tide, fordi forældre fx ikke "tør" spørge om hjælp mv.

Adoptionstrekanten har i sit høringssvar vedrørende udkastet til barnets lov gentaget sine bemærkninger til forslaget om adoption uden samtykke inden fødslen og initiativretten for bortadopterede børn m.v.

Viborg Kommune finder det positivt, at adoption er indarbejdet i barnets lov.

Aalborg Universitet påpeger, at bestemmelsen om adoption uden samtykke inden fødslen kan være i strid med artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om retten til respekt for familieliv. *Bente Adolphsen og Caroline Adolphsen fra Aarhus Universitet, Børnesagens Fællesråd, FBU, FADD, RIFT, Justitia*, har udtalt sig på linje hermed.

Justitia påpeger herudover, at ministeriet bør evaluere ordningen efter en passende periode, at der bør være opmærksomhed på myndigheders pligt til at vurdere, om mindre indgribende tiltag er tilstrækkeligt, at der vil være risiko for, at gravide kvinder går under jorden eller rejser til udlandet – til skade for barnet, og at anvendelsen af reglerne må forventes at være yderst begrænset.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

I forhold til høringssvarene vedrørende lovforslagets § 69 skal ministeriet bemærke, at ministeriet har forståelse for, at der kan være tilfælde, hvor ventetider på gennemførelse af psykologiske undersøgelser kan gøre det svært at opfylde lovforslagets intentioner i praksis. Ministeriet skal dog understrege, at det er kommunalbestyrelsens ansvar at sikre oplysning af de enkelte sager i tilstrækkeligt omfang, og det gælder også i forbindelse med overvejelser efter den foreslåede § 69.

I forhold til lovforslagets § 69, stk. 2, og bemærkningerne om, at 'forældreevne' kan udgøre en usikker baggrund for en bortadoption skal ministeriet bemærke, at manglende forældreevne skal føre til overvejelse om, hvorvidt bortadoption vil være til barnets bedste, i de tilfælde, hvor en forælder på grund af manglende forældreevne allerede har fået bortadopteret eller anbragt et barn uden for hjemmet. Ministeriet skal bemærke, at der altid skal foretages en konkret vurdering i det enkelte tilfælde af barnets og de kommende forældres forhold. Dette er tydeliggjort i bemærkningerne til bestemmelsen.

Til bemærkningerne om, at der med bl.a. § 69 sker et skift i fokus fra støtte til barnet eller den unge og familien til adoption som en mere almindelig foranstaltning skal ministeriet bemærke, at lovforslaget indeholder en række forebyggende og støttende indsatser ud over reglerne om anbringelse og adoption. Intentionen med lovforslaget og aftalen om Børnene Først er at sikre, at børn eller unge og familier, som har behov for særlig støtte, får den rette hjælp så hurtigt som muligt. Ministeriet skal yderligere bemærke, at aftalen om Børnene Først ud over lovforslaget om barnets lov indeholder en række andre tiltag og initiativer, som udmøntes sideløbende med gennemførelsen af barnets lov. Det gælder også initiativet om understøttelse af udbredelsen af familiehuse i hele landet for at styrke den forebyggende støtte og vejledning til sårbare småbørnsforældre og kommende forældre.

I forhold til hørings svarene vedrørende den foreslåede § 70 bemærker ministeriet, at der ud fra et hensyn til barnets eller den unges bedste og retssikkerheden for alle involverede parter er sket en videreførelse af 68 e i serviceloven om kommunalbestyrelsens indstilling til børne- og ungeudvalget af adoption uden samtykke. Det fremgår af bemærkningerne til denne bestemmelse, at der i sager om adoption uden samtykke foretages en grundig belysning af barnets eller den unges forhold og af forældrenes og de øvrige involveredes forhold, samt at der foretages en grundig børnefaglig og juridisk sagsbehandling. Det foreslås dog med § 70 at præcisere, at en indstilling om adoption uden samtykke vil skulle være begrundet i, at kommunalbestyrelsen vurderer, at adoptionen vil være bedst for barnet eller den unge, at bestemmelsens opregning af de dokumenter m.v., som indstillingen vil skulle indeholde, ikke er udtømmende, og at indstillingen vil skulle indeholde en redegørelse for kommunalbestyrelsens arbejde med og overvejelser om at hjemgive barnet eller den unge.

I forhold til forslaget om, at indstillingen skal indeholde beskrivelse af, hvilke mindre indgribende alternativer der er overvejet, og hvorfor disse ikke er tilstrækkelige, henvises til punkt 4.2. i høringsnotatet vedrørende følgelovforslaget.

Endvidere bemærkes det for god ordens skyld, at det fremgår af bestemmelsens stk. 2, nr. 2, at indstillingen skal indeholde barnets plan, ungeplanen eller forbedringsforløbet, dvs. en plan svarende til servicelovens handleplan. Hvis den ikke foreligger på tidspunktet for indstillingen, skal den udarbejdes efterfølgende og eftersendes den til myndighed, der på det tidspunkt har sagen under behandling, dvs. børne- eller ungeudvalget eller Ankestyrelsen. Er Ankestyrelsens afgørelse indbragt for retten, sendes planen til Ankestyrelsen, der fremlægger den i retssagen.

Ved vurderingen af om en adoption er bedst for barnet, vil der skulle ske en afvejning i forhold til barnets aktuelle situation, herunder eksempelvis det forhold at barnet er i et velfungerende plejeforhold.

I forhold til bekymringen om et eventuelt økonomisk incitament for kommunerne til at søge anbragte børn bortadopteret bemærkes, at adoptionsafgørelsen ikke træffes af kommunalbestyrelsen, men af Ankestyrelsen, hvis afgørelse kan indbringes for domstolene. Afgørelserne træffes således af uafhængige myndigheder.

Videre bemærkes, at med forslaget forpligtes alle kommunalbestyrelser til at søge vejledende rådgivning hos VISO i alle sager, hvor det overvejes at indstille et barn eller en ung til adoption uden samtykke efter § 9, stk. 3, i adoptionsloven. Begrundelsen for det er, at det efter § 9, stk. 3, i adoptionsloven er en betingelse for adoption uden samtykke, at forældrene varigt vil være ude af stand til at varetage omsorgen for barnet eller den unge, og at dokumentation herfor kræver særlige undersøgelser. I lyset af den kompleksitet, der knytter sig til behandlingen af en sag om adoption uden samtykke, foreslås det derfor også, at VISO skal pålægge de kommunalbestyrelser, der ikke tidligere har fået VISOs hjælp til behandling af

en sag om adoption uden samtykke, eller som ikke tidligere har modtaget generel rådgivning om adoption fra VISO, at modtage generel rådgivning om adoption. Hensigten med forslaget er generelt at højne vidensniveauet i kommunerne til barnets bedste.

I forhold til bemærkningerne om adgang til faglig støtte til adoptivfamilien efter adoptionen, skal ministeriet bemærke, at § 74 i barnets lov i lighed med de gældende regler i servicelovens § 66 d fastsætter en ret til faglig støtte for familier, der adopterer et barn, de har haft i pleje. Ministeriet er enig i, at der er behov for at udfolde bemærkningerne til bestemmelsen i overensstemmelse med gældende ret. Bemærkningerne er derfor tydeliggjort. Det bemærkes videre, at aftalen om Børnene Først ikke indeholder tiltag om ret til tabt arbejdsfortjeneste til forældre, der adopterer et barn, de har haft i pleje. Forslaget kan derfor ikke imødekommes.

Til bemærkningerne om støtte til adopterede børn, unge og deres familier efter adoptionen skal ministeriet i øvrigt bemærke, at § 29 i barnets lov giver kommunerne en generel pligt til at yde familieorienteret rådgivning til løsning af vanskeligheder i familien. Med lovforslaget skal kommunerne desuden tilbyde tidlige forebyggende indsatser efter § 30, som bl.a. kan omfatte familierettede indsatser og netværks- eller samtalegrupper. Når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ungs særlige behov for støtte, vil kommunen endeligt kunne træffe afgørelse om en eller flere støttende indsatser, herunder eksempelvis pædagogisk eller anden støtte i hjemmet, familiebehandling eller behandling af barnet eller den unge eller anden hjælp, der har til formål at yde rådgivning, behandling og praktisk og pædagogisk støtte.

Til bemærkningerne om støtte f.eks. i form af psykologhjælp til de biologiske forældre i forbindelse med afgørelser om adoption uden samtykke, skal ministeriet bemærke, at når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til barnets særlige behov for støtte efter fødslen, skal kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om støttende indsatser på baggrund af en afdækning eller en børnefaglig undersøgelse. Støttende indsatser kan også omfatte psykologbehandling til forældrene, hvis det konkret vurderes, at psykologbehandling til forældre må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til barnets særlige behov for støtte efter fødslen.

Da der dermed er knyttet en betingelse til bestemmelsen om, at der skal være en kobling til barnets behov for støtte, er det ministeriets opfattelse at en sådan afgørelse om og iværksættelse af psykologbehandling tidsmæssigt kan være, når barnet ikke er født endnu og frem til afgørelsen om adoption efter barnets fødsel. Det bemærkes videre, at aftalen om Børnene Først ikke indeholder nye tiltag om støtte, herunder psykologhjælp til biologiske forældre efter adoptionen er gennemført. Forslaget kan derfor ikke imødekommes.

For så vidt angår bemærkningerne til forslaget om adoption uden samtykke inden fødslen, herunder forslagets overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, og forslaget om initiativretten for bortadoptererede børn m.v. henvises til punkt 4.1., 4.2. og 4.5. i høringsnotatet vedrørende følgelovforslaget.

3.15. Danmarks internationale forpligtelser - generelt

Aalborg Universitet (Juridisk Fakultet), SAVN, Simon Felskov og UNICEF finder, at Danmarks forpligtelser efter både FN's børnekonvention og Handicapkonventionen bør fremgå tydeligere af lovforslagets bemærkninger til de konkrete bestemmelser og i bemærkningerne i til forholdet til konventionerne i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Foreningen Far mener, at Danmark skal anerkende sine retslige forpligtelser efter FN's Børnekonvention og FN's Handicapkonvention. *Red Barnet* finder, at Danmark bør inkorporere FN's Børnekonvention direkte i barnets lov.

Institut for Menneskerettigheder finder generelt, at lovforslaget samlet set indeholder forslag, som vil gøre det muligt at foretage flere og større indgreb i retten til familieliv. Institutet har ikke grundlag for at konkludere, at disse forslag hver for sig, med undtagelse af forslaget om adoption uden samtykke inden fødslen, som behandles i høringsnotatet til den samtidigt fremsatte følgelov til barnets lov, er i strid med Danmarks internationale forpligtelser, men forslagene vurderes som helhed at sætte retten til familieliv under pres.

Børnedagens Fællesråd og Socialpædagogernes Landsforbund finder, at det er væsentligt at få afklaret, om lovforslagets nye bestemmelser om afgørelse om anbringelse og adoption inden fødslen er konventionsstridige.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

Det er generelt Social-, Bolig- og Ældreministeriets opfattelse, at lovforslagets bestemmelser, herunder også de nye bestemmelser om afgørelse om anbringelse af et barn før fødslen og kommunalbestyrelsens forpligtelser ift. at overveje adoption inden fødslen, er i overensstemmelse med Danmarks internationale forpligtelser. Der henvises også til de uddybende bemærkninger herom i høringsnotatet til følgelovforslaget til barnets lov jf. ministeriets bemærkninger til punkt 3.14.

Til bemærkningerne om, at der kan være behov for at tydeliggøre forholdet til konventionerne, skal ministeriets bemærke, at lovforslagets bemærkninger om forholdet til Danmarks internationale forpligtelser er blevet gennemgået og tydeliggjort, og at der i den forbindelse er tilføjet bemærkninger om FN's Handicapkonvention.

Til bemærkningerne om inkorporering af FN's Børnekonvention direkte i barnets lov skal ministeriet bemærke, at der ikke er tradition herfor i dansk ret. Forslaget er på den baggrund ikke imødekommet.

3.16. Inddragelse af civilsamfundet

Røde Kors og Red Barnet ønsker, at civilsamfundets rolle mere systematisk indtænkes og beskrives i bl.a. det forebyggende arbejde, i børnebaser, familiehuse og i relationen til anbragte børn og unge.

Børns Vilkår, Institut for Menneskerettigheder, Mødrehjælpen og Red Barnet er positive over for adgangen til psykologbehandling i civilsamfundsorganisationer uden forældremyndighedsindehavers samtykke, men finder, at aldersgrænsen bør fastsættes ved 10 år frem for 12 år ved psykologbehandling uden samtykke. *Danske Regioner, DS og LOS* bakker ligeledes op om forslaget, men *LOS* finder sammen med *Red Barnet*, at forslaget ikke alene bør omfatte børn i misbrugsfamilier.

Danner finder, at der mangler adgang i lovforslaget til at sikre traumebehandling for børn, der har ophold på et krisecenter på grund af vold, uden samtykke fra den forælder, der har udøvet volden. *KL* mener, at det af hensyn den unge skal præciseres i lovforslaget, hvilke organisationer, der er tale om, ligesom det bør fremgå af loven, hvad den unge skal gøre, hvis de ikke kan finde en sådan organisation, eller der ikke er mulighed for at finde en autoriseret psykolog.

BKF undrer sig over, at det skal være muligt at modtage psykologbehandling i civilsamfundsorganisationer uden samtykke, når dette ikke er muligt i kommunalt eller regionalt regi.

DAV, DS, KFUM, Red Barnet og Viborg Kommune finder det positivt, at der med forslaget om venskabsfamilier kommer mere fokus på at understøtte barnets eller den unges relationer og netværk, men gør opmærksom på, at det

er en stor og vanskelig opgave at finde og fastholde kontakten til venskabsfamilier. Flere høringsparter, herunder *DS* og *6 Byerne* anfører, at der skal afsættes de fornødne ressourcer hertil. *Børns Vilkår*, *FSD* og *Selveje Danmark* er som udgangspunkt positive, men udtrykker bekymring for, om børn og unge får stillet en venskabsfamilie i udsigt, som ikke kan findes eller fastholdes. *DAV* og *DS* finder desuden, at der kan være behov for at tydeliggøre, at der er tale om et tilbud for barnet eller den unge, som barnet eller den unge kan takke nej til, uanset at det fremgår af bemærkningerne til §§ 53 og 54. *DAV* og *KFUM* understreger, at tilbud i civilsamfundet skal være et supplement til den sociale indsats og ikke må udgøre en erstatning f.eks. for efterværn.

FADD og *SL* er tvivlende over for, om det er muligt at finde nok venskabsfamilier til børn og unge, der i dag er anbragt på et opholdssted eller en døgninstitution og finder, at anbringelsesstedet er barnets eller den unges hjem, og at det er her barnet eller den unge bør opleve, hvad det vil sige at være i en familie og et fællesskab. *SL* er bekymrede for, om forslaget om venskabsfamilier er et symptom på at anbringelsesstedet mangler økonomiske og faglige ressourcer, og at opgaven derfor flyttes til frivillige. *SL* finder ligesom *FADD*, *FSD* og *Selveje Danmark*, at der bør indføres en godkendelsesproces for og kontrol med både støttepersoner og venskabsfamilier, da de er bekymrede for, at der ikke er et tilsyn på området. *Livsværk* tilslutter sig dette og mener, at venskabs- og støtteordninger skal godkendes af socialtilsynet.

BKF og *Socialtilsyn Hovedstaden* udtrykker bekymring for, at tilbuddet om støtteperson eller venskabsfamilie, trods de gode intentioner, potentielt udvider antallet af voksne, som barnet eller den unge skal forholde sig til under anbringelsen, og at mange voksne omkring barnet eller den unge kan medføre, at dennes grænser overskrides, og at barnet eller den unge derfor tager afstand fra de voksne.

6 Byerne og *Socialtilsyn Hovedstaden* efterspørger desuden beskrivelse af, hvilken rolle og hvilket ansvar handlekommunen har i relation til at sikre kvaliteten af støttepersonen eller venskabsfamilien. *6 Byerne* ønsker også tydeligere rammer for støttepersonens rolle og dækning af udgifter til støttepersoner og finder, at der skal fastsættes en adgang til at fjerne en støtteperson eller venskabsfamilie fra barnet eller den unge, hvis vedkommende modarbejder anbringelsen.

Lær for Livet kvitterer for forslagene om inddragelse af civilsamfundet i forbindelse med bestemmelserne om støtteperson og venskabsfamilie. *Lær for Livet* foreslår, at lovforslaget uddybes i forhold til kommunernes forpligtelse til at samarbejde med civilsamfundsorganisationer om støttepersoner og venskabsfamilier, herunder i § 17 om kommunens pligt til at samarbejde med frivillige sociale organisationer og foreninger på børne- og ungeområdet og yde støtte til frivilligt socialt arbejde på børne- og ungeområdet. *Lær for Livet* foreslår i den forbindelse, at 'frivillige sociale organisationer' ændres til 'frivillige og læringsunderstøttende organisationer og foreninger, da det vil understøtte kommunernes forpligtelse til at samarbejde om sociale indsatser med et tydeligt læringsperspektiv som *Lær for Livet*, der støtter anbragte børn og unges læselyst og muligheder eller Ungdommens Røde Kors, som tilbyder lektiehjælp til udsatte børn og unge.

RIFT ønsker, at det fastsættes i reglerne om støtteperson og venskabsfamilie til anbragte børn og unge, at disse tilbud så vidt muligt skal etableres i samarbejde med barnets forældre, at de skal kende hinanden og have møder eller samvær, hvor det er muligt. Foreningen finder desuden, at tilbuddet til barnet eller den unge om en venskabsfamilie bør formuleres som et 'kan' – på baggrund af en konkret vurdering – frem for et 'skal'.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

Til bemærkningerne om psykologhjælp i civilsamfundsorganisationer skal det bemærkes, at bestemmelsen er blevet tydeliggjort, så det fremgår udtrykkeligt at der er tale om civilsamfundsorganisationer, der yder psykologbehandling som følge af forældres misbrugsproblemer i overensstemmelse med aftalen om Børnene Først.

Til bemærkningerne om angivelse i lovteksten af hvilke organisationer, der er tale om, skal det bemærkes, at der udbydes en pulje hvert 4. år til støtte og behandling til børn og unge under 25 år af stof- eller alkoholmisbrugere. Da puljemidlerne udbydes og uddeles for en 4-årig periode, vil der på sigt kunne ske ændringer i, hvilke foreninger der findes på dette område og yder psykologbehandling med autoriserede psykologer. Ønsket kan på den baggrund ikke imødekommes. Det skal endelig bemærkes, at tilbud i civilsamfundet i et vist omfang er et supplement til den hjælp og støtte, der i øvrigt findes på det sociale område og i sundhedssystemet.

I forhold til den fastsatte aldersgrænse skal det bemærkes, at aldersgrænsen afspejler overvejelser om, at der ikke er tale om en støttende indsats, som kommunalbestyrelsen har ansvaret for, og at der dermed ikke er tilsyn eller godkendelse af et sådant tilbud, og at det er ministeriets opfattelse, at det vil forudsætte en vis alder og modenhed at opsøge og gennemføre denne form for behandling uden forældrenes samtykke.

I forhold til bemærkningerne om, at hverken kommuner eller regioner kan yde psykologbehandling uden forældremyndighedsindehavers samtykke skal det bemærkes, at det både efter de gældende regler i servicelovens § 56 og den foreslåede § 37 i barnets lov, vil være hjemmel til at træffe afgørelse om behandling af barnet eller den unge, herunder psykologbehandling, uden forældremyndighedsindehavers samtykke. Det vil være en forudsætning, at det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ungs særlige behov for støtte, og at formålet med indsatsen skønnes at kunne opnås uanset det manglende samtykke. I forhold til behandling efter sundhedsloven henvises til sundhedslovens regler om samtykke.

Ministeriet skal desuden bemærke, at lovforslagets elementer om inddragelse af civilsamfundet i barnets lov i forhold til støttepersoner og venskabsfamilier afspejler aftalen om Børnene Først, dog således at bestemmelserne er justerede, så kommunerne kan, men ikke har pligt til at inddrage civilsamfundsorganisationer i arbejdet med at finde enten en støtteperson eller en venskabsfamilie til barnet eller den unge. Ligesom det er skrevet ind, at en støtteperson og en venskabsfamilie er tænkt som alternativer til hinanden. Dvs. kommunen skal ikke tilbyde både en støtteperson og en venskabsfamilie til børn og unge anbragt på et børne- og ungehjem men alene en af delene.

Der er ikke med aftalen eller i lovforslaget fastsat særlige regler om rammerne for opgaven, tilsyn, godkendelse eller tilsyn med støttepersoner eller venskabsfamilier. Det forudsættes dog, at der skal indhentes børneattester for støttepersonen eller personer over 15 år i venskabsfamilien, når barnet eller den unge er under 15 år. Det er videre forudsat, at rammerne for støttepersonens eller venskabsfamiliens kontakt med barnet eller den unge netop sker ud fra anbragte barns eller unges ønsker og behov og ud fra barnets eller den unges løbende dialog og kontakt med støttepersonen eller venskabsfamilien.

3.17. Øvrige bemærkninger

Der er i høringsvarene påpeget fejl mv. i lovforslaget, herunder også fejl i henvisninger og manglende konsekvensrettelser. *KL, Socialtilsyn Hovedstaden* og flere andre høringsparter har bl.a. gjort opmærksomme på en række fejl i henvisninger og manglende konsekvens i den anvendte terminologi i lovtekst

og bemærkninger f.eks. ift. brug af 'hjælp' og 'støtte' eller ift. anvendelsen af 'kommunen', 'kommunalbestyrelsen' og 'myndigheden'.

Desuden har *Dansk Erhverv*, *KFUM Livsværk*, *Selveje Danmark* og *Socialtilsyn Hovedstaden* påpeget, at der er sket fejl i lovforslagets § 43, stk. 4, som regulerer adgangen til at oprette børne- og ungehjem, således at reglerne ikke er i overensstemmelse med gældende ret ift. hvem der kan oprette og drive børne- og ungehjem, og herunder reglerne om driftsaftale.

Virksomheden *Dataproces*, *KL* og *Københavns Kommune* har videre påpeget fejl i bestemmelserne om statsrefusion ift. sammenhængen mellem barnets lov, serviceloven og lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet og reglerne om statsrefusion til udlændinge både i forslaget til barnets lov og den tilhørende følgelov, som – hvis fejlen ikke rettes - vil begrænse kommunernes adgang til statsrefusion ift. de gældende regler i serviceloven, herunder i forhold til adgangen til at samle udgifter til flere børn i en husstand. *BKF* og *KL* ønsker i forbindelse af reglerne om statsrefusion desuden en udvidelse adgangen til statsrefusion ift. de gældende regler i serviceloven, så kommunerne i alle tilfælde modtager refusion, når et udenlandsk barn eller en udenlandsk ung omfattet af § 203, stk. 1, anbringes uden for hjemmet.

Desuden har *Datatilsynet* bemærket, at der er behov for tydeliggørelse af den databeskyttelsesretlige hjemmet til behandling af oplysninger i bemærkningerne til en række af lovforslagets bestemmelser, herunder bl.a. ift. underretning, og finder generelt, at der er behov for tydeliggørelse af, om der er tale om fastsættelse af nationale særregler inden for rammerne af databeskyttelsesforordningen, eller om der er tale om bestemmelser, hvor behandling og videregivelse kan ske inden for rammerne af databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven.

Flere af *Socialtilsynene* har bemærkninger til de videreførte bestemmelser om den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation (VISO) i Socialstyrelsens adgang til at udstede pålæg for at sikre det fornødne udbud af højt specialiserede tilbud - og virkningen heraf ift. tilsyn og godkendelse.

En række høringsparter, herunder *Ankestyrelsen*, *Aalborg Universitet*, *BKF*, *DAV*, *Domsstolsstyrelsen*, *Frederiksberg Byret*, *FSD*, *KFUM*, *KL*, *LOS*, *Selveje Danmark* m.fl. har desuden fremsendt mere generelle bemærkninger om de økonomiske konsekvenser af lovforslagets enkelte elementer eller generelle bemærkninger bl.a. forskning, evaluering og opfølgning på virkningerne af aftalen om Børnene Først og herunder også på barnets lov.

Endelig har bl.a. *Bedsteforeningen*, *BKF*, *Foreningen Far*, *Jordemoderforeningen*, *Psykiastrifonden*, *Simon Feldskov* og *Socialtilsyn Øst* foreslået en række tiltag eller lovændringer, som vedrører anden lovgivning, herunder på sundheds- og undervisningsområdet eller krav om f.eks. certificering mv., som ikke er en del af aftalen om Børnene Først eller omhandler regler i barnets lov. *DAV* har herunder bl.a. foreslået, at der gives adgang til op til 48 timers anonym hjælp på et børnekrisecenter uden samtykke.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

Ministeriet har rettet op på de fejl, som høringsparterne har gjort opmærksom på som led i høringen, herunder tilpasset sprogbrug og foretaget rettelser som led i opgøret med stigmatiserende sprogbrug.

Ministeriet har herunder bl.a. rettet retten den påpegede fejl i § 43, stk. 3, så retsstillingen er uændret i forhold til serviceloven i forhold til hvilke typer anbringelsessteder, der skal indgå en driftsaftale med en kommunalbestyrelse eller et regionsråd.

Ministeriet har desuden ændret bestemmelsen om takster, så der sikres en udtrykkelig adgang til at videregive og behandle oplysninger til brug for opkrævning af den kriminalpræventive takst i kommunerne i forbindelse med unges ophold i institutioner under Kriminalforsorgen, Ministeriet har videre rettet fejl i § 198 om statsrefusion, så det sikres, at udgifter der afholdes efter serviceloven, lov om bekæmpelse af ungdomskriminalitet eller barnets lov kan indgå i den samlede opgørelse af refusion for et barn eller en ung eller alle børn i en husstand, og der herved ikke sker ændringer ift. gældende ret i serviceloven ved den foreslåede § 198 i barnets lov om statsrefusion. Ud fra samme hensyn om videreførelse af gældende ret er der ligeledes foretaget rettelser i lovforslagets overgangsbestemmelse og i § 203 om statsrefusion for udgifter til udlændinge. Der er i samme bestemmelse også foretaget opdateringer i relation til henvisningerne til regler på udlændingeområdet.

Ift. bemærkningerne om forholdet mellem pålæg fra VISO ift. socialtilsynenes tilsyn og godkendelse vil bemærkningerne skal det bemærkes, at indholdet i bestemmelserne om pålæg viderefører gældende ret fra servicelovens §§ 13-13 c, og at der ikke er tiltænkt indholdsmæssige ændringer som følge af barnets lov og af den opdeling af bestemmelserne, der er foretaget i lovforslagets kapitel 20. Ministeriet har gennemgået bemærkningerne til bestemmelserne med henblik på at sikre, at der ikke er sket ændringer ift. gældende ret.

Til forslaget om øvrige tiltag og lovændringer, der er fremsendt i forbindelse med høringssvarene, og som ikke vedrører barnets lov eller er omfattet af aftalen om Børnene Først, skal ministeriet bemærke, at barnets lov vedrører rådgivning, hjælp og støtte til børn, unge og deres familier, der har behov for særlig støtte, men omhandler ikke alle former for tilbud eller støtte til børn og unge, f.eks. på undervisningsområdet. Barnets lov samler dermed bestemmelser på det sociale område om særlig støtte til børn og unge, herunder til børn og unge med en funktionsnedsættelse inden for rammerne af aftalen om Børnene Først. Ønsker og tiltag, der ligger ud over aftalen om Børnene Først, herunder den samlede økonomiske ramme for aftalen, eller rammerne for barnets lov, er på den baggrund ikke imødekommet.